

Talabalarning O'qishini Qo'llab- quvvatlash uchun Shahar Bo'ylab Xulq-atvorga oid talablar Baholar K–5

Jumladan, K–12 talabalarning huquq va majburiyatlari
to'g'risidagi qonun loyihasi va Intizom kodeksi

Samarali Sentyabr 2019

Nyu-York shahri ta'lim departamentining (NYCDOE) siyosati ning haqiqiy yoki taxmin qilingan irqidan qat'i nazar, teng ta'lim imkoniyatlarini ta'minlash, rangi, dini, yoshi, e'tiqodi, etnik kelib chiqishi, milliy kelib chiqishi, chet ellik, fuqarolik/immigratsiya holati, nogironlik, yosh, jinsiy orientatsiya, jins (jins), jinsi identifikatori, jinsi ifodasi yoki vazni. Shuningdek, NYCDOE siyosati ushbu asoslarning har qandayiga, shu jumladan jinsiy zo'ravonlikka asoslangan holda ta'qibdan holi muhitni saqlashdir.

Diskriminatsiyaga qarshi siyosatga rioya qilish bo'yicha so'rovlar quyidagilarga yuborilishi mumkin: NYCDOE Teng Imkoniyatlar Idorasi, 65 Court Street, Brooklyn, New York 11201, (718) 935-3320.

MUNDARIJA

Talabalarning O'qishini Qo'llab-quvvatlash uchun Shahar Bo'ylab Xulq-atvorga oid Talablar

Nyu-York shahar ta'lim departamenti (NYCDOE) bizning maktablarimiz har kuni o'qitish va o'rganish olib boriladigan xavfsiz, xavfsiz va tartibli muhit bo'lishini ta'minlashga intiladi. Xavfsiz va qo'llab-quvvatlovchi maktab maktab jamoasining barcha a'zolarining—o'qituvchilar, talabalar, ma'murlar, ota-onalar, maslahatchilar, ijtimoiy ishchilar, xavfsizlik xodimlari, tegishli xizmat ko'rsatuvchi provayderlar, kafeterya, vasiylik va avtobus xodimlarining bir—biriga hurmat bilan munosabatda bo'lish sa'y-harakatlariga bog'liq.

Ushbu hujjatga kiritilgan K-12 Talaba Huquqlari va Majburiyatlari To'g'risidagi qonun (<https://www.schools.nyc.gov/StudentRights>), bu talabalarga turli jamiyatda samarali fuqarolar bo'lishga intilishga yordam beradigan ko'rsatmalarni o'rnatish orqali talabalarning mas'uliyatli xulq-atvorini va qadr-qimmat va hurmat muhitini targ'ib qiladi.

STANDARTLARI XULQ-ATVOR

Maktab hamjamiyatining barcha a'zolari—talabalar, xodimlar va ota-onalar—barcha talabalar yashashi kutilayotgan xulq-atvor standartlarini, shuningdek, agar ushbu standartlar bajarilmasa, tegishli javoblarni bilishi va tushunishi kerak.

Talabalarning O'qishini Qo'llab-quvvatlash uchun Shahar Bo'ylab Xulq-atvorga oid Talablar (jumladan, Intizom kodeksi) NYC talabalaridan kutilgan xatti-harakatlar standartlariga javob beradigan xatti-harakatlarning tavsiflarini beradi va shuningdek, ushbu standartlarga javob bermaydigan xatti-harakatlarni belgilaydi. U bir qator qo'llab-quvvatlash va aralashuvlarni, shuningdek, maktablar noto'g'ri xatti-harakatlarni bartaraf etish uchun foydalanishi mumkin bo'lgan ruxsat etilgan intizomiy javoblarni o'z ichiga oladi.

Ushbu Shahar Bo'ylab O'zini Tutish bo'yicha taxminlar NYCDOE maktablarining barcha talabalariga tegishli.

STANDARTLARI XULQ-ATVOR	1
MISSIYASI BAYONOTI MAKTAB MUHITI VA INTIZOM BO'YICHA	3
KIRISH	3
OTA-ONALAR HAMKORLIKLAR	4
Ishtirok etish	4
TALABALARNING IJOBIY XULQ-ATVORINI TARG'IBGA SOLISH	5
K-12 TALABA HUQUQ VA MASLAHATLARI BILAN	7
Preambula	7
I. Bepul, Davlat Maktab Ta'limi Huquqi	7
II. Fikr Bildirish va Shaxs Erkinligi Huquqi	8
III. Tegishli sud Jarayoni Huquqi	8
IV. 18 Yoshdan Oshgan Talabalarning Qo'shimcha Huquqlari	9
V. Talabalarning majburiyatlari	10
QO'LLAB-QUVVATLASH VA INTIZOMIY JAVOBLARNING ILG'OR POYDEVORI	11
1. Bir vaqtning o'zida qo'llab-quvvatlash va noto'g'ri xatti-harakatlarga intizomiy javob	11
2. Barcha Talabalar Uchun Universal Oldini Olish	11
3. Dastlabki Javob	11
4. Qo'llab-Quvvatlash va Aralashuv Variantlari (13-15-betlarga qarang)	11
5. Intizomiy Javob Variantlari	12
QO'LLAB-QUVVATLASH VA ARALASHISHLAR	13
Kerakli Hujjatlar	13
Qo'llab-quvvatlashlar va aralashuvlar lug'ati	13

TIKLASH AMALIYOTLARI	16
Qayta tiklash amaliyotlari lug'ati	16
QO'RQAZILIK VA BIASGA ASOSLANGAN XULQ-TUQTIGA QARSHI	18
Oldini olish va aralashuv	18
Bezorilik nima?	19
Bezorilik nizo emas	20
INTIYIZM TARTIBIYOTI	21
Maktab Ichidagi Intizomiy Javoblar	21
To'xtatib turish va O'qituvchilarni Chetlashtirish	21
Imkoniyati Cheklangan Talabalar uchun Qo'shimcha Himoya	21
Manifestation Determination Review (Ko'rinishni aniqlashni ko'rib chiqish) (MDR)	21
Funksional Xulq-atvorni Aaholash (FBAs) va Xatti-harakatlarga Aralashuv Rejalari (BIPs)	22
INTIZOMIY JAVOBLAR	23
Maktab Ichidagi Intizomiy Javoblar	23
O'qituvchini Sinfdan Chiqarish	23
Direktorning to'xtatilishi	23
Nazoratchining to'xtatilishi	24
Kansler yoki tayinlangan shaxs yoki jamoat boshlig'i tomonidan tasdiqlanishi kerak bo'lgan Nazoratchining To'xtatilishi uchun joylashtirish variantlari	24
O'qishni To'xtatib Turish va To'xtatib Turishdan Qaytish Vaqtida Talabalar uchun Yordam	25
MUROZALAR VA TRANSFERLAR	26
Apellyatsiyalar	26
Transfer opsiyalari	26
TAQIQLANGAN MAHSULOTLAR: QUROLLAR	27
I toifa	27
II toifa	27
PROGRESSIV INTIZOM	27
Intizomiy Davobgarlikni Aniqlash	28
Progressiv INFRAKSIYA DARAJALARI	29
Intizom Kodeksi Qayerda va Qachon Amal Qiladi	29
Pre-K Bolalarning Xulq-atvoriga Bo'lgan Ehtiyojlarini Qondirish	30
INTIZOM QOIDALARINI BUZISH: BAHOLAR K–5	31
1-darajali qoidabuzarliklar - hamkorlik qilmaslik/mos kelmaydigan xulq-atvor	31
2-Darajali Huquqbuzarliklar - Tartibsiz Xatti-harakatlar	32
2-Darajali Huquqbuzarliklar – Tartibsiz Xatti-harakatlar, Davomi	33
3-darajali qoidabuzarliklar – buzg'unchi xatti-harakatlar	34
3-Darajali Huquqbuzarliklar - Buzg'unchi Xatti-harakatlar, Davomi	35
4 va 5 darajali xulq-atvoriga murojaat qilish	36
4-Daraja buzilishlar – Zo'ravon yoki Shikastli/Xavfli Xulq-atvor	37
4-Daraja buzilishlar – Zo'ravon yoki Shikastli/Xavfli Xulq-atvor, Davom etmoqda	38
4-Daraja buzilishlar – Zo'ravon yoki Shikastli/Xavfli Xulq-atvor, Davom etmoqda	39
5-Darajali Qonunbuzarliklar – Jiddiy xavfli yoki Zo'ravon Xatti-harakatlar	40
5-Daraja Buzg'unchiliklar – Jiddiy xavfli yoki Zo'ravon Xatti-harakatlar, Davom etishi	41
5-Daraja Buzg'unchiliklar – Jiddiy xavfli yoki Zo'ravon Xatti-harakatlar, Davom etishi	42

MISSIYASI BAYONOTI MAKTAB MUHITI VA INTIZOM BO'YICHA

2015 Yilning Iyul oxirida de Blasio ma'muriyati yangi bir hujjat chiqardi "[Missiyasi Bayonoti Maktab Muhiti va Intizom Bo'yicha](https://www1.nyc.gov/site/sclt/impact/impact.page)" (<https://www1.nyc.gov/site/sclt/impact/impact.page>) Etakchilik jamoasining tavsiyalaridan birini qabul qilish. Bu missiya bayonoti quyida.

Nyu-York shahar meriyasi, Nyu-York shahar ta'lim departamenti va Nyu-York shahar politsiya departamenti shahar maktablari o'rganish uchun eng qulay muhitni yaratishi kerak, deb hisoblashadi. Biz ishonamizki, barcha bolalar bunday muhitga loyiq va barcha bolalar o'rganish va muvaffaqiyatga erishish salohiyatiga ega. Bu, birinchi navbatda, maktablarimiz xavfsiz bo'lishi kerak, degani. Bu shuningdek, ularni xavfsiz saqlashda biz ularning butun bolaning ehtiyojlarini qondirish bilan birga, o'rganish joylari sifatidagi asosiy xususiyatini saqlab qolishimiz kerakligini anglatadi.

Nyu-York shahri, intizomning haddan tashqari jazolash usullari o'quvchilar manfaatlariga mos kelmaydi, maktab xavfsizligini ta'minlay olmaydi va o'quvchilarning uzoq muddatli salohiyatiga zarar etkazishi mumkin deb hisoblaydi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, intizomiy choralarga duchor bo'lgan talabalar va ular o'qiydigan maktablar o'quvchilarga ishtirok etish va o'rganish uchun zarur bo'lgan ijtimoiy, hissiy va xulq-atvor ko'nikmalarini o'rgatadigan ijobiy yordam ko'rsatish orqali yaxshiroq xizmat ko'rsatishadi. Shu sababli, Nyu-York shahri maktab xodimlarini va xavfsizlik xodimlarini ushbu yordamlarni qanday taqdim etish bo'yicha tadqiqotga asoslangan ilg'or tajribalarni o'rgatadi, jumladan, qashshoqlik yoki zo'ravonlik tufayli alohida ehtiyojli yoki travmadan aziyat chekkan talabalarga kengaytirilgan yordam ko'rsatish. Ba'zi maktablar qo'shimcha resurslarga, shuningdek, o'qitishga muhtojligini e'tirof etgan holda, Nyu-York shahri, ayniqsa, yuqori ehtiyojli maktablarda intizomning ilg'or shakllarini joriy etish uchun zarur bo'lgan kadrlar bilan ta'minlaydi. Biz bir vaqtning o'zida maktab iqlimi va xavfsizligini yaxshilash uchun mahalliy va milliy modellarga asoslanamiz. Shu tarzda, Nyu-York shahri maktab xavfsizligini ta'minlashni davom ettirgan holda, intizomiy jazo vositasi sifatida to'xtatib turishdan foydalanishni kamaytiradi va kichik maktabdagi noto'g'ri xatti-harakatlar uchun chaqiruv va hibsga olishdan foydalanishni bekor qiladi.

Nyu-York shahri kamsitishlarga toqat qilmaydi va talabalarning irqi, rangi, dini, yoshi, e'tiqodi, etnik kelib chiqishi, milliy kelib chiqishi, begonaligi, fuqaroligi/immigratsiya maqomi, nogironligi, yoshi, jinsiy orientatsiyasi, jinsi (jinsi), vazni, jinsi yoki jinsi bo'yicha o'quvchilar intizomidagi nomuvofiqlik va nomutanosibliklarni bartaraf etish uchun barcha vositalardan foydalanadi.

KIRISH

O'quvchilarning maktabda o'zini tutish uslubi xavfsiz va hurmatli maktab hamjamiyatini yaratish va qo'llab-quvvatlashning asosiy omili hisoblanadi. O'quvchilarning ijobiy xulq-atvorini targ'ib qilish uchun maktab hamjamiyatining barcha a'zolari—talabalar, xodimlar va ota-onalar—barcha o'quvchilar rioya qilishlari kerak bo'lgan xulq-atvor standartlarini, noto'g'ri xatti-harakatlarni bartaraf etish uchun qo'llaniladigan yordam va choralarni, shuningdek, xulq-atvor standartlari bajarilmasa, intizomiy choralarni bilishi va tushunishi kerak.

Maktablar o'quvchilar bilan ushbu xulq-atvor standartlarini ko'rib chiqish uchun vaqt ajratishlari juda muhim, [K-12 talaba huquqlari va majburiyatlari to'g'risidagi qonun loyihasi](https://www.schools.nyc.gov/StudentRights) (<https://www.schools.nyc.gov/StudentRights>), va [NYCDOE Internetdan maqbul foydalanish va xavfsizlik siyosati \(IAUSP\)](https://www.schools.nyc.gov/school-life/policies-for-all/internet-acceptable-use-policy) (<https://www.schools.nyc.gov/school-life/policies-for-all/internet-acceptable-use-policy>). Ushbu ko'rib chiqish yoshga mos bo'lishi kerak, shunda barcha o'quvchilar maktabda o'qiyotganlarida, shu jumladan jismoniy joylashuvidan qat'i nazar, NYCDOE internet tizimlariga kirish va undan foydalanish paytida ulardan kutilayotgan xatti-harakatlarni bilishi va tushunishi kerak. Bu tuzatish, ayniqsa, erta bolalik sinflarida bolalar bilan ishlashda, ularning xatti-harakatlari va javoblarini tushunish uchun rivojlanish qobiliyatini hisobga olgan holda muhimdir. Barcha o'quvchilar, yoshidan qat'i nazar, maktab jamoasining umidlarini muvaffaqiyatli qilishda ishtirok etishlari va o'zlarining xatti-harakatlari uchun sinfda "asosiy qoidalar" yaratishda faol ishtirok etishlari kerak.

Xuddi shunday majburiy, barcha maktab o'qituvchilari va xodimlari xavfsiz, tartibli va hurmatli maktab jamoasi uchun ohangni belgilaydigan aniq va izchil xatti-harakatlar talabalarini tasdiqlashlari kerak. Maktab o'qituvchilari va xodimlari o'quvchilarning xatolaridan saboq olishlari va ularning noto'g'ri xatti-harakatlari uchun javobgar bo'lishlari mumkin bo'lgan tarzda o'quvchilarning xatti-harakatlarini hal qilishda qat'iy, adolatli va izchil bo'lishi kerak.

OTA-ONALAR HAMKORLIKLAR

*Eslatma: Ushbu hujjatda "ota-ona" bolaning ota-onasi yoki vasiysi yoki bolaga ota-ona yoki vasiylik munosabatlarida bo'lgan har qanday shaxsni anglatadi. Bunga quyidagilar kiradi: tug'ilgan yoki farzand asrab oluvchi, o'gay ota-ona, qonuniy ravishda tayinlangan vasiy, homiylik ostidagi ota-ona va maktabga qatnaydigan bolaga "ota-ona munosabati bo'lgan shaxs". "Ota-ona munosabatlaridagi shaxs" - bolaning ota-onasi yoki vasiylari, jumladan, o'lim, qamoqqa olish, ruhiy kasallik, davlatdan tashqarida yashash yoki bolaning tashlab ketilishi tufayli yo'qligi sababli bolani parvarish qilish bo'yicha o'z zimmasiga olgan shaxs.

Talabalar, ota-onalar va maktab xodimlari maktablarni xavfsiz qilishda muhim rol o'ynaydi va bu maqsadga erishish uchun birgalikda harakat qilishlari kerak. Maktab xodimlari ota-onalarni o'z farzandlarining xatti-harakatlari haqida xabardor qilishlari va ota-onalarni tashvishli masalalarni hal qilishda sherik sifatida jalb qilishlari kerak. Ota-onalarga murojaat qilish telefon qo'ng'irog'i, shaxsiy konferentsiya va yozma muloqotni o'z ichiga olishi mumkin, lekin ular bilan cheklanmaydi. Ota-onalar xavfsiz, qo'llab-quvvatlovchi maktab muhitini targ'ib qilishda faol va ishtirokchi sherik bo'lishlari, rag'batlantirilishi va qo'llab-quvvatlanishini ta'minlash uchun ular Intizom kodeksi bilan tanishishlari kerak. Maktablarga quyidagi yordamlarni taqdim etish tavsiya etiladi:

- Maktab ma'murlari ushbu hujjatdagi ma'lumotlarni o'quvchilar, ota-onalar va xodimlar bilan bo'lishish uchun javobgardir. Maktablar ota-onalar uchun Kodeksni tushunish va bolaning ijtimoiy hissiy o'sishini qo'llab-quvvatlash uchun maktab bilan qanday qilib eng yaxshi hamkorlik qilish bo'yicha seminarlar o'tkazishlari tavsiya etiladi.
- O'qituvchilar ota-onalarga o'z farzandlarining xatti-harakatlari haqida ma'lumot berish va o'quvchilarning maktabda va jamiyatda muvaffaqiyatga erishishlari uchun zarur bo'lgan ko'nikmalarni tarbiyalash uchun mas'uldirlar. Ota-onalar o'z farzandlarining o'qituvchilari va boshqa maktab xodimlari bilan o'quvchilar xatti-harakati va o'quvchi bilan ishlashda samarali bo'lishi mumkin bo'lgan strategiyalarga ta'sir qilishi mumkin bo'lgan har qanday muammolarni muhokama qilishlari tavsiya etiladi.

Maktab va uy o'rtasida mazmunli maslahatlashuv va muloqot bo'lishi muhim. Maktablar, agar kerak bo'lsa, ota-ona bilan muloqot qilish uchun tarjimonlik va tarjima xizmatlarini tashkil qilishlari kerak. Direktor yoki ularni tayinlagan shaxs, maktab maslahatchisi, o'quvchining ota-onasi va bir yoki bir nechta o'qituvchi ishtirokida o'tkaziladigan konferensiyalar ota-onalar ishtirokini rag'batlantirishning samarali vositasi bo'lib, agar kerak bo'lsa, talabalar bilan birga o'tkazilishi kerak.

Talabalarning xatti-harakatlariga javoban qo'llab-quvvatlash va aralashuvni muhokama qilmoqchi bo'lgan ota-onalar o'z farzandlarining maktabiga, shu jumladan ota-onalar koordinatoriga yoki kerak bo'lsa, tuman bo'limidagi Oilani qo'llab-quvvatlash koordinatoriga murojaat qilishlari kerak. Iltimos, maktabingiz yoki tumaningizdagi tegishli odamlarga murojaat qilish va ularning aloqa ma'lumotlarini qidirish uchun ma'lumot olish uchun quyidagi veb-sahifadan foydalaning: <https://www.schools.nyc.gov/school-life/support/get-help>.

Agar talaba Intizom kodeksini buzadigan nomaqbul xatti-harakatlarga yo'l qo'ygan bo'lsa, direktor yoki direktor tayinlangan shaxs bu xatti-harakat haqida talabaning ota-onasiga xabar berishi kerak. Talaba jinoyat sodir etgan deb hisoblansa, politsiya va ota-onasi xabardor qilinishi kerak. Ko'ring [Kansler Nizomi A-412](https://www.schools.nyc.gov/school-life/policies-for-all/chancellors-regulations/volume-a-regulations) (<https://www.schools.nyc.gov/school-life/policies-for-all/chancellors-regulations/volume-a-regulations>) qo'shimcha ma'lumot uchun.

Ishtirok etish

Maktabda qatnashish talabaning ilmiy muvaffaqiyati va muvaffaqiyati uchun juda muhimdir. Maktab xodimlari darsda qatnashmaslik holatlari bo'lgan o'quvchilar uchun tegishli tushuntirishlar, aralashuv va yordam ko'rsatilishini ta'minlashi kerak. Maktabning davomat yoki o'quvchilarning kadrlar qo'mitasi darsga qatnashmaslik, surunkali dars qoldirmaslik va/yoki dars qoldirmaslik holatlarini ko'rib chiqishi va qaror qabul qilish uchun davomat o'qituvchilari, dekanlar, maslahatchilar, o'qituvchilar, ijtimoiy xodimlar va boshqa maktab xodimlarini jalb qilishi kerak.

Maktab xodimlari talaba va ota-onalar bilan kerakli yordam va tegishli chora-tadbirlarni aniqlash uchun uchrashishlari kerak, ular orasida, rahbarlik aralashuvi, oilaviy konferentsiyalar, maslahat uchun yo'llanma, o'quv dasturidagi o'zgarishlar, shartnomalar va/yoki repetitorlik yoki maktabdan keyingi dasturlarga yo'llanma kiradi, lekin ular bilan cheklanmaydi. Bir qator [Profilaktik Xizmat Modellari](https://www1.nyc.gov/site/acs/child-) (<https://www1.nyc.gov/site/acs/child->

[welfare/preventive-services.page](#)) bilan shartnoma tuzgan jamoat tashkilotlari tomonidan taklif etiladi [NYC bolalar xizmatlari ma'muriyati](#) (<https://www1.nyc.gov/site/acs/about/about.page>). Ushbu variantlar bilan tanishish oilalar va maktablarga profilaktika xizmati yo'qligi sababini hal qilishda qanday foydali bo'lishi mumkinligini tushunishga yordam beradi.

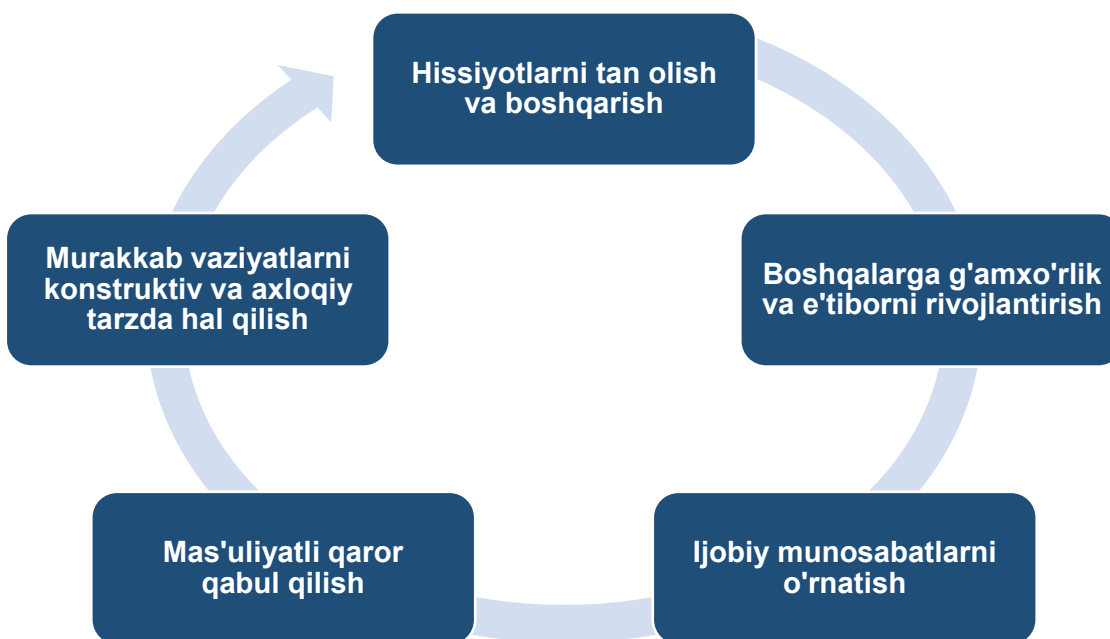
Maktablar, shuningdek, davomat siyosati to'plamini ishlab chiqish va nashr etish uchun javobgardir Qaysi qatnashish standartlari afzalliklarini baham ko'radi va ular uzrli deb hisoblangan qatnashmasliklarni (yoki kechikish holatlarini), talab qilinadigan hujjatlarni va tegishli javoblarni belgilaydi. Batafsil ma'lumot uchun qarang [Kansler Nizomi A-210](#) (<https://www.schools.nyc.gov/school-life/policies-for-all/chancellors-regulations/volume-a-regulations>).

TALABALARNING IJOBIY XULQ-ATVORINI TARG'IBGA SOLISH

Maktab madaniyati va iqlimi o'quvchilarning ilmiy yutuqlariga, ularning tengdoshlari va kattalar bilan munosabatlariga chuqur ta'sir qiladi. Har bir maktab o'quvchilarga ijtimoiy va akademik jihatdan o'sishi uchun qulay muhitni ta'minlaydigan ijobiy maktab madaniyatini targ'ib qilishi kutilmoqda.

Maktablar o'quvchilarning ijtimoiy xulq-atvorini tarbiyalashda faol rol o'ynashi kutilmoqda. Ijtimoiy hissiy ta'lim maktabning barcha o'quvchilar uchun universal profilaktika dasturining asosiy tarkibiy qismi bo'lishi kerak. Samarali ijtimoiy hissiy ta'lim talabalarga asosiy hayotiy ko'nikmalarni rivojlantirishga yordam beradi, jumladan:

- Hissiyotlarni tan olish va boshqarish
- Boshqalarga g'amxo'rlik va e'tiborni rivojlantirish
- Ijoiy munosabatlarni o'rnatish
- Mas'uliyatli qaror qabul qilish
- Murakkab vaziyatlarni konstruktiv va axloqiy tarzda hal qilish

Talabalar bu ko'nikmalarni rivojlantirsa, ular tengdoshlari bilan ko'proq ijobiy munosabatlarni boshdan kechiradilar, samaraliroq ijtimoiy xatti-harakatlar bilan shug'ullanadilar va noto'g'ri xatti-harakatlar qilish ehtimoli kamroq.

Maktab miqyosida ko'p bosqichli qo'llab-quvvatlash tizimini (MTSS) yaratish to'g'ri tayanchlarning mavjudligini va maktablarda progressiv intizomni joriy etishini ta'minlash uchun muhim ahamiyatga ega. MTSS - bu barcha talabalarni tekshiradigan va kerak bo'lganda maqsadli tadbirlarni ta'minlaydigan keng qamrovli tizim. Ushbu qo'llab-quvvatlashlarning maqsadi - o'quvchilar sinfda va undan tashqarida muvaffaqiyatga erishishlari kerak bo'lgan chidamlilik va ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirishdir.

Maktab xodimlari, shuningdek, o'quvchilarning o'qishga xalaqit beradigan nomaqbul xatti-harakatlarini bartaraf etish uchun mas'uldirlar. Ma'murlar, o'qituvchilar, maslahatchilar va boshqa maktab xodimlari barcha o'quvchilarni o'quvchilarning xulq-atvori muammolarini hal qiladigan aralashuv va profilaktika strategiyalariga jalb qilishlari va bu strategiyalarni o'quvchi va ularning ota-onalari bilan muhokama qilishlari kutilmoqda. Xulq-atvor inqirozini kamaytirish va aralashuv haqida qo'shimcha ma'lumot olish uchun, iltimos, qarang [Kansler Nizomi A-411](https://www.schools.nyc.gov/school-life/policies-for-all/chancellors-regulations/volume-a-regulations) (<https://www.schools.nyc.gov/school-life/policies-for-all/chancellors-regulations/volume-a-regulations>).

Agar har qanday vaqtda maktab ma'murlari o'quvchining qiyinchiliklari maxsus ta'lim xizmatlarini talab qilishi mumkin bo'lgan nogironlik natijasi bo'lishi mumkin deb gumon qilsalar, o'quvchi darhol ga yuborilishi kerak. [Maxsus ta'lim qo'mitasi](https://www.schools.nyc.gov/special-education/help/committees-on-special-education) (CSE; <https://www.schools.nyc.gov/special-education/help/committees-on-special-education>). Nogironligi bo'lgan talabalar uchun qo'shimcha himoyalar uchun 21–22-betlarga ham qarang.

Talabalarning faolligi o'quvchilarning ijtimoiy hissiy o'sishi va ilmiy yutuqlarini rag'batlantiradigan ijobiy maktab madaniyatini yaratishning ajralmas qismidir. Talabalarga keng ko'lamli ijtimoiy tadbirlarda ishtirok etish uchun ko'plab imkoniyatlarni taqdim etish va shu bilan birga g'amxo'r, qo'llab-quvvatlovchi kattalar bilan bog'lanish salbiy xatti-harakatlarning oldini olishga yordam beradi. Bunga misollar keltirishi mumkin:

- g'oyalar va tashvishlar bilan bo'lishish va maktab miqyosidagi tashabbuslarda ishtirok etish uchun mazmunli imkoniyatlar (masalan, talabalar hukumati, muntazam ravishda o'tkaziladigan talabalar forumlari; maktab miqyosida jamoat ishlari bo'yicha loyihalar va boshqalar);
- talabalar yetakchiligini rivojlantirish;
- qo'shma darsdan keyingi mashg'ulotlar (masalan, talabalar klublari, shu jumladan sport bilan bog'liq klublar va jamoalar; xizmat ko'rsatuvchi tashkilotlar va boshqalar);
- talabalarning keng ko'lamdagi akademik va qo'shma o'quv sohalaridagi yutuqlarini davriy tan olish.

Bunday imkoniyatlar, profilaktika va aralashuvni qo'llab-quvvatlashning keng qamrovli dasturi bilan birgalikda talabalarga rivojlanish uchun zarur bo'lgan tajribalar, strategiyalar, ko'nikmalar va yordamlarni beradi.

K-12 TALABA HUQUQ VA MASLAHATLARI BILAN

Eslatma: k-12 talaba huquq va maslahatlari bilan internetda e'lon qilingan
<https://www.schools.nyc.gov/StudentRights>.

Preambula

New York City public schools (Nyu-York shahri davlat maktablari) talabalar, ota-onalar va xodimlar o'rtasida o'zaro hurmat tuyg'usini rivojlantirishga intiladi. Shahar maktablari, shuningdek, o'quvchilarni maktab jamoasi ichida va tashqarisida fuqarolik mas'uliyati va jamoat xizmatiga sodiqlikni ta'kidlaydigan tadbirlar va dasturlarga jalb qilishni maqsad qiladi. Bizning maktab hamjamiyatining barcha a'zolari hamkorligida o'quvchilar boy ta'lim tajribasidan bahramand bo'lish bilan birga ta'limda mukammallikka erishishlari mumkin. Ushbu hujjat talabalar uchun qo'llanma bo'lib xizmat qiladi, chunki ular turli jamiyatda samarali fuqarolar bo'lishga intiladi.

I. Bepul, Davlat Maktab Ta'limi Huquqi

Bepul, Davlat Maktab Ta'limi Huquqi - bu barcha bolalar uchun kafolatlangan asosiy "talaba huquqi". Talabalar quyidagi huquqlarga ega:

1. maktabga qatnab, bog'chadan to 21 yoshgacha bepul davlat maktabida ta'lim olish yoki qonun hujjatlarida nazarda tutilgan tartibda o'rta maktab attestatini olish; Ko'p tilni o'rganuvchi sifatida belgilangan talabalar qonun hujjatlarida nazarda tutilgan holda ikki tilli ta'lim yoki ikkinchi til dasturi sifatida ingliz tilini olish huquqiga ega; maxsus ta'limga muhtoj deb topilgan nogiron o'quvchilar qonun hujjatlarida nazarda tutilgan 3 yoshdan 21 yoshgacha bepul, tegishli davlat ta'lim olish huquqiga ega;
2. xavfsiz va qo'llab-quvvatlovchi o'quv muhitida bo'ling, kamsitish, ta'qib qilish, haqorat qilish va mutaassiblikdan xoli bo'ling va agar ular o'zlarini bunday xatti-harakatlarga duchor bo'lishsa, shikoyat qilishlari mumkin (Kansler nizomlari A-830, A-831, A-832, A-420 va A-421 hujjatlariga qarang <https://www.schools.nyc.gov/school-life/policies-for-all/chancellors-regulations/volume-a-regulations>);
3. haqiqiy yoki taxmin qilingan yoshi, irqi, e'tiqodi, rangi, jinsi, jinsi identifikatoridan qat'i nazar, boshqalardan xushmuomalalik va hurmatga ega bo'ling (shu jumladan, talabalarning jinsiga muvofiq hammom va kiyinish xonalaridan foydalanish va ularning jinsiga mos keladigan ism va olmoshlar bilan murojaat qilish huquqi) jinsi, dini, vazni, jinsi yoki fuqaroligi, jismoniy kelib chiqishi va imtihonlari hissiy holat, nogironlik, oilaviy ahvol va siyosiy e'tiqodlar;
4. maktab siyosati va tartib-qoidalarining yozma nusxasini, shu jumladan [Talabalarning O'qishini Qo'llab-quvvatlash Bo'yicha Shahar Miqyosida Xulq-atvorga oid Talablar](https://www.schools.nyc.gov/DCCode) (jumladan, Intizom kodeksi; <https://www.schools.nyc.gov/DCCode>) va [New York City Department of Education \(Nyu-York shahar ta'lim departamenti\) \(NYCDOE\) k-12 talaba huquq va maslahatlari bilan](https://www.schools.nyc.gov/StudentRights) (<https://www.schools.nyc.gov/StudentRights>), maktab yilining boshida yoki o'quv yili davomida maktabga qabul qilinish vaqtida;
5. diplom talablari, shu jumladan kurslar va imtihonlar va ushbu talablarga javob berishga yordam berish to'g'risida ma'lumot olish;
6. zarur salomatlik, kognitiv va til skrining tekshiruvlari haqida xabardor bo'lish;
7. maktabda mavjud kurslar va dasturlar haqida ma'lumotga ega bo'lish va tanlov kurslarini tanlashda o'z hissasini qo'shish imkoniyati;
8. kasbiy ko'rsatmalar olish;
9. maktab tomonidan taklif etilgan har bir fan yo'nalishi va/yoki kurs bo'yicha baholash mezonlarini bilish va belgilangan mezonlar asosida bajarilgan maktab ishlari uchun baholarni olish;
10. ta'lim taraqqiyoti to'g'risida xabardor bo'lish va norasmiy va rasmiy hisobotlar orqali davriy baholarni olish;
11. bahoda ushlab qolinish yoki kursdan qolib ketish ehtimoli haqida o'z vaqtida xabardor qilinish;
12. o'tkazib yuborilgan yoki o'tmagan baholar yuzasidan shikoyat qilish huquqi to'g'risida xabardor qilinishi;
13. maktab tizimi tomonidan saqlanadigan o'quvchilarning yozuvlari bilan ishlashda maxfiylik;
14. ota-onalarning iltimosiga binoan oliy o'quv yurtlari va/yoki harbiy xizmatchilar bilan bog'lanish ma'lumotlarini yashirishni so'rash; (Talabalar va ota-onalarning huquqlarini himoya qilish uchun talabalar to'g'risidagi ma'lumotlarning harbiy xizmatga qanday berilishini aniqlash uchun, Qurolli Xizmatlarning Kasbiy Qobiliyat Batareyasi (ASVAB) ni boshqaruvchi maktablar, agar ota-ona va talabaning yozma roziligi bo'lmasa, o'quvchilar ballarini harbiy xizmatchilarga chiqarmaydi.)
15. shaxsiy, ijtimoiy, ta'lim, martaba va kasbiy rivojlanish uchun yo'l-yo'riq, maslahat va maslahat olish.

II. Fikr Bildirish va Shaxs Erkinligi Huquqi

Barcha talabalarga New York City Department of Education (Nyu-York shahar ta'lim departamenti) tomonidan o'rnatilgan siyosat va tartiblarga muvofiq o'z fikrlarini bildirish, sabablarni qo'llab-quvvatlash, muammolarni muhokama qilish uchun tashkil qilish va yig'ilish va ularni qo'llab-quvvatlash uchun tinch va mas'uliyatli namoyish qilish huquqi kafolatlanadi. Talabalar huquqiga ega:

1. talabalar hukumatining vakillik shaklini tashkil etish, rag'batlantirish va unda ishtirok etish;
2. Teng imkoniyatlar to'g'risidagi qonun talablariga muvofiq talabalar tashkilotlari, ijtimoiy va ta'lim klublari yoki jamoalari hamda siyosiy, diniy va falsafiy guruhlarini tashkil qilish, targ'ib qilish va ularda ishtirok etish;
3. ta'lim jarayoniga ta'sir ko'rsatadigan tegishli umumta'lim qo'mitalaridagi vakillik, agar kerak bo'lsa, ovoz berish huquqiga ega;
4. maktab hayotini aks ettiruvchi va mas'uliyatli jurnalistik usullarga mos keladigan va qonuniy pedagogik tashvishlarga asoslangan oqilona qoidalarga rioya qilgan holda o'quvchilarning tashvishlari va nuqtai nazarlarini ifodalovchi maktab gazetalar va maktab xabarnomalarini nashr etish;
5. tarqatish vaqti, joyi va usuli bo'yicha maktab tomonidan belgilangan oqilona ko'rsatmalarga rioya qilgan holda, shu jumladan elektron tirajlar, gazetalar, adabiyotlar yoki maktab mulkiga oid siyosiy varaqalar orqali tarqatish, agar bunday materiallar tuhmat, odobsiz, tijorat yoki maktab faoliyatini moddiy jihatdan buzadigan, jiddiy tartibsizliklarni keltirib chiqaradigan yoki boshqalarning huquqlarini buzadigan hollar bundan mustasno;
6. siyosiy yoki boshqa turdagi tugmalar, nishonlar yoki tasmalarni taqish, agar bunday material tuhmat, odobsiz yoki maktabni moddiy jihatdan buzadigan, jiddiy tartibsizliklarni keltirib chiqaradigan yoki boshqalarning huquqlarini buzadigan hollar bundan mustasno;
7. maktabda yoki maktab veb-saytida maktab tomonidan belgilangan asosli ko'rsatmalarga rioya qilgan holda e'lonlar taxtasi xabarlarini joylashtirish, agar bunday xabarlar tuhmat, odobsiz, tijorat yoki maktabni moddiy jihatdan buzish, jiddiy tartibsizliklarni keltirib chiqarish yoki boshqalarning huquqlarini buzish hollari bundan mustasno;
8. maktab formasi bo'yicha NYCDOE siyosati parametrlari doirasida va diniy ifodalarga mos keladigan o'z kiyimlarini belgilashi, agar bunday kiyim xavfli yoki ta'lim va o'qitish jarayoniga xalaqit beradigan hollar bundan mustasno;
9. o'z shaxsiy buyumlari va narsalari xavfsizligini ta'minlashi va maktab binosida foydalanish uchun mos bo'lgan shaxsiy buyumlarni olib yurishlari;
10. asossiz yoki beg'araz tintuvlardan, shu jumladan tanani tintuv qilishdan xoli bo'lish;
11. jismoniy jazo va og'zaki haqoratlardan xoli bo'lish (ga muvofiq [Kansler Nizomi A-420 va A-421](https://www.schools.nyc.gov/school-life/policies-for-all/chancellors-regulations/volume-a-regulations); <https://www.schools.nyc.gov/school-life/policies-for-all/chancellors-regulations/volume-a-regulations>);
12. bay'atda ishtirok etishdan bosh tortish yoki garov uchun turish.

III. Tegishli sud Jarayoni Huquqi

Har bir talaba ushbu hujjatda belgilangan huquqlarga muvofiq adolatli muomala qilish huquqiga ega. Talabalar huquqiga ega:

1. bilan ta'minlansin [Intizom Kodeksi](https://www.schools.nyc.gov/DCode) (<https://www.schools.nyc.gov/DCode>) va maktab qoidalari va qoidalari;
2. tegishli xulq-atvor nima ekanligini bilish va qaysi xatti-harakatlar intizomiy javoblarga olib kelishi mumkinligini bilish;
3. kasbiy xodimlarning xatti-harakatlari bilan bog'liq masalalarda maslahat olishlari, chunki bu ularning maktabdagi ta'lim va farovonligiga ta'sir qiladi;
4. muayyan huquqbuzarliklar uchun mumkin bo'lgan moyillik va natijalarni bilish;
5. maktab qoidalarini buzganlikda gumon qilinganlar uchun intizomiy choralar ko'rish bo'yicha tegishli protsedura, buning uchun ular o'qituvchilari tomonidan darsdan chetlashtirilishi yoki chetlashtirilishi mumkin; nogironligi bo'lgan yoki "nogironligi bor deb hisoblangan" talabalar Nogironligi bo'lgan shaxslarni ta'lim to'g'risidagi qonunga (IDEA) muvofiq muayyan himoyalani huquqiga ega;
6. o'qituvchilari tomonidan maktab tartib-qoidalarini buzganliklari uchun intizomiy jazo choralari ko'rilganda, ular o'qituvchilar tomonidan to'xtatilishi yoki darsdan chetlatilishi mumkin bo'lgan hollarda tegishli qonuniy jarayon; nogironligi bo'lgan yoki "nogironligi bor deb taxmin qilingan" talabalar IDEA doirasida muayyan himoyalani huquqiga ega.
7. maktab mansabdor shaxslarining ushbu hujjatda belgilangan huquq va majburiyatlari bo'yicha xatti-harakatlari va qarorlari ustidan shikoyat qilish tartibini bilish;
8. konferentsiya va tinglovlarda ota-ona va/yoki vakil hamrohligida bo'lish;
9. politsiya aralashuvi bo'lishi mumkin bo'lgan vaziyatlarda maktab xodimlarining mavjudligi.

IV. 18 Yoshdan Oshgan Talabalarning Qo'shimcha Huquqlari

Federal Oilaviy Ta'lim Huquqlari va Maxfiylik to'g'risidagi Qonun ("FERPA") 18 yoshga to'lgan o'quvchilarga o'quvchilarning ta'lim yozuvlariga nisbatan ma'lum huquqlarni beradi.

18 va undan katta yoshdagi talabalar Nyu-York shahar Ta'lim Departamenti (NYCDOE) talabani so'rovini olgan kundan boshlab 45 kun ichida o'zlarining ta'lim yozuvlarini so'rash, tekshirish va ko'rib chiqish huquqiga ega, da belgilangan tartiblarga muvofiq [Kansler Nizomi A-820](https://www.schools.nyc.gov/school-life/policies-for-all/chancellors-regulations/volume-a-regulations) (<https://www.schools.nyc.gov/school-life/policies-for-all/chancellors-regulations/volume-a-regulations>).

18 va undan katta yoshdagi talabalar, agar ular noto'g'ri, chalg'ituvchi yoki FERPA bo'yicha shaxsiy huquqlarini boshqa tarzda buzgan deb hisoblasa, o'zlarining ta'lim yozuvlarini o'zgartirishni talab qilish huquqiga ega, da belgilangan tartiblarga muvofiq [Kansler Nizomi A-820](https://www.schools.nyc.gov/school-life/policies-for-all/chancellors-regulations/volume-a-regulations) (<https://www.schools.nyc.gov/school-life/policies-for-all/chancellors-regulations/volume-a-regulations>).

18 va undan katta yoshdagi talabalar o'zlarining ta'lim hujjatlaridagi shaxsiy ma'lumotlar oshkor etilishidan oldin yozma rozilik berish huquqiga ega, FERPA rozilgisiz oshkor qilishga ruxsat bergan ba'zi hollar bundan mustasno, jumladan, quyidagilar:

- O'zining kasbiy mas'uliyatini bajarish uchun ta'lim yozuvini ko'rib chiqishi kerak bo'lgan maktab xodimiga oshkor qilish. Maktab mansabdor shaxslariga misollar NYCDOE tomonidan ishlaydigan odamlar (masalan, ma'murlar, supervayzerlar, o'qituvchilar, boshqa o'qituvchilar yoki yordamchi xodimlar), shuningdek NYCDOE o'z xodimlaridan foydalanishi mumkin bo'lgan xizmatlar yoki funktsiyalarni bajarish bilan shug'ullangan odamlar (masalan, agentlar, pudratchilar va maslahatchilar) va NYCDOE tomonidan bevosita nazorat ostida bo'lgan shaxslardir. ta'lim yozuvlaridan aniqlanishi mumkin bo'lgan ma'lumotlar.
- Agar oshkor qilish o'quvchining o'qishga kirishi yoki o'qishdan ko'chirilishi maqsadida bo'lsa, talabga binoan o'quvchi o'qishga kirishga harakat qilayotgan, o'qishga kirishni rejalashtirayotgan yoki allaqachon o'qiyotgan boshqa maktab okrugi rasmiylariga oshkor qilish.
- Shaxsni identifikatsiyalash mumkin bo'lgan ma'lumotlarni rozilgisiz oshkor qilishga ruxsat beruvchi boshqa istisnalar ma'lum turdagi oshkorlarni o'z ichiga oladi:
 1. davlat organlarining vakolatli vakillariga va mansabdor shaxslarga tekshirishlar, baholashlar yoki muayyan boshqa faoliyat bilan bog'liq holda;
 2. talaba ariza bergan yoki talaba olgan moliyaviy yordam bilan bog'liq holda;
 3. NYCDOE uchun yoki uning nomidan tadqiqotlar olib boradigan tashkilotlarga;
 4. akkreditatsiya qiluvchi tashkilotlarga akkreditatsiya qilish funktsiyalarini bajarish uchun;
 5. 18 yoshdan oshgan talabalarning ota-onalariga, agar talaba Ichki daromad xizmati (IRS) soliq maqsadlarida qaramog'ida bo'lsa;
 6. sud qaroriga yoki qonuniy ravishda berilgan chaqiruvga rioya qilish;
 7. sog'liqni saqlash yoki xavfsizlik bilan bog'liq favqulodda vaziyat munosabati bilan tegishli mansabdor shaxslarga; va
 8. NYCDOE "katalog ma'lumoti" sifatida belgilagan ma'lumotlar. Ushbu turdagi oshkorlarning aksariyati ma'lum qo'shimcha talablar va cheklovlariga bog'liq. Iltimos, FERPA va ga qarang [Kansler Nizomi A-820](https://www.schools.nyc.gov/school-life/policies-for-all/chancellors-regulations/volume-a-regulations) (<https://www.schools.nyc.gov/school-life/policies-for-all/chancellors-regulations/volume-a-regulations>) ular haqida batafsil ma'lumot uchun.

18 va undan katta yoshdagi talabalar FERPA maktablardan ruxsatisiz shaxsiy ma'lumotlarni oshkor qilishda saqlashni talab qiladigan oshkor qilish yozuvlarini tekshirish va ko'rib chiqish huquqiga ega. Biroq, maktablar maktab mansabdor shaxslariga oshkor qilingan ma'lumotlarni, ayrim sud qarorlari yoki qonuniy ravishda berilgan chaqiruv qog'ozlari bilan bog'liq ma'lumotlarni oshkor qilish, ma'lumotnoma ma'lumotlarini oshkor qilish va ota-onalarga yoki 18 va undan katta yoshdagi o'quvchilarga oshkor qilishlari shart emas.

18 va undan katta yoshdagi talabalar, agar ular NYCDOE FERPA talablariga rioya qilmagan deb hisoblasa, US Ta'lim Departamentiga shikoyat qilish huquqiga ega. FERPA ni boshqaradigan idoraning nomi va manzili:

V. Talabalarining majburiyatlari

Har bir talabaning mas'uliyatli xulq-atvori ushbu hujjatda ko'rsatilgan huquqlarni qo'llab-quvvatlaydi. Ushbu majburiyatlarning ayrimlarini buzish ga muvofiq sabab bo'lishi mumkin [Intizom kodeksi](https://www.schools.nyc.gov/DCode) (<https://www.schools.nyc.gov/DCode>), intizomiy choralarga. Huquqlarni amalga oshirish bilan mas'uliyatni to'liq qabul qilish talabalarga o'zlariga va jamiyatga xizmat qilish uchun ko'proq imkoniyat yaratadi. Talabalar quyidagilarga mas'uldirlar:

1. maktabga muntazam va o'z vaqtida qatnab, ta'limning barcha sohalarida muvaffaqiyatga erishish uchun barcha sa'y-harakatlarni amalga oshirish;
2. tegishli materiallar bilan darsga tayyorlanish, darsliklar va boshqa maktab jihozlarini to'g'ri saqlash;
3. sinf va maktab binosiga kirish va chiqishda maktab qoidalariga rioya qilish;
4. maktab muhitini qurol, noqonuniy giyohvand moddalar, nazorat ostidagi moddalar va spirtli ichimliklarsiz saqlashga yordam berish;
5. xavfsiz ta'lim muhitini yaratishga hissa qo'shadigan va boshqa talabalarining o'rganish huquqini buzmaydigan tarzda o'zini tuting;
6. maktab jamoasi a'zolarining sog'lig'i va farovonligiga xavf tug'dirishi mumkin bo'lgan masalalar bo'yicha maktab ma'murlari bilan ma'lumot almashish;
7. boshqalarning qadr-qimmatini va tengligini hurmat qilish va boshqalarning huquqlarini inkor etuvchi yoki ularga tajovuz qiladigan xatti-harakatlardan saqlanish;
8. maktab mulkiga hurmat ko'rsatish va boshqalarning, ham xususiy, ham davlat mulkini hurmat qilish;
9. yoshi, irqi, e'tiqodi, rangi, jinsi, jinsi, jinsi, jinsi ifodasi, dini, milliy kelib chiqishi, vazni, fuqaroligi/immigratsiya holati, jinsiy orientatsiyasidan qat'i nazar, boshqalarga nisbatan xushmuomala, xushmuomala va hurmatli bo'ling, jismoniy va/yoki hissiy holati, nogironligi, oilaviy ahvoli va siyosiy e'tiqodi va ushbu mezonlarga asoslanib, haqorat qilishdan saqlanish;
10. o'quvchilar va maktab xodimlariga nisbatan xushmuomalalik, rostgo'ylik va hamkorlikda munosabatda bo'lish;
11. yaxshi insoniy munosabatlarni rivojlantirish va maktab jamoasi a'zolari o'rtasida tushunish ko'priklarini o'rnatish;
12. nizolarni hal qilishda qarama-qarshiliksiz usullardan foydalanish;
13. talabalar hukumatiga saylovlarda qatnashish va ovoz berish;
14. talabalar hukumatini maksimal ishtirokni rag'batlantirish uchun mazmunli forumga aylantirish orqali ijobiy etakchilikni ta'minlash;
15. talabalarining jismoniy, ijtimoiy va madaniy qiziqishlari va ehtiyojlarini ifodalash uchun keng qamrovli maktabdan tashqari dasturlarni ishlab chiqishda maktab xodimlari bilan ishlash;
16. mas'uliyatli jurnalistikaning axloqiy me'yorlariga rioya qilish;
17. maktab jamoasi bilan o'zaro munosabatlarida nutq, yozma va boshqa ifoda usullarida, shu jumladan, elektron shaklda odobsiz va tuhmat qiluvchi so'zlardan tiyilish;
18. nutq, yozma va boshqa ifoda usullarida, shu jumladan elektron shaklda hamkorlikka yordam beradigan va ta'lim jarayoniga xalaqit bermaydigan tarzda o'zini ifoda etish;
19. tinch yo'l bilan yig'ilish va ishtirok etishni istamagan talabalarining qarorini hurmat qilish;
20. maktabga faqat xavfsiz va o'quv muhitiga xalaqit bermaydigan shaxsiy narsalarni olib keling;
21. maktab gimnaziyasida, jismoniy tarbiya darslarida, laboratoriyalarda va do'konlarda kiyinish va mashg'ulotlar uchun belgilangan ko'rsatmalarga rioya qilish;
22. maktabning bilan tanish bo'lish [Intizom kodeksi](https://www.schools.nyc.gov/DCode) (<https://www.schools.nyc.gov/DCode>) va maktab qoidalariga amal qilish;
23. o'quvchilarni belgilangan maktab siyosati va amaliyotlariga rioya qilishga undash uchun etakchilikni ta'minlash;
24. ota-onalarni maktab bilan bog'liq masalalar, shu jumladan maktabdagi yutuqlar, ijtimoiy va ta'lim tadbirlari to'g'risida xabardor qilish va ota-onalarga maktab xodimlari tomonidan o'quvchilarga ota-onalariga etkazish uchun taqdim etilgan xabarlarini olishlarini ta'minlash.

QO'LLAB-QUVVATLASH VA INTIZOMIY JAVOBLARNING ILG'OR POYDEVORI

Quyidagi qo'llab-quvvatlash va intizomiy javoblar zinapoyasi nomaqbul xatti-harakatlarga progressiv yondashuvni ko'rsatadi. Talabalarning noto'g'ri xatti-harakatlari har bir alohida holatda ko'rib chiqilishi kerak. Barcha holatlarda tegishli choralarni ko'rish va intizomiy choralar ko'rish bir qator omillarni, shu jumladan huquqbuzarlikning tabiati va jiddiyligini hisobga olishi kerak. Ba'zi hollarda o'quvchilarning yordami va aralashuvi maktab ichidagi intizomiy javoblar o'rniga yoki ular bilan birgalikda ishlatilishi mumkin. Ba'zi hollarda, talabaning noto'g'ri xatti-harakati qo'llab-quvvatlash va aralashuvlar bilan birga maqsadli yoki jiddiy intizomiy choralar ko'rishni talab qilishi yoki eng mos ravishda hal qilinishi mumkin.

1. Bir vaqtning o'zida qo'llab-quvvatlash va noto'g'ri xatti-harakatlarga intizomiy javob

Talaba noto'g'ri xatti-harakatlar qilganda, agar kerak bo'lsa, intizomiy javob bilan birgalikda talabaning nomaqbul xatti-harakati va / yoki asosiy ehtiyojlarini qondirish uchun yordam ko'rsatiladi. Maqsad ijtimoiy hissiy o'sishni va ijtimoiy xulq-atvorni rag'batlantirish va kelajakda noto'g'ri xatti-harakatlarning oldini olishdir.

2. Barcha Talabalar Uchun Universal Oldini Olish

talabalarining ijobiy xulq-atvorini targ'ibga solish ijobiy talabalar xatti-harakati. Ijtimoiy hissiy ta'lim o'quv dasturiga kiritilgan. Maktab xodimlari muntazam ravishda talabalarni qo'llab-quvvatlash bo'yicha keng qamrovli dastur mavjudligini ta'minlash uchun yig'ilishadi, unda maslahat xizmatlari, yo'l-yo'riqlar, ijtimoiy hissiy o'rganish imkoniyatlari, o'quvchilarni jalb qilish imkoniyatlari va ijtimoiy o'quvchilarning xatti-harakatlarini rag'batlantirish va rag'batlantirish, barqarorlikni rivojlantirish va o'quvchilarning maktab jamoasi bilan ijobiy aloqalarini o'rnatish uchun xatti-harakatlarning oldini olish va aralashuvni qo'llab-quvvatlash. Maktabda profilaktika, aralashuv va/yoki yordamga muhtoj o'quvchilarni erta aniqlash tizimi mavjud.

3. Dastlabki Javob

Talaba qiyinchilikka duch kelganda yoki nomaqbul xatti-harakatga uchraganda, o'qituvchi ota-ona bilan bog'lanadi va xatti-harakatning tabiati va jiddiyligiga, o'quvchining yoshi va etuklik darajasiga qarab, quyidagi choralardan birini yoki bir nechtasini amalga oshiradi: o'quvchi bilan konferentsiya o'tkazadi; talabani maktab maslahatchisiga, O'quvchilar xodimlari jamoasiga (PPT) va/yoki dekanatga yuboradi.

4. Qo'llab-Quvvatlash va Aralashuv Variantlari (13–15-betlarga qarang)

Alifbo tartibida:

- a. Muammolarni hamkorlikda hal qilish
- b. Jamoat xizmati (ota-ona roziligi bilan)
- c. Konfliktni hal qilish
- d. Individual Xulq-atvor Shartnomasini ishlab chiqish
- e. Funktsional Xulq-atvorni Baholash (FBA)/Xulq-atvorga Aralashuv Rejasi (BIP) (22-betga qarang)
- f. Yo'l-yo'riq konferentsiyasi
- g. Salomatlikni saqlash Ta'limi
- h. Shaxsiy/guruhli maslahat
- i. Individualized Support Plan (Shaxsiylashtirilgan qo'llab-quvvatlash rejasi) (ISP)
- j. Maslahatchi xodimlarning aralashuvi
- k. Mentorlik
- l. Ota-onalarga Yordam berish
- m. Ijobiy xatti-harakatlar aralashuvi va yordami
- n. Giyohvand moddalarni suiiste'mol qilish bo'yicha tegishli maslahat xizmatlariga murojaat qilish
- o. Jamoaga asoslangan tashkilotga (CBO) yuborish
- p. Bezorilik, qo'rqitish uchun maslahat xizmatlariga murojaat qilish. yoki ta'qib qilish, shu jumladan tarfakashlikka asoslangan qo'rqitish, qo'rqitish yoki ta'qib qilish
- q. Yoshlar o'rtasidagi munosabatlardagi zo'ravonlik yoki jinsiy zo'ravonlik bo'yicha maslahat xizmatlariga yo'llanma
- r. Ruhiy salomatlikni qo'llab-quvvatlash xizmatlariga yo'llanma

- s. O'quvchilarni O'qitish Guruhiga (PPT) Yo'llanma
- t. Giyohvand Moddalarni Suiiste'mol Qlishning Oldini olish va Aralashuv Bo'yicha mutaxassislar (SAPIS) Dasturiga murojaat qilish
- u. Qayta tiklovchi amaliyotlar (shuningdek, 16–17-betlarga qarang)
- v. Qisqa muddatli xulq-atvor rivojlanishi haqida hisobotlar
- w. Ijtimoiy emotsional o'rganish

Nazoratchi lavozimidan chetlatilgan talabalar uchun talabalarni qo'llab-quvvatlash muqobil o'quv saytida taqdim etiladi. Sayt va o'quvchining uy maktabi o'rtasidagi aloqa o'quv muvaffaqiyatini va qaytib kelgandan keyin muvaffaqiyatli o'tishni ta'minlash uchun o'rnatiladi.

5. Intizomiy Javob Variantlari

- **Maktab Ichidagi Intizomiy Javoblar Doirasi**
 - a. Noto'g'ri xatti-harakatlar va uning oqibatlarini bartaraf etish uchun pedagogika maktabi xodimlarining talaba bilan uchrashuvi
 - b. Talabalar/o'qituvchilar konferentsiyasi
 - c. Noto'g'ri xatti-harakatni bartaraf etish va uning ta'sirini tushunish uchun tegishli rahbar (masalan, direktor o'rinbosari, direktor) tomonidan talaba bilan rasmiy uchrashuv
 - d. Ota-konferentsiya
 - e. Boshqa maktab ichidagi intizomiy javoblar (masalan, rasmiy restorativ konferentsiya, darsdan tashqari mashg'ulotlardan chetlashtirish yoki umumiy tushlik vaqti)
- **O'qituvchini Chetlashtirish yoki Direktorning Lavozimidan Chetlashtirish** (21–23-betlarga qarang)
 - f. O'qituvchi tomonidan sinfdan olib tashlash
 - g. Direktorni chetlashtirish (5 o'quv kunigacha)
- **Nazoratchining To'xtatilishi** (24–25-betlarga qarang)
 - h. Darhol qayta tiklash
 - i. 6-10 maktab kunlari
 - j. 11-15 maktab kunlari
 - k. 16–20 maktab kunlari* (faqat 4 va 5-darajali huquqbuzarliklar uchun)

*Boshliqchining 20 kundan ortiq o'quv kunidan chetlatilishi faqat qonun talab qilgan hollarda yoki jiddiy xavfli va/yoki zo'ravonlik bilan bog'liq 5-darajali qoidabuzarliklar uchun, agar holatlar uzoqroq muddatga chetlatishni talab qilsa, qo'llanilishi mumkin. 20 o'quv kunidan ortiq bo'lgan barcha to'xtatib turishlar Xavfsizlik va yoshlarni rivojlantirish boshqarmasi katta ijrochi direktori yoki kansler yoki jamiyat boshlig'ining boshqa vakili tomonidan tasdiqlanishi kerak. Qo'shimcha ma'lumot uchun 24–25 betlarga qarang.

QO'LLAB-QUVVATLASH VA ARALASHISHLAR

Qo'llab-quvvatlash va aralashuvlar noto'g'ri xatti-harakatlarga keng qamrovli javobning ajralmas qismidir. Maktablar intizomiy jarayonning barcha bosqichlarida, shu jumladan to'xtatib turish vaqtida yordam ko'rsatishi va hujjatlashtirishi kerak. Doimiy va to'g'ri qo'llanilganda, aralashuvlar o'quvchilarning xatti-harakatlarini yaxshilashga yordam beradi, takroriy noto'g'ri xatti-harakatlarni kamaytiradi va yanada ijobiy maktab muhitiga hissa qo'shadi. Qo'llab-quvvatlashlar talabani ehtiyojlarini eng yaxshi qondiradigan har qanday tadbirlarni o'z ichiga olishi mumkin.

Kerakli Hujjatlar

Barcha hodisalar, aralashuvlar va qo'llab-quvvatlashlar, tegishli hollarda, intizomiy javob qo'llanilganmi yoki qo'llanilmasligidan qat'i nazar, barcha ishtirokchilar uchun Onlayn Voqealar Hisoboti Tizimida (OORS) hujjatlashtirilgan bo'lishi kerak. Voqea haqida xabar berish haqida ko'proq ma'lumot olish uchun qarang [Kansler to'g'risidagi nizom A-412](https://www.schools.nyc.gov/school-life/policies-for-all/chancellors-regulations/volume-a-regulations) (<https://www.schools.nyc.gov/school-life/policies-for-all/chancellors-regulations/volume-a-regulations>).

Barcha intizomiy javoblar Suspensions and Office of Hearings Online (SOHO) tizimida xabar qilinishi kerak. To'xtatib turish siyosati haqida ko'proq ma'lumot olish uchun qarang [Kansler to'g'risidagi nizom A-443](https://www.schools.nyc.gov/school-life/policies-for-all/chancellors-regulations/volume-a-regulations) (<https://www.schools.nyc.gov/school-life/policies-for-all/chancellors-regulations/volume-a-regulations>).

Qo'llab-quvvatlashlar va aralashuvlar lug'ati

Alifbo tartibida:

- Muammolarni hamkorlikda hal qilish
Talaba qiyin xatti-harakat bilan shug'ullanganda, o'qitilgan maktab xodimi xatti-harakatni keltirib chiqaradigan muayyan muammolarni aniqlash uchun Muammolarni hamkorlikda hal qilish jarayonidan foydalanishi, xulq-atvoriga oid kattalarning tashvishlarini ifoda etishi va xatti-harakatning asosiy sabablarini hal qilish uchun o'quvchini hamkorlik jarayoniga jalb qilishi va ikkalasi uchun ham real, ham o'zaro maqbul bo'lgan harakat rejasini tanlashi mumkin.
- Jamoat xizmati (ota-ona roziligi bilan)
Jamoatchilik xizmati talabalarga ko'nikmalarni rivojlantirish va jamoalarga yordam berish uchun haqiqiy hayot echimlari bilan shug'ullanish imkonini beradi. Bu talabalarni xatti-harakatlari uchun javobgarlikka tortadi va ularga avvalgi noto'g'ri xatti-harakatlariga qarshi turish uchun jamiyatga ijobiy o'zgarishlar kiritish imkonini beradi.
- Konfliktni hal qilish
Nizolarni hal qilish ikki yoki undan ortiq nizolarni hal qilishni osonlashtiradi. Hamkorlikdagi muzokaralar jarayonidan foydalanib, talabalar faol ravishda tinglashadi va muammo yoki nizolarni o'zlari rozi bo'lmaganlar bilan to'g'ridan-to'g'ri muhokama qilishadi va o'zaro qoniqarli qarorga kelishadi.
- Individual xatti-harakatlar shartnomasini ishlab chiqish
Talaba o'qituvchilar bilan yozma shartnoma tuzish uchun uchrashadi, u maqsadlarni va talaba ushbu maqsadlarga erishish uchun bajaradigan aniq ishlash vazifalarini o'z ichiga oladi. Shartnoma talaba va o'qituvchi tomonidan, agar kerak bo'lsa, ota-ona tomonidan imzolanadi.
- Yo'l-yo'riq konferentsiyasi
Direktorlar va o'qituvchilar talaba bilan va agar kerak bo'lsa, ota-onalar bilan rahbarlik konferentsiyasini talab qilishlari mumkin. Konferentsiyaning maqsadi xulq-atvorni ko'rib chiqish, muammoga yechim topish va xatti-harakatga sabab bo'lgan yoki hissa qo'shgan akademik, shaxsiy va ijtimoiy muammolarni hal qilishdir.
- Salomatlikni saqlash Ta'limi
Sog'liqni saqlash bo'yicha ta'lim barcha sinf o'quvchilari uchun majburiy o'quv fanidir. Ushbu sinfda talabalar sog'lom bo'lish uchun zarur bo'lgan tushunchalar va ko'nikmalarni, jumladan, ijtimoiy va

hissiy ko'nikmalarni, zo'ravonlikning oldini olish, muloqot qilish va munosabatlar ko'nikmalarini, alkogol, tamaki va boshqa giyohvand moddalar kabi sog'liq uchun xavflardan qanday qochish kerakligini o'rganadilar.

- **Shaxsiy/guruhli maslahat**
Shaxsiy maslahat talabalarga ularning davomati, xulq-atvori va/yoki o'quv muvaffaqiyatlariga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin bo'lgan muammolarni shaxsiy ravishda baham ko'rish imkoniyatini beradi. Kichik guruhlardagi konsultatsiya stressni boshqarish, g'azabni boshqarish, nizolarni hal qilish va/yoki muloqot qobiliyatlari kabi ehtiyojlarni hal qilishi mumkin. Talabalar maqsadlarni muvaffaqiyatli qiladilar va shakllantiriladilar va turli shaxsiy muammolarni hal qilish imkonini beradigan muammolarni hal qilish strategiyalarini o'rganadilar. Maslahatchilar talabalarining ilmiy va shaxsiy yutuqlarini muvaffaqiyatli qilish uchun ota-onalar bilan muntazam ravishda konferentsiya o'tkazishlari kerak.
- **Individualized Support Plan (Shaxsiylashtirilgan qo'llab-quvvatlash rejasi) (ISP)**
Individuallashtirilgan qo'llab-quvvatlash rejasi (ISP) - qo'rqitish, ta'qib qilish, qo'rqitish, kamsitish va boshqa tajovuzkor xatti-harakatlarning qurboni yoki tashabbuskori bo'lgan talabalarni qo'llab-quvvatlash uchun yozma rejadir. Unda, boshqa narsalar qatorida, o'quvchiga aralashuvlar va qo'llab-quvvatlashlar va tayinlangan maktab xodimlarining xatti-harakatlari yaxshilanganligini aniqlash uchun ma'lum vaqtlarda talaba va/yoki ularning ota-onalari bilan maslahatlashish qoidalari mavjud. Bu ko'proq maqsadli yondashuvni talab qiladigan va/yoki muntazam monitoringni o'z ichiga olgan talabalar holatlarida foydalidir.
- **Maslahatchi xodimlarning aralashuvi**
Mavjud bo'lsa, maktabga asoslangan maslahat xodimlari va/yoki maktabga asoslangan ruhiy salomatlik dasturlari keng qamrovli va maxfiy ruhiy salomatlik xizmatlari va aralashuvlarini taklif qiladi, jumladan, lekin ular bilan cheklanmasdan: baholash, individual, guruh va oilaviy maslahat va/yoki terapiya, o'qituvchilar maslahati va ota-onalar va xodimlar uchun ta'lim strategiyalari.
- **Mentorlik**
Talabalar shaxsiy, akademik va ijtimoiy rivojlanish uchun maslahatchi, o'qituvchi, talaba va/yoki ma'mur bilan ishlash uchun murabbiy/murabbiy yoki murabbiylik dasturi bilan moslashtiriladi.
- **Ota-onalarga Yordam berish**
Maktab xodimlari ota-onalarni o'z farzandlarining xatti-harakatlari haqida xabardor qilishlari va ota-onalarni tashvishli sohalarda sherik sifatida jalb qilishlari kerak. Ota-onalarga murojaat qilish telefon qo'ng'irog'i va/yoki yozma muloqotni o'z ichiga olishi mumkin, lekin ular bilan cheklanmaydi.
- **Ijobiy xatti-harakatlarga aralashuvlar va yordamlar (PBIS)**
PBIS har qanday asosiy o'quv fanlari kabi ko'p bosqichli operatsion tizimni ta'minlash va xatti-harakatlarning taxminlarini o'rgatish orqali o'quvchilarning xatti-harakatlari natijalarini yaxshilash uchun maktabga asoslangan profilaktika tizimlarini targ'ib qiladi.
- **Giyohvand moddalarni suiiste'mol qilish bo'yicha tegishli maslahat xizmatlariga murojaat qilish**
Agar o'quvchi giyohvand moddalarni suiiste'mol qilish, jumladan, noqonuniy giyohvand moddalar, giyohvand moddalar bilan bog'liq anjomlar va/yoki spirtli ichimliklarni iste'mol qilish, saqlash yoki tarqatish bilan bog'liq muammolarga duch kelsa, maktabga asoslangan maslahat xizmatlariga yoki tashqi agentlikka yoki jamoat tashkilotiga yo'llanma berilishi kerak.
- **Jamoaga asoslangan tashkilotga (CBO) yuborish**
Talabalar keng ko'lami xizmatlar, jumladan, maktabdan keyingi dasturlar, individual yoki guruh maslahatlari, etakchilikni rivojlantirish, nizolarni hal qilish va akademik repetitorlik uchun, lekin ular bilan cheklanmagan holda, jamoat tashkilotiga yuborilishi mumkin.
- **Bezoriilik, qo'rqitish yoki ta'qib qilish, shu jumladan, tarafkashlikka asoslangan bezoriilik, qo'rqitish yoki ta'qib qilish uchun maslahat xizmatlariga murojaat qilish**
Agar talaba yoki talabalar guruhi boshqa talaba yoki talabalar guruhiga nisbatan qo'rqitish, qo'rqitish yoki noxolis ta'qib qilish bilan shug'ullansa, xatti-harakatning maqsadi ham, bunday xatti-harakatni

amalga oshirgan talaba ham maktab xodimlari yoki jamiyatga asoslangan agentlik tomonidan taqdim etiladigan alohida tegishli maslahat, yordam va ta'lim xizmatlariga yuborilishi kerak.

- Yoshlar o'rtasidagi munosabatlardagi zo'ravonlik yoki jinsiy zo'ravonlik bo'yicha maslahat xizmatlariga yo'llanma
Agar biror kishi tanishuv sherigini nazorat qilish uchun tahdidli yoki haqiqiy jismoniy, jinsiy va/yoki hissiy zo'ravonlik namunasidan foydalansa, maktab ham jabrlanuvchini, ham bu xatti-harakatni sodir etgan o'quvchini maslahat, qo'llab-quvvatlash va ta'lim xizmatlari uchun tegishli maktab yoki jamoaga asoslangan agentliklarga ajratishi kerak.
- Ruhiy Salomatlikni Qo'llab-quvvatlash Xizmatlariga Yo'naltirish
Talabalar maslahat, ruhiy salomatlik yoki mentorlik agentligidan xizmatlar olish uchun yuborilishi mumkin.
- O'quvchilarni O'qitish Guruhiga (PPT) Yo'llanma
O'quvchilar xodimlari jamoalari - bu maktabdagi jamoalar bo'lib, ular oldini olish, aralashuv strategiyalari va qo'llab-quvvatlash orqali talabalar muvaffaqiyatini rag'batlantirish uchun multidisipliner yondashuvdan foydalanadilar. Har bir talaba yo'nalishi bo'yicha ish boshqaruvchisi aniqlanadi va talabaga akademik va/yoki boshqa qiyinchiliklarni engib o'tishga yordam berish uchun individual reja tuziladi.
- Giyohvand Moddalarni Suiiste'mol Qilishning Oldini olish va Aralashuv Bo'yicha mutaxassislar (SAPIS) Dasturiga murojaat qilish
Spirtli ichimliklar va giyohvand moddalarni suiiste'mol qilish, jinoiy guruhlariga qo'shilish, maktabdan chetlashtirish, bezovta qiluvchi xatti-harakatlar va Intizom kodeksi bilan bog'liq huquqbuzarliklar uchun xavf ostida bo'lgan talabalar aralashuv xizmatlari uchun SAPIS ga yuborilishi mumkin. SAPIS ota-onalar uchun spirtli ichimliklar va giyohvand moddalarni suiiste'mol qilish, shuningdek, zo'ravonlik va zo'ravonlikning oldini olishga qaratilgan seminarlar o'tkazadi. SAPIS inqirozli hodisalar paytida yordamga muhtoj bo'lgan maktablarga inqirozga javob berish xizmatlarini taklif qiladi. Shuningdek, u giyohvand moddalarni suiiste'mol qilish bilan bog'liq salomatlik, ijtimoiy va ta'limning salbiy oqibatlarini oldini olish va kamaytirish uchun K-12 sinflarida aralashuv xizmatlarini taqdim etadi.
- Tiklash amaliyotlari
Ijoiy shaxslararo va guruhlararo munosabatlarni rivojlantirish—va noo'rin xatti-harakatlar sodir bo'lganda ularni—bartaraf etish uchun tiklovchi amaliyotlardan foydalanish intizomga progressiv yondashuvning asosidir. Qayta tiklash amaliyotlari hamkorlikdagi muzokaralar, doira jarayoni, tengdoshlar vositachiligi, nizolarni hal qilish va rasmiy restorativ konferentsiyani o'z ichiga oladi. Vositachilik ham, nizolarni hal qilish ham, hech qanday sharoitda zo'ravonlik va qo'rqitish bilan bog'liq kuch nomutanosibli tufayli qo'rqitish yoki qo'rqitish uchun tegishli aralashuv emas. Qo'shimcha ma'lumot olish uchun 16–17-betlarga qarang.
- Qisqa muddatli xulq-atvor rivojlanishi haqida hisobotlar
O'qituvchilar va/yoki direktorlar ota-onalarga muntazam ravishda o'quvchi o'z xatti-harakatlarini nazorat qilish va sinfda muvaffaqiyatli ishlayotganini his qilmaguncha, xatti-harakatlari haqida hisobot yuborishlari mumkin.
- Ijtimoiy emotsional o'rganish
Talabalarni his-tuyg'ularni boshqarish, ijoiy maqsadlar qo'yish, boshqalarga hamdardlik ko'rsatish va ijoiy munosabatlar o'rnatish ko'nikmalari bilan jihozlash, ijtimoiy hissiy ta'lim talabalarga mas'uliyatli va konstruktiv qarorlar qabul qilishga yordam beradi.

TIKLAŞ AMALIYOTLARI

Maktab jamoasining barcha a'zolari o'zlari bilan turli xil qobiliyatlar, qiziqishlar, qarashlar, oila va madaniy kelib chiqishini olib keladi. Jamiyat a'zolari bir-birini qadrlasalar va hurmat qilsalar, bu farqlar katta energiya va kuch manbai bo'lishi mumkin. Ijobiy shaxslararo va guruhlararo munosabatlarni rivojlantirish va noo'rin xatti-harakatlar sodir bo'lganda ularni bartaraf etish uchun tiklovchi amaliyotlardan foydalanish intizomga progressiv yondashuvning asosidir.

Intizomga restorativ yondashuv xatti-harakatlar sodir bo'lganda so'raladigan asosiy savollarni o'zgartiradi. Kim aybdor va noto'g'ri xatti-harakatlarga yo'l qo'rganlar qanday jazolanishini so'rash o'rniga, tiklash yondashuvi to'rtta asosiy savolni beradi:

- Nima yuz berdi?
- Xulq-atvordan kim zarar ko'rdi yoki ta'sir qildi?
- Ishlarni to'g'rilash uchun nima qilish kerak?
- Qanday qilib odamlar kelajakda boshqacha yo'l tutishlari mumkin?

Qayta tiklash amaliyotlari lug'ati

- Doira jarayoni: Maktabning o'quv dasturida restavratsiya to'garagidan muntazam foydalanish muhim profilaktika va aralashuv strategiyasidir. Doira jarayoni guruhga munosabatlarni o'rnatish, tushunish va ishonchni o'rnatish, hamjamiyat tuyg'usini yaratish, birgalikda qaror qabul qilishni o'rganish, o'zaro manfaatlar yo'lida kelishuvlar tuzish, qiyin masalalarni hal qilish va boshqa muammolarni ular paydo bo'lganda hal qilish imkonini beradi.
- Talabalar maktab hamjamiyatidagi manfaatdor tomonlarning eng katta guruhi va xavfsiz va qo'llab-quvvatlovchi maktab muhitini yaratish va qo'llab-quvvatlashda eng katta manbadir. Talabalar o'rtasida va o'quvchilar, oilalar va xodimlar o'rtasida hamjamiyatni shakllantirish qo'llab-quvvatlovchi va inklyuziv maktab madaniyatini yaratishning ajralmas qismidir. Talabalar o'zlarini qabul qilingan, qadrlangan, hurmatli va qo'shilgan his qilsalar, ular maktab bilan ijobiy aloqa o'rnatadilar va chidamlilikni rivojlantiradilar.
- Hamjamiyat qurish doiralari quyidagilarga e'tibor qaratadi:
 - Xavfsizlik va ishonch. Jamiyat a'zolari bir-birlari bilan bog'lanish uchun xavfsizlik va ishonch hissiga muhtoj.
 - Shon-sharaf. A'zolar adolat va halollik bilan o'zaro munosabatda bo'lishadi va o'z harakatlari uchun shaxsiy javobgarligini tan oladilar.
 - Ochiqlik. Hamjamiyat a'zolari o'z fikrlari va his-tuyg'ularini baham ko'rishadi.
 - Hurmat. Jamiyat sifatida bog'lanish uchun a'zolar o'zlarini shaxs sifatida qadrlash va hurmat qilishlarini his qilishlari va bir-birlariga hurmat bilan munosabatda bo'lishlari kerak.
 - Vakolat berish. Vakolatlilik hissi jamiyat a'zosi bo'lishning hal qiluvchi elementi va istalgan natijasidir. Hamjamiyatning yordami a'zolarga o'zlariga yangicha qarash va o'z qobiliyatlariga yangi ishonch hissini orttirish imkonini beradi.

Talabalarning nomaqbul xatti-harakatlarini bartaraf etish uchun aralashuv chorasi sifatida foydalanilganda, tiklovchi doiralar jamiyat a'zolariga boshqalarning farovonligi uchun mas'uliyatni o'z zimmalariga olishga imkon beradi; nizo avj olishidan oldin uni oldini olish yoki bartaraf etish; yoshlarni nomaqbul xatti-harakatlarga olib keluvchi omillarni bartaraf etish va chidamlilikni oshirish; ishtirokchilarning, ayniqsa boshqalarga zarar etkazganlarning ijtimoiy ko'nikmalarini oshirish; va huquqbuzarlarga o'zlari zarar etkazganlar oldida javobgar bo'lish imkoniyatini berish va ularga zararni imkon qadar tuzatishga imkon berish. Doiradan maktab jamoasiga taalluqli bo'lgan muayyan masalaga javob sifatida ham foydalanish mumkin.

- Hamkorlik muzokaralari: Hamkorlikdagi muzokaralar jarayonidan foydalanish shaxsga muammo yoki mojaro yuzasidan o'zlari rozi bo'lmagan shaxs bilan to'g'ridan-to'g'ri gaplashib, o'zaro qoniqarli qarorga kelishga imkon beradi. Hamkorlikdagi muzokaralar bo'yicha trening faol tinglash va boshqa nizolarni hal qilish bo'yicha muloqot ko'nikmalarini o'rganishni o'z ichiga oladi.

- **Tengdosh vositachiligi:** Xolis, uchinchi tomon vositachisi (maktabda, tengdosh vositachi sifatida xizmat qilish uchun o'qitilgan talaba) nizolashayotgan tomonlar o'rtasida muzokaralar jarayonini osonlashtiradi, shunda ular o'zaro qoniqarli qarorga kelishadi. Mediatsiya nizolashuvchilar stolga olib keladigan qarama-qarshi nuqtai nazarlarning asosililigini tan oladi va nizolarga ikkala ehtiyojga javob beradigan yechimni ishlab chiqishda yordam beradi. Nizolovchilar vositachilikdan foydalanishni tanlashlari va jarayonga ixtiyoriy ravishda kelishlari kerak. Bir shaxs ikkinchisi tomonidan (masalan, ta'qib yoki zo'ravonlik holatlarida) kuchlarning nomutanosibligi tufayli qurbon bo'lgan hollarda vositachilik qo'llanilmaydi.
- **Rasmiy tiklovchi konferensiya:** Konferentsiya zarar etkazganlar bilan zarar etkazganini tan olgan shaxslarni birlashtirish bo'yicha maxsus tayyorgarlikdan o'tgan shaxs tomonidan olib boriladi. Vaziyatdan qat'iy nazar, maktab sharoitida ushbu variantni ko'rib chiqishda zarar ko'rgan shaxsning ruhiy va jismoniy salomatligi, xavfsizligi va farovonligi muhim ahamiyatga ega. Har ikki tomon ham voqeadan ta'sirlangan tarafdorlarini davraga olib kelishi mumkin. Konferentsiyaning maqsadi - zarar etkazuvchi va zarar ko'rganlar bir-birlarining nuqtai nazarini tushunishlari va o'zaro kelishuvga erishishlari uchun zararni tuzatish mumkin bo'lgan darajada tuzatadi. Rasmiy tiklovchi konferensiya intizomiy choralar bilan birgalikda aralashuv sifatida ishlatilishi mumkin (masalan, talaba o'qituvchini ishdan bo'shatish yoki direktor yoki mudirni ishdan chetlatish bilan birgalikda rasmiy tiklovchi konferensiya da ishtirok etadi) yoki o'qituvchini ishdan bo'shatish yoki ishdan chetlatishni talab qilmaydigan noto'g'ri xatti-harakatlarni bartaraf etish uchun intizomiy chora sifatida ishlatilishi mumkin. Ushbu konferentsiya ishtirokchi talabalar o'rtasida kuch nomutanosibligi mavjud bo'lganda foydalanilmasligi kerak.
- **Xush kelibsizlar davrasi:** Qayta kutib olish to'garagi - bu qaytib kelgan talabani maktab hamjamiyatiga rasman kutib olish va o'quvchini qo'llab-quvvatlash tizimini (masalan, asosiy munosabatlar va manbalar) yaratish uchun mo'ljallangan jarayondir. Qaytgan talaba va boshqa to'garak ishtirokchilari (masalan, maktab xodimlari va ota-onalar) qanday qilib muammosiz qaytishni ta'minlash va to'xtatib turish hodisasiga hissa qo'shgan individual yoki jamoat sharoitlarini hal qilish bo'yicha majburiyatlarni oladi. To'garak talabalar o'z fikrlarini bildirishlari, bir-birlarining nuqtai nazarlarini faol tinglashlari va jamiyat tuyg'usini shakllantirishlari uchun joy yaratadi. Bu amaliyot talabalar, xodimlar va jamiyatdagilar muhtojlik paytlarida tayanishi va qaytishi mumkin bo'lgan kuchli maktab madaniyatini shakllantirishga yordam beradi. Xush kelibsiz davra intizomiy javob bilan birgalikda aralashuv sifatida ishlatilishi mumkin (masalan, talaba o'qituvchi chetlatilganidan yoki direktor yoki inspektorning lavozimidan chetlatilganidan keyin kutib olish to'garagida qatnashadi).

QO'RQAZILIK VA BIASGA ASOSLANGAN XULQ-TUQTIGA QARSHI

Oldini olish va aralashuv

Har bir maktab talabalar o'rtasida, quvchilar o'va xodimlar o'rtasida ijobiy shaxslararo va guruhlararo munosabatlarni hamda xilma-xillikni hurmat qilishni rag'batlantiradigan tarbiyaviy maktab madaniyatini targ'ib qilishi kutilmoqda. Maktablar barcha talabalarni akademik va ijtimoiy jihatdan o'sishi va rivojlanishi uchun qo'llab-quvvatlovchi va xavfsiz muhit bilan ta'minlashi kerak. Talabalar kamsitish yoki ta'qib qilish, qo'rqitish yoki boshqa talabalar nisbatan qo'rqitish xatti-harakatlarida qatnashganda, talabalar o'rganish va yuqori akademik standartlarga javob berish qobiliyati va maktab jamoasining o'z talabalar ta'lim berish qobiliyati buziladi.

Maktablar qo'rqitish xatti-harakatlarining oldini olishlari kerak:

- Maktab miqyosida va sinfda ijtimoiy va hissiy ta'lim strategiyalarini va intizomga ijobiy yondashuvlarni amalga oshirish;
- O'quv rejasiga kiritilgan har bir sinfda bezorilikning oldini olish bo'yicha yoshga mos yo'riqnoma;
- Irtiq, madaniy va boshqa xilma-xillikning boshqa shakllarini qo'llab-quvvatlaydigan maktab va sinf muhitini yaratish (ya'ni, xulq-atvorning taxminlarini aniq ifodalash, noto'g'ri qarashlarni kamaytirish bo'yicha dars rejalarni kiritish, xolis xatti-harakatlarni modellashtirish, hamdardlikni rivojlantirish va hamkorlikda o'rganish); va
- Ota-onalarni bezorilik xatti-harakatlarining oldini olish tashabbuslarida ishtirok etishga undash.

Har bir maktab zo'ravonlik xatti-harakatlariga chek qo'yish uchun aralashuvi kerak, bunda tiklash amaliyotiga sodiqlikni aks ettiruvchi tartib-intizom usullaridan foydalanish kerak, ular quyidagilarni o'z ichiga olishi mumkin, lekin ular bilan cheklanmaydi:

- Zarar ko'rgan talabani maktab va jamiyatdagi tegishli yordam xizmatlariga darhol yuborish;
- Maslahatga zarar etkazgan shaxslarni asosiy xatti-harakatni bartaraf etish va/yoki tegishli intizom uchun ma'murlarga yuborish;
- Barcha ishtirokchilarning ota-onalarini xabardor qilish;
- Tajribali to'garak rahbari boshchiligidagi tiklovchi adolat doiralari kabi qarorlarni hal qilish jarayonlari; va
- Voqea sodir bo'lgan faoliyatni kattalar nazoratini kuchaytirish va zarar ko'rganlarning xavfsizligini diqqat bilan kuzatish kabi takrorlanishning oldini olishga qaratilgan doimiy harakatlar.
- Individuallashtirilgan qo'llab-quvvatlash rejasini ishlab chiqish ("ISP")
- Individuallashtirilgan ta'lim dasturi (IEP) yig'ilishini qayta chaqirish
- Jamoat ishlarida qatnashish (ota-onaning roziligi bilan)

Bezorilik va ta'qib ko'p shakllarda bo'lishi mumkin va o'quvchilarni ularning haqiqiy yoki taxmin qilingan irqi, rangi, millati, etnik kelib chiqishi, fuqaroligi/immigratsiya maqomi, dini, e'tiqodi, nogironligi, jinsiy orientatsiyasi, jinsi, gender identifikatsiyasi, gender ifodasi yoki vazni tufayli nishonga oladigan xatti-harakatlarni o'z ichiga oladi. Bu xatti-harakatlar barcha o'quvchilar uchun jiddiy xavf tug'diradi va bunday ta'qiblar natijasida yuzaga kelgan dushmanlik muhitini bartaraf etish, uning oqibatlarini bartaraf etish va ta'qiblar takrorlanmasligi uchun choralar ko'rish maktabning mas'uliyati hisoblanadi. Ta'qib qilish, qo'rqitish, kamsitish va/yoki zo'ravonlik xatti-harakatlari haqidagi barcha xabarlar tekshiriladi, va tegishli choralar ko'riladi. Qo'shimcha ma'lumot uchun iltimos ga qarang [Kansler Nizomi A-832 \(https://www.schools.nyc.gov/school-life/policies-for-all/chancellors-regulations/volume-a-regulations\)](https://www.schools.nyc.gov/school-life/policies-for-all/chancellors-regulations/volume-a-regulations).

Maktab hamjamiyatidagi har bir kishi—o'qituvchilar, yordamchi xodimlar, xavfsizlik agentlari, kafeterya, vasiylik xodimlari, avtobus haydovchilari, maktab maslahatchilari, o'quvchilarni qo'llab-quvvatlash xodimlari, talabalar va ota-onalar—bezorilik nima ekanligini va bunday xatti-harakatlarni taqiqlovchi NYCDOE qoidalarini tushunishlari kerak. Bezorilik va kamsitishni taqiqlovchi maktab qoidalarini aniqlashtirish va kuzatuvchilarning xatti-harakatini (ko'z o'ngida ko'rish) to'xtatib turish o'quvchilarga bezorilikning oldini olishda muhim rol o'ynashga yordam berish uchun juda muhimdir.

Talabalar o'rtasida zo'ravonlik va/yoki noto'g'ri xatti-harakatlarning oldini olishning ajralmas qismi bu o'quvchilarning asosiy vakolatlarini rivojlantirishga yordam beradigan samarali ijtimoiy hissiy ta'limdir. Bu asosiy hayotiy ko'nikmalar quyidagilardir: o'z his-tuyg'ularini anglash va boshqarish, boshqalarga g'amxo'rlik va tashvishni rivojlantirish, ijobiy munosabatlarni o'rnatish, mas'uliyatli qarorlar qabul qilish va qiyin vaziyatlarni konstruktiv va axloqiy jihatdan hal qilish.

O'z his-tuyg'ularini tan olish va boshqarish qobiliyatiga ega bo'lgan talabalar tengdoshlari bilan muloqot qilishda tajovuzkor yoki passiv emas, balki qat'iyatli bo'lishga qodir. Boshqalar uchun g'amxo'rlik va g'amxo'rlikni rivojlantiradigan va ijobiy munosabatlar o'rnatadigan talabalar qo'rqitish yoki kamsituvchi xatti-harakatlar bilan shug'ullanish ehtimoli kamroq. Bundan tashqari, mas'uliyatli qarorlar qabul qilishni va qiyin vaziyatlarni axloqiy va konstruktiv tarzda hal qilishni o'rgangan o'quvchilar, agar tengdoshlari har qanday turdagi ta'qib yoki zo'ravonlikka duchor bo'lsa, ular kamroq kuzatuvchi bo'lishlari va ittifoqchilar sifatida harakat qilishlari mumkin. Talabalarga qanday ittifoqchi bo'lishni o'rganishga yordam berish uchun NYCDOE o'qituvchilar va maslahatchilarga Hamma uchun hurmatni rivojlantirish o'quv modulidan foydalanish bo'yicha treninglarni taklif qiladi: Talabalarga kuzatuvchilardan ittifoqchilarga o'tish va barchaga hurmat (RFA) ning boshqa kasbiy rivojlanish imkoniyatlarini kengaytirish. Qo'shimcha ma'lumot olish uchun, iltimos, tashrif buyuring [NYCDOE Hammaga Hurmat \(RFA\) Kutubxonasiga](https://www.schools.nyc.gov/school-life/policies-for-all/respect-for-all) (<https://www.schools.nyc.gov/school-life/policies-for-all/respect-for-all>).

Bezorilik va noto'g'ri xatti-harakatlarga qarshi kurashishda maktab hamjamiyatiga yordam berish uchun [NYCDOE Hammaga hurmat \(RFA\) kutubxonasi](https://www.schools.nyc.gov/school-life/policies-for-all/respect-for-all) (<https://www.schools.nyc.gov/school-life/policies-for-all/respect-for-all>) ota-onalar, o'quvchilar, maktab xodimlari va maktab rahbarlari uchun turli xil manbalarni taklif etadi. Ushbu manbalar ota-onalar va o'quvchilar uchun yo'l-yo'riq va maslahat varaqlarini, jumladan, qo'rqitish va mojaro o'rtasidagi farqni tushunish bo'yicha muhim RFA broshyurasini, shuningdek, darslar, kitoblar ro'yxati va maktab xodimlari uchun boshqa o'quv materiallarini o'z ichiga oladi. Maktablar ushbu resurslardan qo'rqitishning oldini olish, jumladan kiberbulling, xilma-xillik darslari va boshqa tadbirlarni o'z o'quv dasturiga kiritish uchun foydalanishlari tavsiya etiladi.

Barchaga hurmat kutubxonasi, shuningdek, maktablarga Bezoriliklarning oldini olish oyligi Ismsiz qo'ng'iroqlar haftasi yoki Maktabimizda emas yoki Nafrat uchun joy yo'q kabi loyihalar orqali o'quvchilarni hurmatni targ'ib qilishga jalb qilish imkoniyatlari va strategiyalari haqida ma'lumot beradi. Maktablar kitoblar ro'yxatidan sinf yoki maktab miqyosida oy kitobini aniqlash uchun foydalanadimi yoki o'qitilgan tengdosh o'qituvchilari zo'ravonlik xulq-atvorining oldini olish yoki xilma-xillikka hurmatni rag'batlantirish maqsadida tengdoshga seminarlar o'tkazadimi, Har bir maktab jamoasi barcha o'quvchilar o'zlarini xavfsiz va hurmatli his qiladigan maktab madaniyati va muhitini yaratishda mazmunli va faol ishtirok etishi juda muhimdir.

Ota-onalar va talabalar qo'rqitish xatti-harakati bilan bog'liq xavotirlar haqida quyidagilardan birini bajarish orqali xabar berishlari mumkin:

1. Maktabning Hammaga hurmat (RFA) aloqa xodimlarini, maktab ma'muriyati a'zosini yoki boshqa maktab xodimini xabardor qilish; yoki
2. [Onlayn shaklni yuboring](https://www.nycenet.edu/BullyingReporting) (<https://www.nycenet.edu/BullyingReporting>) yoki Xavfsizlik va yoshlarni rivojlantirish boshqarmasiga (OSYD) elektron pochta orqali yuboring RespectforAll@schools.nyc.gov; yoki
3. Agar muammo jinsga asoslangan ta'qib bilan bog'liq bo'lsa, shuningdek, DOE Title IX Koordinatoriga elektron pochta orqali xabar yuboring [Title IX Inquiries@schools.nyc.gov](mailto:Title_IX_Inquiries@schools.nyc.gov); yoki
4. Qo'ng'iroq 718-935-2288 Dushanbadan jumagacha, dan 9:00AM-5:00PM.

Ota-onalar kuzatuv uchun maktab ma'muriyatidan voqea raqamini so'rashlari kerak. Bu, shuningdek, Onlayn Voqea haqida Hisobot Tizimi (OORS) raqami sifatida ham tanilgan.

Ta'qib qilish, qo'rqitish, kamsitish va/yoki zo'ravonlik xatti-harakatlari haqidagi barcha xabarlar tekshiriladi va tegishli choralar ko'riladi. Qo'shimcha ma'lumot uchun iltimos ga qarang [Kansler Nizomi A-832](https://www.schools.nyc.gov/school-life/policies-for-all/chancellors-regulations/volume-a-regulations) (<https://www.schools.nyc.gov/school-life/policies-for-all/chancellors-regulations/volume-a-regulations>).

Bezorilik nima?

Bezorilik - bu qandaydir zarar etkazish uchun mo'ljallangan xatti-harakatlar. Bezorilik qilayotgan odam o'z xatti-harakatining maqsadiga zarar etkazish uchun ataylab aytadi yoki qiladi.

Bezorilik xulq-atvori har doim zo'ravonlik qilayotgan shaxs va xatti-harakatlarning maqsadi o'rtasidagi kuch (jismoniy yoki ijtimoiy) yoki kuchning nomutanosibligini o'z ichiga oladi. Zo'ravonlik qilayotgan shaxs jismonan kattaroq yoki kuchliroq bo'lishi mumkin yoki yoshi kattaroq bo'lishi yoki nishonga olingan shaxsga qaraganda kattaroq ijtimoiy mavqega yoki ijtimoiy kuchga ega bo'lishi mumkin.

Bezorilik - bu bir shaxs (yoki guruh) tomonidan ma'lum bir shaxsga (yoki guruh) qaratilgan tajovuzkor xatti-harakatlar. Aggressiv xatti-harakatlar istalmagan va salbiy. Bu ataylab va qo'zg'atilmagan. Maqsadli shaxs ataylab aytilgan yoki qilingan narsadan zarar ko'radi. Aniqrog'i, per [Nyu-York ta'lim qonuni, bo'lim 11](https://www.nysenate.gov/legislation/laws/EDN/11) (<https://www.nysenate.gov/legislation/laws/EDN/11>):

“Ta'qib” va “qo'rqitish” xatti-harakati yoki tahdid, qo'rqitish yoki suiiste'mol qilish, jumladan kiberbulling yo'li bilan (a) talabani ta'lim faoliyatiga, imkoniyatlariga yoki imtiyozlariga asossiz va jiddiy ravishda xalaqit beradigan yoki olib kelishi mumkin bo'lgan dushmanlik muhitini yaratishni anglatadi, yoki aqliy, emotsional yoki jismoniy farovonlik; yoki (b) talabani jismoniy xavfsizligidan qo'rqishiga asosli sabab bo'lsa yoki sabab bo'lishi mumkin; yoki (c) o'quvchiga jismoniy shikast yoki ruhiy zarar yetkazishi mumkin bo'lgan yoki sabab bo'lishi mumkin; yoki (d) maktab mulkidan tashqarida sodir bo'lsa va maktab muhitida jiddiy buzilish xavfini keltirib chiqaradi yoki yuzaga keltiradi, agar xatti-harakatlar, tahdidlar, qo'rqitish yoki suiiste'mollar maktab mulkiga etib borishi mumkin bo'lsa. Bezovta va haqorat qilish harakatlariga shaxsning irqi, rangi, vazni, milliy kelib chiqishi, etnik guruhi, dini, diniy amaliyoti, nogironligi, jinsiy orientatsiyasi, jinsi yoki jinsi asosidagi xatti-harakatlar kiradi, lekin ular bilan cheklanmaydi. Ushbu ta'rifning maqsadlari uchun "tahdid, qo'rqitish yoki suiiste'mol qilish" atamasi og'zaki va og'zaki bo'lmagan harakatlarni o'z ichiga oladi.

Ta'qib va/yoki bezorilik turli shakllarda bo'lishi mumkin va jismoniy, og'zaki bo'lmagan, og'zaki yoki yozma bo'lishi mumkin. Bu bitta hodisa yoki bir qator o'zaro bog'liq hodisalar bo'lishi mumkin. Yozma kamsitish, ta'qib qilish, qo'rqitish va/yoki qo'rqitish elektron tarzda uzatiladigan aloqa va kiberbullyingni o'z ichiga oladi (masalan, axborot texnologiyalari orqali, shu jumladan, lekin cheklanmagan holda: internet, mobil telefon, elektron pochta, shaxsiy raqamli yordamchi simsiz qo'l qurilmasi, ijtimoiy media, bloglar, chat xonalari va o'yin tizimlari).

Bezorilik nizo emas

To'qnashuv - bu bir-biriga mos kelmaydigan maqsadlar yoki istaklari borligini anglaydigan ikki yoki undan ortiq odamlar o'rtasidagi kurash. Mojarolar bir-birimiz bilan o'zaro aloqada bo'lganimizda tabiiy ravishda yuzaga keladi. Biz xohlagan narsalarimiz, nimani o'ylayotganimiz yoki nima qilishni xohlayotganimiz haqida har doim ham boshqalar bilan kelisha olmasligimiz hayotning odatiy qismidir.

Talabalar o'rtasidagi ziddiyatlarning aksariyati talabalar bir xil vaziyatni ikki xil nuqtai nazardan ko'rganlarida yuzaga keladi. Mojaroli odamlarni qanday ta'riflashimiz haqida o'ylab ko'ring: "Ular boshlarini chayqashdi"; "Ular bir-birlariga oldinga va orqaga qarab ketishdi"; "Bu" u aytdi/aytdi/ular aytdi." Bunday hollarda, ikkala kishi ham bir xilda "hikoyaning o'z tomonlarini aytib berishadi".

To'qnashuvda odamlar hafsalasi pir bo'lishi va g'azablanishi mumkin. Har bir insonning his-tuyg'ularining miqdori nisbatan teng bo'ladi, chunki ikkalasi ham o'zlari xohlagan narsa uchun kurashadilar. Hozirgi vaqtda bir yoki ikkala odamning his-tuyg'ulari nizolarni kuchaytirishi mumkin. Har birimiz odamlar bir-birini xafa qiladigan so'zlarni aytgan mojarolarni bilamiz va keyinchalik ular afsuslanadilar.

Mojaroga aralashgan odamlar muammoning hal qilinishini xohlashadi. "Oldinga va orqaga" sodir bo'ladigan narsa - bu har bir kishi o'zi xohlagan narsani qilishga harakat qiladi. Agar bir yoki ikkalasi ham har ikkala ehtiyojlar to'plamini qondirish uchun nizoni hal qilish ko'nikmalariga ega bo'lsa, bir xil ikki kishi o'rtasidagi bir xil ziddiyat takrorlanmaydi.

INTIYIZM TARTIBIYOTI

Maktab Ichidagi Intizomiy Javoblar

Maktablarda o'quvchilarni nomaqbul xatti-harakatlari uchun javobgarlikka tortish uchun ishlatilishi mumkin bo'lgan bir qator intizomiy javoblar mavjud va ular sinfdan yoki maktabdan olib tashlash yoki muqobil o'quv saytiga tayinlanishni nazarda tutmaydi. Ushbu asosiy intizomiy javoblar Qo'llab-quvvatlash va Intizomiy Javoblarning ilg'or Poydevori da tasvirlangan. Maktabning intizomiy jazo choralarini qo'llash to'g'risidagi qarori bir qator omillarni, jumladan, huquqbuzarlikning tabiati va jiddiyligini hisobga olishi kerak.

To'xtatib turish va O'qituvchilarni Chetlashtirish

Barcha to'xtatib turish va sinfdan olib tashlashlar rektorning tegishli qoidalariga, Davlat ta'lim to'g'risidagi qonunga va Federal qonunga muvofiq mohiyatan va protsessual tarzda amalga oshirilishi kerak. (Eslatma: Yozgi maktab uchun talabalar intizomiy tartibiyoti oddiy o'quv yilida qo'llaniladigan tartiblardan farq qiladi va alohida chiqariladi.) Talaba yozuvlaridagi barcha yozuvlar quyidagilarga muvofiq amalga oshirilishi kerak [Kansler Nizomi A-443 \(https://www.schools.nyc.gov/school-life/policies-for-all/chancellors-regulations/volume-a-regulations\)](https://www.schools.nyc.gov/school-life/policies-for-all/chancellors-regulations/volume-a-regulations). Maktablar maktab hamjamiyatining ijtimoiy va akademik standartlariga javob berish qobiliyatini oshirish uchun to'xtatilgandan qaytgan o'quvchilarga yordam ko'rsatishi kutilmoqda.

Barcha maktablardagi o'quvchilar uchun Xavfsizlik va yoshlarni rivojlantirish boshqarmasi ("OSYD") yoki rektorning boshqa tayinlangan shaxsi yoki boshlang'ich va o'rta maktab o'quvchilari uchun hamjamiyat noziri tomonidan besh o'quv kunidan ortiq muddatga to'xtatilishi mumkin. Ma'lumot uchun qulaylik uchun ushbu hujjat davomida "bosh direktorning vaqtinchalik to'xtatilishi" atamasi Xavfsizlik va yoshlarni rivojlantirish boshqarmasining katta ijrochi direktori yoki kanslarning boshqa vakolatli vakili tomonidan qo'yilgan to'xtatib turishni ham, jamoa boshlig'i tomonidan qo'yilgan to'xtatib turishni ham ifodalash uchun ishlatiladi.

Nazoratchining 20 o'quv kunidan ko'proq muddatga chetlatishlari (qo'shimcha ma'lumot uchun 24–25-betlarga qarang) faqat qonun talab qilgan taqdirdagina yoki jiddiy xavfli va/yoki zo'ravon xatti-harakatlar bilan bog'liq bo'lgan 5-darajali huquqbuzarliklar uchun qo'llanilishi mumkin. 20 o'quv kunidan ortiq bo'lgan barcha to'xtatib turishlar Xavfsizlik va yoshlarni rivojlantirish boshqarmasi katta ijrochi direktori yoki kansler yoki jamiyat boshlig'ining boshqa vakili tomonidan tasdiqlanishi kerak.

Imkoniyati Cheklangan Talabalar uchun Qo'shimcha Himoya

Nogironligi bo'lgan talabalar, 504 rejalari yoki "nogironligi bor deb taxmin qilingan" talabalar IDEA bo'yicha maxsus protsessual kafolatlarni talab qilish huquqiga ega (qarang. [Kansler nizomi A-443 \(https://www.schools.nyc.gov/school-life/policies-for-all/chancellors-regulations/volume-a-regulations\)](https://www.schools.nyc.gov/school-life/policies-for-all/chancellors-regulations/volume-a-regulations)). Agar ota-ona yozma ravishda talabani maxsus ta'limga va/yoki tegishli xizmatlarga muhtojligidan xavotir bildirgan bo'lsa, ota-ona o'z farzandini baholash uchun yozma ariza bilan murojaat qilgan bo'lsa, ota-ona yoki maktab xodimlari xatti-harakatidan xavotir bildirsan yoki talaba dastlabki baholash uchun yuborilgan bo'lsa, o'quvchi nogiron o'quvchi deb hisoblanadi.

Manifestation Determination Review (Ko'rinishni aniqlashni ko'rib chiqish) (MDR)

Manifestation Determination Review (Ko'rinishni aniqlashni ko'rib chiqish) (MDR) nogiron talaba yoki nogiron deb taxmin qilingan talabani xatti-harakati talabani nogironligi bilan bevosita va jiddiy aloqasi borligini yoki IEP yoki 504-bo'lim rejasini bajarmaslikning bevosita natijasi ekanligini aniqlash uchun intizomiy o'zgarishlarga duchor bo'lganda o'tkazilishi kerak. Agar talabani xatti-harakati talabani nogironligining namoyon bo'lishi bo'lsa, muayyan holatlar bundan mustasno, talabani xatti-harakati uchun intizomiy jazolanishi mumkin emas. Agar talabani xatti-harakati talabani nogironligining namoyon bo'lmisligi aniqlansa, talaba xatti-harakati uchun intizomga duchor bo'lishi mumkin.

Agar talaba quyidagi sabablarga ko'ra odatiy dasturidan chetlashtirilsa, joylashuvning intizomiy o'zgarishi yuz beradi:

- (1) bosh direktorning o'qishni to'xtatib qo'yishi natijasida ketma-ket 10 dan ortiq o'quv kuni;

- (2) uch yoki undan ortiq intizomiy javoblar (bosh direktorning chetlatish, direktorning lavozimidan chetlashtirish va/yoki o'qituvchini chetlashtirish) natijasida 40 maktab kuni davomida 10 dan ortiq jamlangan maktab kuni; yoki
- (3) direktor tomonidan ishdan bo'shatish shakli deb hisoblangan intizomiy choralar natijasida o'quv yilida jami 10 dan ortiq o'quv kuni.

Qarang [NYCDOE xulq-atvorni qo'llab-quvvatlaydigan veb-sahifa \(https://www.schools.nyc.gov/special-education/supports-and-services/behavior-supports\)](https://www.schools.nyc.gov/special-education/supports-and-services/behavior-supports) qo'shimcha ma'lumot uchun.

Funksional Xulq-atvorni Aaholash (FBAs) va Xatti-harakatlarga Aralashuv Rejalari (BIPs)

Agar IEP ega bo'lgan talaba intizomiy javobga duchor bo'lsa va xatti-harakatlar talabani nogironligining namoyon bo'lishi haqida qaror qabul qilingan bo'lsa, funksional xatti-harakatlarni baholash o'tkazilishi yoki yangilanishi va BIP ishlab chiqilishi yoki o'zgartirilishi kerak. Bundan tashqari, talabani xatti-harakati o'quvchining nogironligining namoyon bo'lishi emasligi aniqlangan taqdirda ham, funksional xatti-harakatlarni baholash o'quvchining xatti-harakatlarini chuqurroq tushunishga yordam beradi.

Funksional xulq-atvorni baholash (FBA) - bu nogiron o'quvchi nima uchun o'rganishga to'sqinlik qiladigan xatti-harakatlarni amalga oshirishi va talabani xatti-harakati atrof-muhit bilan qanday bog'liqligini aniqlash uchun ishlatiladigan baholash.

FBA kunning bir nechta sozlamalari va vaqti bo'yicha olingan bir nechta ma'lumot manbalariga asoslangan bo'lishi kerak, shu jumladan, lekin ular bilan cheklanmasdan: talabani bevosita kuzatishi natijasida olingan ma'lumotlar; talaba, talabani o'qituvchisi, tegishli xizmat ko'rsatuvchi provayder va talaba bilan aloqada bo'lgan boshqalardan olingan ma'lumotlar; va talabani yozuvlari va boshqa manbalardan, shu jumladan talabani ota-onasi/vasiylari tomonidan taqdim etilgan har qanday tegishli ma'lumotlarni ko'rib chiqish. FBA jamoa tomonidan o'tkazilishi kerak; direktor jamoani va uning yordamchisini belgilaydi.

Xulq-atvorga aralashuv rejasi (BIP) FBA natijalariga asoslanadi va hech bo'lmaganda o'z ichiga oladi: muammoning xatti-harakati tavsifi; muammo xulq-atvori nima uchun yuzaga kelganligi haqidagi global va maxsus farazlar; va xatti-harakatni hal qilish uchun ijobiy xatti-harakatlarni qo'llab-quvvatlaydigan aralashuv strategiyalari. BIP xatti-harakatlarning oldini olish uchun oldingi voqealarni o'zgartirish uchun qo'llaniladigan aralashuv strategiyalarini aniqlashi, talaba individual muqobil va moslashuvchan xatti-harakatlarni o'rgatishi va maqsadli noo'rin xatti-harakatlar va muqobil maqbul xatti-harakatlarga javob berishi kerak. Ishlash mezonlarini belgilash va aralashuv samaradorligini baholash uchun asosiy ma'lumotlar standart sifatida ishlatilishi kerak. BIP FBA uchun dastlabki ma'lumotlarni to'plash uchun ishlatilgan bir xil ma'lumotlarni yig'ish ko'rsatkichlari (chastota, intensivlik, davomiylik va/yoki kechikish) yordamida kuzatilishi (va ota-onaga xabar qilinishi) kerak. Maqsad, almashtirish xatti-harakati oshgani sayin muammoli xatti-harakatlarning kamayishidir.

FBA o'tkazilgandan so'ng, IEP guruhi FBA natijalarini ko'rib chiqish, tegishli BIP ni ishlab chiqish (agar kerak bo'lsa) va talabani xatti-harakatlarini hal qilish uchun ma'lum bir qurilma yoki xizmat, shu jumladan aralashuv, turar joy yoki boshqa dasturni o'zgartirish zarurligini ko'rsatish uchun talabani individual ta'lim dasturini (IEP) yangilash uchun chaqirilishi kerak.

INTIZOMIY JAVOBLAR

Itimos, bir qator intizomiy variantlar, jumladan, rasmiy tiklash konferentsiyasidan foydalanish uchun Qo'llab-quvvatlash va intizomiy javoblarning progressiv narvoniga qarang (11-12 betlarga qarang).

Barcha intizomiy javoblar qo'llanilishi va talaba yozuvlaridagi barcha yozuvlar protsessual talablarga muvofiq amalga oshirilishi kerak [Kansler Nizomi A-443](https://www.schools.nyc.gov/school-life/policies-for-all/chancellors-regulations/volume-a-regulations) (<https://www.schools.nyc.gov/school-life/policies-for-all/chancellors-regulations/volume-a-regulations>) va muayyan huquqbuzarlik uchun ruxsat etilgan intizomiy javoblar doirasiga mos kelishi. Maktablar o'qituvchini ishdan bo'shatish, direktorni ishdan bo'shatish yoki rahbari lavozimidan chetlashtirishni qo'llashdan oldin imkoni bo'lgan darajada yordam va aralashuvlar hamda olib tashlanmaydigan intizomiy javoblardan foydalanishi kutilmoqda.

Quyidagi intizomiy choralar bilan birgalikda, Rasmiy tiklovchi konferensiya va xush kelibsiz doirasi (17-betdagi ta'riflarga qarang) aralashuv sifatida ishlatilishi mumkin.

Maktab Ichidagi Intizomiy Javoblar

Maktab ichidagi intizomiy choralar qamoqqa olish yoki darsdan tashqari mashg'ulotlardan yoki umumiy tushlikdan chetlashtirishni o'z ichiga olishi mumkin. Agar ushbu maktab ichidagi javoblar ishlatilsa, ular dars vaqtida amalga oshirilmasligi kerak, o'quvchining ko'rsatma qoldirishiga olib kelmasligi kerak va talablarga muvofiq bajarilishi kerak [NYCDOE sog'lomlashtirish siyosati](https://infohub.nyced.org/reports-and-policies/policies/doe-wellness-policy) (<https://infohub.nyced.org/reports-and-policies/policies/doe-wellness-policy>).

O'qituvchini Sinfdan Chiqarish

Ta'lim jarayoniga jiddiy xalaqit beradigan yoki o'qituvchining sinfdagi vakolatlariga jiddiy ravishda xalaqit beradigan xatti-harakatlar qilgan o'quvchi ushbu Kodeksda belgilangan intizomiy choralarga muvofiq sinfdan chetlashtirilishi mumkin. Barcha olib tashlangan talabalarga olib tashlashni so'ragan o'qituvchidan boshqa o'qituvchilar tomonidan o'qitiladigan darslarga borishga ruxsat berilishi kerak (masalan, musiqa, san'at, fan kabi).

O'chirilgan o'quvchilar maktab ichidagi joyga yuborilishi kerak, u erda ularga doimiy o'qitish xizmatlari, jumladan, sinf va uy vazifalari taqdim etiladi. O'quvchilarning noto'g'ri xatti-harakatlari har bir holat bo'yicha alohida ko'rib chiqilishi kerak bo'lsa-da, o'qituvchini ishdan bo'shatishdan oldin tegishli qo'llab-quvvatlash va aralashuvlar bilan birga A-E intizomiy choralar (12-betga qarang) yordamida sinfdagi jiddiy buzg'unchi xatti-harakatlarni bartaraf etish uchun barcha sa'y-harakatlarni amalga oshirish kerak.

- Uchun [Nyu-York Ta'lim Qonuni, 2801-Bo'lim](https://www.nysenate.gov/legislation/laws/EDN/2801) (<https://www.nysenate.gov/legislation/laws/EDN/2801>), agar 3–5-sinf talabasi har qanday o'qituvchi tomonidan semestr davomida to'rt (4) marta yoki trimestr davomida uch (3) marta sinfdan chetlashtirilsa, agar talaba keyinchalik o'sha semestr yoki trimestr davomida o'qituvchi tomonidan o'qishni chetlashtirishga olib keladigan xatti-harakatlar qilsa, kamida bir (1) kunlik direktorning to'xtatilishi qo'llanilishi kerak. Misol uchun, semestrda beshinchi marta chetlatilgan talaba o'rniga direktorning chetlatishini olish kerak. Direktorni to'xtatib turishga qo'yiladigan talablarga rioya qilish kerak.
- Eslatma: Direktorlar 3-sinf o'quvchisini chetlashtirish uchun OSYD Xavfsizlik va yoshlarni rivojlantirish boshqarmasi katta ijrochi direktorining roziligini olishlari kerak.

Direktorning to'xtatilishi

Direktor talaba, boshqa talaba yoki maktab xodimlariga aniq va mavjud jismoniy shikastlanish xavfini keltirib chiqaradigan yoki ushbu Kodeksda belgilangan intizomiy choralarga muvofiq sinflarning tartibli ishlashiga yoki maktabning boshqa tadbirlariga to'sqinlik qiladigan xatti-harakatlari uchun talabalar bir kundan besh kungacha to'xtatib qo'yish huquqiga ega. Direktorning to'xtatilishi qo'llashdan oldin qo'llab-quvvatlash va aralashuvlar orqali talabalarning nomaqbul xatti-harakatlarini bartaraf etish uchun oqilona harakat qilish kerak.

To'xtatilgan talabalar maktab ichidagi muqobil o'quv saytida ko'rsatmalar, shu jumladan uy vazifalari va sinflar bilan ta'minlanishi kerak.

Nazoratchining to'xtatilishi

Bosh direktorning to'xtatilishi besh o'quv kunidan ortiq to'xtatib turish muddatiga olib kelishi mumkin va intizom kodeksida rahbarning to'xtatilishiga ruxsat berilgan xatti-harakatlar uchun so'ralishi mumkin.

Nazoratchining to'xtatilishi olgan talabaga tinglash imkoniyati ta'minlanishi kerak, unda talaba o'z nomidan dalillar va guvohlarni taqdim etish va maktab guvohlarini so'roq qilish imkoniyatiga ega bo'lishi kerak.

Agar maktab da'volarni isbotlasa va to'xtatib turish o'z kuchida qolsa, Xavfsizlik va yoshlarni rivojlantirish boshqarmasi katta ijrochi direktori yoki kansler yoki jamoat boshlig'ining boshqa vakili quyida va keyingi sahifalarda ko'rsatilganidan birini qo'llashi mumkin.

- Darhol qayta tiklash
Xavfsizlik va yoshlarni rivojlantirish boshqarmasining katta ijrochi direktori yoki rektorning yoki jamoat boshlig'ining boshqa vakili talabani to'xtatib qo'yilgan maktabga qayta tiklashi mumkin, keyin xush kelibsizlar davrasi bilan to'xtatib turish to'g'risida qaror qabul qilingandan so'ng (17-betga qarang).
- 6-10 maktab kuni uchun belgilangan muddatga to'xtatib turish
Xavfsizlik va yoshlarni rivojlantirish boshqarmasining katta ijrochi direktori yoki rektorning boshqa vakili yoki jamoat nazoratchisi talabani 6-10 maktab kunlari ning belgilangan muddatiga maktabdan chetlatishini buyurishi mumkin, bunda talaba maktab binosidan tashqarida joylashgan joyda o'qitish bilan ta'minlanishi kerak. To'xtatib turish muddati tugagandan so'ng, talaba qaytib kelgandan so'ng Xush kelibsizlar davrasi bilan (17-betga qarang) asl maktabiga qayta tiklanishi kerak.
- 11-15 maktab kuni uchun belgilangan muddatga to'xtatib turish
Xavfsizlik va yoshlarni rivojlantirish boshqarmasining katta ijrochi direktori yoki rektorning boshqa vakili yoki jamoat nazoratchisi talabani 11-15 maktab kunlari ning belgilangan muddatiga maktabdan chetlatishini buyurishi mumkin, bunda talaba maktab binosidan tashqarida joylashgan joyda o'qitish bilan ta'minlanishi kerak. To'xtatib turish muddati tugagandan so'ng, talaba qaytib kelgandan so'ng Xush kelibsizlar davrasi bilan (17-betga qarang) asl maktabiga qayta tiklanishi kerak.
- 16–20 maktab kuni uchun belgilangan muddatga to'xtatib turish
Xavfsizlik va yoshlarni rivojlantirish boshqarmasining katta ijrochi direktori yoki rektorning boshqa vakili yoki jamoat nazoratchisi talabani 16-20 maktab kunlari ning belgilangan muddatiga maktabdan chetlatishini buyurishi mumkin, bunda talaba maktab binosidan tashqarida joylashgan joyda o'qitish bilan ta'minlanishi kerak. To'xtatib turish muddati tugagandan so'ng, talaba qaytib kelgandan so'ng Xush kelibsizlar davrasi bilan (17-betga qarang) asl maktabiga qayta tiklanishi kerak.

Kansler yoki tayinlangan shaxs yoki jamoat boshlig'i tomonidan tasdiqlanishi kerak bo'lgan Nazoratchining To'xtatilishi uchun joylashtirish variantlari

20 kundan ortiq o'quv kunidan chetlatilishi faqat qonun talab qilgan hollarda yoki jiddiy xavfli va/yoki zo'ravonlik bilan bog'liq 5-darajali qoidabuzarliklar uchun, agar holatlar uzoqroq muddatga chetlatishni talab qilsa, qo'llanilishi mumkin. Jiddiy xavfli va/yoki zo'ravon xatti-harakatlar jiddiy jismoniy shikastlanishga olib keladigan yoki boshqa shaxsni jinsiy faoliyat bilan shug'ullanishga majbur qiladigan xatti-harakatlarni o'z ichiga olishi mumkin, lekin ular bilan cheklanmaydi. 20 o'quv kunidan ortiq bo'lgan barcha to'xtatib turishlar Xavfsizlik va yoshlarni rivojlantirish boshqarmasi katta ijrochi direktori yoki kansler yoki jamiyat boshlig'ining boshqa vakili tomonidan tasdiqlanishi kerak. Agar 20 kundan ortiq o'quv kunini to'xtatish ma'qullangan bo'lsa, quyidagi intizomiy variantlar mavjud:

- 21–39 maktab kunlari uchun uzaytirilgan to'xtatib turish
Xavfsizlik va yoshlarni rivojlantirish boshqarmasining katta ijrochi direktori yoki rektor yoki jamoat nazoratchisining boshqa vakili talabani 21-39 o'quv kuniga to'xtatib qo'yishni buyurishi mumkin, bu vaqt davomida talaba maktab binosidan tashqarida joylashgan joyda o'qitilishi kerak. To'xtatib turish muddati tugagandan so'ng, talaba qaytib kelgandan so'ng Xush kelibsizlar davrasi bilan (17-betga qarang) asl maktabiga qayta tiklanishi kerak.

- 30 maktab kuni va undan keyin har 15 maktab kunida avtomatik ko'rib chiqish bilan 40–180 maktab kuni uchun kengaytirilgan to'xtatib turish
Xavfsizlik va yoshlarni rivojlantirish boshqarmasining katta ijrochi direktori yoki rektor yoki jamoat nazoratchisining boshqa vakili talabani 40-180 o'quv kuniga to'xtatib qo'yishni va 30 o'quv kunida va undan keyin har 15 o'quv kunida erta tiklash uchun avtomatik ko'rib chiqish bilan boshqa o'quv saytiga qayta tayinlanishini buyurishi mumkin. Talabani qayta tiklash sanasini belgilashda Xavfsizlik va yoshlarni rivojlantirish boshqarmasining katta ijrochi direktori yoki rektorning boshqa vakili imkon qadar o'qitishning uzluksizligini ta'minlash uchun maktab taqvimini ko'rib chiqishi kerak. Agar muddatidan oldin qayta tiklashga ruxsat berilmasa, talaba to'xtatilishning qolgan qismida muqobil o'quv joyida qoladi va to'xtatilish tugagandan so'ng, qaytib kelganidan so'ng Xush kelibsizlar davrasi (17-betga qarang) bilan to'xtatilgan maktabga qayta tiklanishi kerak.
- 60 maktab kunida va undan keyin har 30 maktab kunida erta tiklash uchun avtomatik ko'rib chiqish bilan bir yillik to'xtatib turish
1994 yildagi Federal qurolsiz maktablar to'g'risidagi qonunga muvofiq, maktabga o'qotar qurol, bomba yoki boshqa portlovchi modda arni olib kelgan yoki saqlaganligi aniqlangan har qanday o'quvchi (1 toifada ko'rsatilgan) kamida bir yil muddatga to'xtatilishi kerak. Xavfsizlik va yoshlarni rivojlantirish boshqarmasining katta ijrochi direktori yoki rektor yoki jamoat boshlig'ining boshqa vakili (qurolsiz maktablar to'g'risidagi qonunda belgilanganidek) bu to'xtatib turishni yozma ravishda, har bir holatda talaba uchun qaytib kelgandan keyin kutib olish doirasi bilan o'zgartirishi mumkin (17-betga qarang).
- Xavfsizlik va yoshlarni rivojlantirish boshqarmasining katta ijrochi direktori yoki rektor yoki jamoat boshlig'ining boshqa vakili talabani 60 o'quv kunida va har 30 o'quv kunida to'xtatib qo'yilgan maktabga muddatidan oldin qayta tiklash uchun avtomatik ko'rib chiqish bilan bir yilga o'qishni to'xtatib, muqobil o'quv saytiga qayta tayinlashni buyurishi mumkin. Agar muddatidan oldin qayta tiklashga ruxsat berilmasa, talaba to'xtatilishning qolgan qismida muqobil o'quv joyida qoladi va to'xtatilish tugagandan so'ng, qaytib kelganida, kutib olish doirasi bilan (17-betga qarang) to'xtatilgan maktabga qayta tiklanishi kerak.
- O'qishdan chiqarish (Faqat 1 iyul o'quv yili boshlanishidan oldin 17 yoshga to'lgan umumiy ta'lim o'quvchilari uchun
Xavfsizlik va yoshlarni rivojlantirish boshqarmasining katta ijrochi direktori yoki rektor yoki jamoat boshlig'ining boshqa vakili talaba umumiy ta'limda bo'lsa va o'quv yili boshlanishidan oldin 17 yoshga to'lgan bo'lsa, o'quvchini Nyu-York shahar davlat maktabi tizimidan chiqarib yuborishi mumkin.

O'qishni To'xtatib Turish va To'xtatib Turishdan Qaytish Vaqtida Talabalar uchun Yordam

Maktablar o'quvchilarni maktab hamjamiyatidagi ijtimoiy/xulq-atvor va akademik standartlarga javob berish qobiliyatini maksimal darajada oshirish uchun to'xtatib turish vaqtida va o'z uy maktabiga qaytganlarida tegishli yordam ko'rsatishi kerak. O'rta va o'rta maktab darajasida Nazoratchining To'xtatilishi ga xizmat ko'rsatadigan talabalar Alternativ o'quv markazlariga (ALC) tayinlanadi. ALC talabalar kundalik akademik ta'limni, muhim yordam va aralashuvlar bilan birgalikda oladilar. IEP ega bo'lgan talabalar talabaning IEP maqsadlariga erishishga imkon beradigan tegishli maxsus ta'lim xizmatlari bilan ta'minlanishi kerak.

Barcha sinflardagi maqsad o'quvchilarni o'z maktablariga qaytishga tayyorlanishdan iborat bo'lib, ular chidamlilikni rivojlantiruvchi va takroriy jinoyat sodir etish ehtimolini kamaytiradigan pro-ijtimoiy munosabatlar, strategiyalar va ko'nikmalarni oshirishdir. Talabaning uy maktabi qo'llab-quvvatlashni davom ettirishi shart. Qo'llab-quvvatlashlar har qanday ko'mak va aralashuvni yoki ikkalasining kombinatsiyasini o'z ichiga olishi mumkin, chunki individual talabaning ehtiyojlarini eng yaxshi qondiradi.

MUROZALAR VA TRANSFERLAR

Apellyatsiyalar

Ota-onalar to'xtatib turish ustidan shikoyat qilishlari mumkin. Direktorning lavozimidan chetlatilganligi to'g'risida Xavfsizlik va yoshlarni rivojlantirish boshqarmasi katta ijrochi direktoriga yoki rektorning boshqa vakolatli shaxsiga yoki jamiyat boshlig'iga shikoyat qilinishi mumkin.

Superintendentning chetlatishlari (ya'ni, Xavfsizlik va yoshlarni rivojlantirish boshqarmasining katta ijrochi direktori yoki kanslarning boshqa vakili yoki jamoa boshlig'i tomonidan qo'yilgan to'xtatib turishlar) kanslarga shikoyat qilinishi mumkin. Ko'ring [Kansler Nizomi A-443](https://www.schools.nyc.gov/school-life/policies-for-all/chancellors-regulations/volume-a-regulations) (<https://www.schools.nyc.gov/school-life/policies-for-all/chancellors-regulations/volume-a-regulations>) apellyatsiya berish muddati va tartibi haqida ko'proq ma'lumot olish uchun.

Transfer opsiyalari

- Ixtiyoriy transferlar:
O'quvchilarni ro'yxatga olish boshqarmasi bilan hamkorlikda Xavfsizlik va yoshlarni rivojlantirish boshqarmasining katta ijrochi direktori yoki rektor yoki mahalla nozirining boshqa vakili ota-ona roziligi bilan o'quvchini boshqa maktabga o'tkazishi mumkin. Xavfsiz transferlar haqida ma'lumot olish uchun qarang [Kansler Nizomi A-449](https://www.schools.nyc.gov/school-life/policies-for-all/chancellors-regulations/volume-a-regulations) (<https://www.schools.nyc.gov/school-life/policies-for-all/chancellors-regulations/volume-a-regulations>).
- Majburiy transferlar:
Agar umumiy ta'lim muassasasidagi o'quvchining xatti-harakati va/yoki o'quv tajribasi maktabdagi o'zgarishlar qoniqarli emasligini ko'rsatsa va agar direktor o'quvchi boshqa joyga ko'chirishdan foyda ko'radi yoki tegishli ta'lim oladi deb hisoblansa, direktor ixtiyoriy ravishda boshqa joyga ko'chirishni amalga oshirishi mumkin [Kansler Nizomi A-450](https://www.schools.nyc.gov/school-life/policies-for-all/chancellors-regulations/volume-a-regulations) (<https://www.schools.nyc.gov/school-life/policies-for-all/chancellors-regulations/volume-a-regulations>). Nogironligi bo'lgan talaba o'z maktabida o'qiyotgan bir xil dasturni olish uchun boshqa maktabga beixtiyor o'tkazilishi mumkin emas. Agar nogiron o'quvchi boshqa maxsus ta'lim dasturiga/qo'llab-quvvatlashga muhtoj deb hisoblansa, xulq-atvori va akademik rekordi maktabga moslashish qoniqarsiz ekanligini ko'rsatsa, maktab IEP yig'ilishini chaqirishi kerak.

Hammasi [Kanslarning nizomlari](https://www.schools.nyc.gov/school-life/policies-for-all/chancellors-regulations) NYCDOE veb-saytida topish mumkin <https://www.schools.nyc.gov/school-life/policies-for-all/chancellors-regulations>.

TAQIQLANGAN MAHSULOTLAR: QUROLLAR

I toifa

- O'qotar qurollar, shu jumladan to'pponchalar, avtomatlar, to'pponchalar, susturucular, elektron o'qlar, miltiqlar, miltiqlar, pulemyotlar yoki portlovchi moddaning ta'sirida snaryadni chiqarib yuborish uchun mo'ljallangan yoki osonlik bilan aylantirilishi mumkin bo'lgan har qanday qurol.
- Shokerlar/qurollar
- Havo qurollari, prujinali qurollar yoki harakatlantiruvchi kuch prujina yoki havo bo'lgan boshqa asboblari yoki qurollar, shuningdek, har qanday o'qlangan yoki bo'sh patron ishlatilishi mumkin bo'lgan har qanday qurol (masalan, BB quroli yoki peyntbol quroli)
- Kombayn pichog'i, tortish pichog'i, pilum ballistik pichoq va qamish qilich (pichoq yoki qilichni yashiradigan qamish)
- Xanjarlar, stilettolar, dirklar, ustara pichoglari, quti kesgichlar, quti kesgichlar, yordamchi pichoq va boshqa barcha pichoqlar
- Billy klublari, blackjack, bludgeon, chukka stick va metall bo'g'imlar
- Qaldirg'och (ingichka tasma yordamida ilingan yoki uloqtirilgan kichik, og'ir og'irliklar) va uloqtiriladigan og'irlik
- Jang san'ati ob'ektlari, jumladan kung-fu yulduzlari, nunchuklar va shurikens
- Portlovchi moddalar, jumladan, bombalar, petardalar va bombalar

II toifa

Eslatma: II toifada ko'rsatilgan va jismoniy zarar yetkazishdan boshqa maqsadda qo'llaniladigan buyumni, masalan, tirnoq arrasini saqlashni to'xtatib turishni so'rashdan oldin, direktor yengillashtiruvchi omillar mavjudligini ko'rib chiqishi kerak. Bundan tashqari, direktor taqlid qurolining rangi, o'lchami, shakli, tashqi ko'rinishi va vazni kabi omillarni hisobga olgan holda haqiqiy ko'rinishini hisobga olishi kerak.

- Kislota yoki xavfli kimyoviy moddalar (masalan, qalampir spreysi, mace)
- Taqlid qurol yoki boshqa taqlid qurol
- Yuklangan yoki bo'sh patronlar va boshqa o'q-dorilar
- Qurol sifatida ishlatilishi mumkin bo'lgan yoki foydalanish uchun mo'ljallangan har qanday halokatli, xavfli yoki o'tkir uchli asboblari (qaychi, to'rt dyuym va undan uzunroq va metalldan yasalgan, singan shisha, zanjirlar, simlar kabi).

PROGRESSIV INTIZOM

Intizomni "o'rgatish mumkin bo'lgan moment" sifatida tushunish intizomga ijobiy yondashish uchun asosdir. Progressiv intizom ijtimoiy xulq-atvorni o'rgatish maqsadida nomaqbul xatti-harakatlarni bartaraf etish uchun qo'shimcha tadbirlardan foydalanadi. Progressiv intizom jazoga intilmaydi. Buning o'rniga, progressiv intizom javobgarlik va ijobiy xatti-harakatlarni o'zgartirishga intiladi.

Progressiv intizom o'quvchilarga xatolaridan saboq olishda yordam berish orqali salbiy xatti-harakatlarning takrorlanishining oldini oladi. Salbiy xulq-atvoriga ega bo'lgan talabalarga yordam berish progressiv intizomni amalga oshirish uchun muhimdir. Maqsadlar talabalar uchun quyidagilar:

- xulq-atvorning xatti-harakatlar standartlariga nima uchun mos kelmasligini va u keltirgan zararni tushunish;
- bir xil vaziyatda nimalarni boshqacha qilishlari mumkinligini tushunish;
- o'z harakatlari uchun javobgarlikni olish;
- kelajakda foydalanish uchun pro-sotsial strategiyalar va ko'nikmalarni o'rganish imkoniyati berilishi; va
- Agar xatti-harakatlar takrorlansa, yanada qat'iyroq javoblarning rivojlanishini tushunish.

Talabalar xatti-harakatlarini maslahat va maktabga asoslangan boshqa tadbirlar, masalan, tiklash amaliyotlari orqali tuzatish uchun barcha oqilona harakatlarni amalga oshirish kerak. Qo'llab-quvvatlash va aralashuvlar juda muhim, chunki noto'g'ri xatti-harakatlar yoki Intizom kodeksining buzilishi talabalar boshdan kechirayotgan jiddiy muammolarning alomati bo'lishi mumkin. Shu sababli, maktab xodimlari talabalar xulq-atvoriga ta'sir qilishi

mumkin bo'lgan muammolarga sezgir bo'lishlari va ularning ehtiyojlarini qondiradigan tarzda javob berishlari muhimdir.

Tegishli intizomiy choralar profilaktika va samarali aralashuvni ta'kidlashi, chidamlilikni oshirishi, talabalar ta'limidagi buzilishlarning oldini olishi va ijobiy maktab madaniyatini rivojlantirishi kerak. Agar talabalar noto'g'ri xatti-harakati uni sinfdan chiqarib yuborishga olib kelsa, maktab, zarur hollarda, talabalar odatiy dasturiga muvaffaqiyatli qaytishini qo'llab-quvvatlash uchun samarali strategiya sifatida tiklovchi Xush kelibsizlar davrasi jarayonidan (qo'shimcha ma'lumot olish uchun 17-betga qarang) foydalanishni ko'rib chiqishi kerak.

Xulq-atvori talabalar maktabda ishtirok etishiga to'sqinlik qiladigan nogiron o'quvchilar uchun funktsional xatti-harakatlarni baholash (FBA) o'quvchining xatti-harakatlarining sabablarini tushunish uchun muhim vositadir. FBA keyin xulq-atvorga aralashuv rejasi (BIP) talabaning xatti-harakatlarini hal qilish uchun maxsus yondashuvlarni taqdim etadi.

Intizomiy Davobgarlikni Aniqlash

Qaysi intizomiy jazo chorasini qo'llashni belgilashda maktab ma'murlari Intizom kodeksi bilan maslahatlashishlari kerak. Noto'g'ri xatti-harakatni qanday hal qilishni aniqlashda, xatti-harakat bilan bog'liq barcha holatlarni baholash kerak. Tegishli intizomiy jazo choralari belgilashdan oldin quyidagi faktlarni hisobga olish kerak:

- talabaning yoshi va balog'at yoshi;
- talabaning intizomiy yozuvi (shu jumladan, oldingi har qanday huquqbuzarliklarning tabiati, oldingi huquqbuzarliklar soni va har biriga nisbatan qo'llaniladigan intizomiy va yo'l-yo'riqli aralashuv choralari);
- xulq-atvorning tabiati, zo'ravonligi va ko'lami;
- xatti-harakat sodir bo'lgan holatlar/kontekst;
 - Masalan:
 - Talaba qo'rqitish xatti-harakatlari yoki sinfdagi tahqirlash muhitini boshdan kechirganmi yoki yo'qmi;
 - Talaba o'zini himoya qilish uchun javob berdimi yoki javob berdimi;
 - Hodisadan oldin ijobiy, oldini olish usullaridan foydalangan holda vaziyatni hal qilish uchun biron bir harakat bo'lganmi;
 - Ijobiy xulq-atvorni qo'llab-quvvatlash va tiklovchi amaliyotlar kabi boshqa aralashuvlar talaba maktabda qolishiga imkon berib, muammoli xulq-atvorni yetarlicha hal qila oladimi va bunday aralashuvlar ilgari sinab ko'rilganmi; va
 - Talaba bezorilik xatti-harakatlari uchun jazolanyaptimi va agar shunday bo'lsa, tiklash amaliyotlari qo'llanilganmi va vaziyatni hal qilishda istisno jazosidan ko'ra samaraliroq bo'lgan tiklash amaliyoti yondashuvi mavjudmi.
- xulq-atvorning chastotasi va davomiyligi;
- xulq-atvorda ishtirok etgan shaxslar soni;
- xatti-harakatlarga aloqador barcha shaxslarning ijtimoiy-emotsional holati/ehtiyojlari; va
 - Masalan:
 - Oila yoki jamiyatdagi vaziyatlar; va
 - Modda iste'moli yoki qaramlik.
- talabaning IEP (Individuallashtirilgan ta'lim rejasi), BIP (Xulq-atvor aralashuv rejasi) va/yoki 504 turar joy rejasi, agar mavjud bo'lsa.

Qo'llab-quvvatlash va aralashuvlar xatti-harakatlarga har tomonlama javob berishning ajralmas qismidir.

Progressiv INFRAKSIYA DARAJALARI

Talabalarning o'qishini qo'llab-quvvatlash bo'yicha shahar bo'ylab xatti-harakatlar bo'yicha talablar talabalarni o'zlarining xulq-atvori uchun javobgarlikka tortadilar. Huquqbuzarliklar, qoidabuzarliklarning og'irligiga qarab besh darajaga bo'lingan. Iloji bo'lsa va maqsadga muvofiq bo'lsa, noto'g'ri xatti-harakatlarga javob eng past darajadagi intizomiy javobdan boshlanishi kerak va tegishli yordam va aralashuvni o'z ichiga olishi kerak.

Progressiv Qoidabuzarlik Darajalari: Huquqbuzarliklar, qoidabuzarliklarning og'irligiga qarab besh darajaga bo'lingan. Qo'shimcha ma'lumot uchun 30–41 betlarga qarang.

- 1-Daraja — Hamkorlik Qilmaydigan/mos Kelmaydigan Xatti-Harakatlar
- 2-Daraja — Tartibsiz Xulq-atvor
- 3-Daraja — Buzg'unchi Xulq-atvor
- 4-Daraja — Agressiv yoki Shikastli/Zararli Xulq-atvor
- 5-Daraja — Jiddiy Xavfli yoki Zo'ravon Xulq-atvor

Huquqbuzarliklarning har bir darajasi o'qituvchi, direktor, Xavfsizlik va yoshlarni rivojlantirish boshqarmasining katta ijrochi direktori yoki kansler yoki jamoat boshlig'ining boshqa vakili tomonidan qo'llanilishi mumkin bo'lgan qo'llab-quvvatlash va aralashishlar va bir qator mumkin bo'lgan intizomiy javoblarni taqdim etadi.

Direktorlar, o'qituvchilar, maktab xodimlari, o'quvchilar va ota-onalar o'quvchi noto'g'ri harakat qilganda yoki sinfni sezilarli darajada buzganda qo'llanilishi mumkin bo'lgan intizomiy choralarni bilishlari kerak. Intizom kodeksi ikki qismga bo'lingan—A bo'lim: K–5 Sinflar va B Bo'limi: 6–12-sinflar—o'quvchining yoshi va umumiy yetukligini hisobga olish uchun. Ayrim qoidabuzarliklar K–3 sinf o'quvchilariga taalluqli bo'lmashligi mumkin. Maktablar talabaning Intizom kodeksida ko'zda tutilgan nojo'ya xatti-harakatlar qilgan-qilmaganligini aniqlashda uning rivojlanish yoshini hisobga olishlari kerak.

Sanab o'tilgan qonunbuzarliklar hammasini qamrab olmaydi. Tartib-intizom kodeksida ko'rsatilmagan huquqbuzarliklarga yo'l qo'ygan talabalarga nisbatan o'qituvchi, direktor yoki Xavfsizlik va yoshlarni rivojlantirish boshqarmasi katta ijrochi direktori yoki rektor yoki mahalla nozirining boshqa vakili tomonidan tegishli intizomiy jazo choralari qo'llaniladi. Bu maktab qoidalarining buzilishiga asoslanadi va bu erda ko'rsatilganidek, K-12 sinf o'quvchilarining nomaqbul xatti-harakatlarini bartaraf etish standartlariga mos keladi. Xodimlar, o'quvchilar va ota-onalar barcha kutilgan xulq-atvor standartlaridan xabardor bo'lishlarini ta'minlash uchun maktab qoidalari yozma shaklda bo'lishi va barcha o'quvchilar uchun mavjud bo'lishi va sinfga mos keladigan tarzda etkazilishi kerak.

Intizom kodeksi oldindan aralashuvga va/yoki tegishli intizomiy jazo choralari qo'llanilishiga qaramay, takroriy noto'g'ri xatti-harakatlarga yo'l qo'ygan talabalar uchun javobgarlik choralarini bosqichma-bosqich belgilaydi. Doimiy ravishda noto'g'ri xatti-harakatlar qilgan talabalar uchun yanada qattiqroq javobgarlik choralari qo'llaniladi. Imkoniyat va to'g'ri kelganda, bunday jazolarni qo'llashdan oldin, maktab mansabdor shaxslari qo'llab-quvvatlash va aralashuvlar bilan birgalikda kamroq jiddiy intizomiy choralar ko'rishlari kerak.

Intizom Kodeksi Qayerda va Qachon Amal Qiladi

Intizom kodeksida belgilangan standartlar quyidagi xatti-harakatlarga nisbatan qo'llaniladi:

- maktab vaqtida maktabda;
- maktabdan oldin va keyin, maktab mulkida bo'lganingizda;
- NYCDOE tomonidan moliyalashtirilgan transport vositalarida sayohat qilishda;
- maktab homiyligidagi barcha tadbirlarda; va
- agar bunday xatti-harakatlar ta'lim jarayoniga salbiy ta'sir ko'rsatishi yoki maktab jamoasining sog'lig'i, xavfsizligi, axloqi yoki farovonligiga xavf tug'dirishi mumkin bo'lsa, maktabdan tashqari mulkda.

Noto'g'ri xatti-harakatlar aloqa, imo-ishoralar yoki ifodali xatti-harakatlar bilan bog'liq bo'lsa, qoidabuzarlik og'zaki, yozma yoki elektron aloqalarga, shu jumladan, lekin ular bilan cheklanmagan holda, matn, elektron pochta va ijtimoiy tarmoqlarga nisbatan qo'llaniladi.

Pre-K Bolalarning Xulq-atvorga Bo'lgan Ehtiyojlarini Qondirish

Intizom kodeksi K-12 sinf o'quvchilari uchun xulq-atvor talablarini belgilaydi. Intizom kodeksi maktabgacha ta'lim muassasalari o'quvchilariga taalluqli emas. Ta'lim departamenti va NYC Bolalar xizmatlari ma'muriyati barcha bolalar maktab va xulq-atvorda muvaffaqiyatga erishish uchun bolalar bog'chasiga kirish uchun tayyorlangan erta bolalik dasturlarini tark etishlarini ta'minlashga intiladi. Xulq-atvorni boshqarish bo'yicha qo'shimcha ma'lumot olish uchun Ta'lim departamenti veb-saytidagi Bolalar xizmatlari ma'muriyati va Ta'lim departamentining xatti-harakatlarni boshqarish bo'yicha bayonotiga qarang [Erta Blalik davri](https://infohub.nyced.org/docs/default-source/default-document-library/statement-on-positive-behavior-guidance.pdf) (<https://infohub.nyced.org/docs/default-source/default-document-library/statement-on-positive-behavior-guidance.pdf>).

INTIZOM QOIDALARINI BUZISH: BAHOLAR K-5

1-darajali qoidabuzarliklar - hamkorlik qilmaslik/mos kelmaydigan xulq-atvor

- A01 Uzrsiz maktabga kelmaslik (A-D)
- A02 Kerakli maktab formasini kiyimaslik (faqat maktab formasi siyosatini qabul qilgan va ota-onasi imtiyozga ega bo'lmagan maktab o'quvchilariga tegishli) (A-D)
ESLATMA: Iltimos, ni ham ko'ring [NYCDOE Jinslarni Kiritish Bo'yicha Ko'rsatmalar](https://www.schools.nyc.gov/school-life/policies-for-all/guidelines-on-gender/guidelines-on-gender-inclusion) (<https://www.schools.nyc.gov/school-life/policies-for-all/guidelines-on-gender/guidelines-on-gender-inclusion>).
- A03 Maktabga kechikish (A-E)
- A04 NYCDOE yoki maktab siyosatini (A-E) buzgan holda maktabga narsalarni olib kelish yoki undan foydalanish
- A05 Maktab hududida o'ziga tayinlangan joyda bo'lmaslik (A-E)
- A06 Ta'lim jarayonini buzadigan tarzda o'zini tutish (masalan sinfda, kutubxonada yoki yo'lakda haddan tashqari shovqin chiqarish) (A-F)
- A07 Og'zaki qo'pol yoki hurmatsiz xatti-harakatlarda qatnashish (A-F)
- A08 Kiyim, bosh kiyim (masalan, qalpoq yoki shlyapa) yoki xavfli yoki ta'lim jarayoniga xalaqit beradigan boshqa narsalarni kiyish* (A-E)
*ESLATMA: Agar kiyim yoki bosh kiyim diniy ifodani ifodalaydimi degan savol tug'ilsa, maktab to'xtatib turish bo'yicha tuman direktoriga murojaat qilishi kerak.
- A09 NYCDOE yozma siyosati va/yoki maktab qoidalarini buzgan holda materialni maktab binolariga joylashtirish yoki tarqatish (A-E)
- A10 Maktab kompyuterlari, faks mashinalari, telefonlar yoki boshqa elektron jihozlar yoki qurilmalardan tegishli ruxsatsiz foydalanish (A-E)

Talabalarning yordami va aralashuvi intizomiy javoblar o'rniga yoki ular bilan birgalikda ishlatilishi mumkin.

Qo'llab-quvvatlash va Aralashuv

(betga qarang 13–15)

- Muammolarni hamkorlikda hal qilish
- Jamoat xizmati (ota-ona roziligi bilan)
- Konfliktni hal qilish
- Individual Xulq-atvor Shartnomasini ishlab chiqish
- Funktsional Xulq-atvorni Baholash (FBA)/ Xulq-atvorga Aralashuv Rejasi (BIP) (betga qarang. 22,)
- Yo'l-yo'riq konferentsiyasi
- Shaxsiy/guruhli maslahat
- Maslahatchi xodimlarning aralashuvi
- Mentorlik
- Ota-onalarga Yordam berish
- Ijoiy xatti-harakatlarga aralashuvlar va yordamlar (PBIS)
- Jamoaga asoslangan tashkilotga (CBO) yuborish
- O'quvchilarni O'qitish Guruhiga (PPT) Yo'llanma
- Qayta tiklash amaliyotlari (betga qarang 16–17)
- Qisqa muddatli xulq-atvor rivojlanishi haqida hisobotlar
- Ijtimoiy emotsional o'rganish

Mumkin bo'lgan intizomiy javoblar doirasi*

(betga qarang 17 va 24-25)

- A. Noto'g'ri xatti-harakatlar va uning oqibatlarini bartaraf etish uchun pedagogika maktabi xodimlarining talaba bilan uchrashuvi
- B. Talabalar/o'qituvchilar konferentsiyasi
- C. Noto'g'ri xatti-harakatni bartaraf etish va uning ta'sirini tushunish uchun tegishli rahbar (masalan, direktor o'rinbosari, direktor) tomonidan talaba bilan rasmiy uchrashuv
- D. Ota-konferentsiya
- E. Maktab ichidagi intizomiy javob (masalan, rasmiy restorativ konferentsiya, darsdan tashqari tadbirlardan chetlashtirish yoki umumiy tushlik vaqti)
- F. K-2-sinf o'quvchilari uchun bir kungacha yoki 3-5-sinf o'quvchilari uchun to'rt o'quv kunigacha bo'lgan o'qituvchi tomonidan sinfdan olib tashlash (3-5-sinf o'quvchilari uchun 5 yoki undan ortiq semestrda yoki to'rt yoki undan ortiq trimestrda o'qishni to'xtatib qo'yishning minimal talabiga binoan)

***ESLATMA:** Batafsil ma'lumotlar haqida **Qo'llab-quvvatlash va aralashuvlar** da topish mumkin **sahifalar 13–15**. Batafsil ma'lumotlar haqida **intizomiy javoblar** da topish mumkin **sahifalar 23–24**.

2-Darajali Huquqbuzarliklar - Tartibsiz Xatti-harakatlar

- A11 Sigaretalar, elektron sigaretalar, gugurt, zanjigalkalar va/yoki vaping qurilmalariga egalik qilish va/yoki ulardan foydalanish (A–D)
- A12 Qimor o'yinlari (faqat 3-5 sinflar uchun: A–F)
- A13 Nopok, odobsiz, qo'pol yoki behayo so'z, imo-ishoralar yoki xatti-harakatlardan foydalanish (A–F)
- A14 Maktab xodimlariga yolg'on gapirish, ularga yolg'on ma'lumot berish va/yoki chalg'itish (K–2 sinflar: A–E) (Sinflar 3–5: A–F)
- A15 Boshqalarga tegishli mulkdannoto'g'ri foydalanish (A–F)
- A16 Maktab avtobusida buzg'unchi xatti-harakatga kirishish yoki sabab bo'lish (A-E)
- A17 Maktab xodimlarining ruxsatisiz sinf yoki maktab binolarini tark etish (A-E)
- A18 Nomaqbul yoki istalmagan jismoniy aloqa qilish yoki tananing shaxsiy qismiga teginish. (Faqat K–3 sinflar uchun: A–F) (4–5-sinflar uchun, qoidabuzarlik A28-ga qarang) (Turtish, surish va hokazolar uchun A24-ga qarang.)
- A19 Departamentning Internetdan foydalanish siyosatini buzish (masalan, bo'lim tizimidan ta'limdan tashqari maqsadlarda foydalanish, xavfsizlik/maxfiylikni buzish) (K-2 sinflar: A–D) (Sinflar 3–5: A–F)

Talabalarning yordami va aralashuvi intizomiy javoblar o'rniga yoki ular bilan birgalikda ishlatilishi mumkin.

Qo'llab-quvvatlash va Aralashuv

(betga qarang 13–15)

- Muammolarni hamkorlikda hal qilish
- Jamoat xizmati (ota-ona roziligi bilan)
- Konfliktni hal qilish
- Individual Xulq-atvor Shartnomasini ishlab chiqish
- Funktsional Xulq-atvorni Baholash (FBA)/ Xulq-atvorga Aralashuv Rejasi (BIP) (22-betga qarang)
- Yo'l-yo'riq konferentsiyasi
- Shaxsiy/guruhli maslahat
- Maslahatchi xodimlarning aralashuvi
- Mentorlik
- Ota-onalarga Yordam berish
- Tengdosh vositachiligi (betga qarang 17)
- Ijobiy xatti-harakatlarga aralashuvlar va yordamlar (PBIS)
- Jamoaga asoslangan tashkilotga (CBO) yuborish
- O'quvchilarni O'qitish Guruhiga (PPT) Yo'llanma
- Qayta tiklash amaliyotlari (16–17-betlarga qarang)
- Qisqa muddatli xulq-atvor rivojlanishi haqida hisobotlar
- Ijtimoiy emotsional o'rganish

Mumkin bo'lgan intizomiy javoblar doirasi*

(betga qarang 17 va 24-25)

- A. Noto'g'ri xatti-harakatlar va uning oqibatlarini bartaraf etish uchun pedagogika maktabi xodimlarining talaba bilan uchrashuvi
- B. Talabalar/o'qituvchilar konferentsiyasi
- C. Noto'g'ri xatti-harakatni bartaraf etish va uning ta'sirini tushunish uchun tegishli rahbar (masalan, direktor o'rinbosari, direktor) tomonidan talaba bilan rasmiy uchrashuv
- D. Ota-konferentsiya
- E. Maktab ichidagi intizomiy javob (masalan, rasmiy restorativ konferentsiya, darsdan tashqari tadbirlardan chetlashtirish yoki umumiy tushlik vaqti)
- F. K-2-sinf o'quvchilari uchun bir kungacha yoki 3-5-sinf o'quvchilari uchun to'rt o'quv kunigacha bo'lgan o'qituvchi tomonidan sinfdan olib tashlash (3-5-sinf o'quvchilari uchun 5 yoki undan ortiq semestrda yoki to'rt yoki undan ortiq trimestrda o'qishni to'xtatib qo'yishning minimal talabiga binoan)

***ESLATMA:** Batafsil ma'lumotlar haqida **Qo'llab-quvvatlash va aralashuvlar** da topish mumkin **sahifalar 13–15**. Batafsil ma'lumotlar haqida **intizomiy javoblar** da topish mumkin **sahifalar 23–24**.

2-Darajali Huquqbuzarliklar – Tartibsiz Xatti-harakatlar, Davomi

- A20 O'quv insofsizligi bilan shug'ullanish, jumladan, lekin ular bilan cheklanmaydi:
- A21 Aldash (masalan, boshqa birovning test varaqasidan nusxa olish; test topshiruvchi shaxs tomonidan ruxsat etilmagan test materialidan foydalanish; ruxsatsiz imtihon davomida boshqa talaba bilan hamkorlik qilish; o'tkazilmagan test mazmunidan to'liq yoki qisman foydalanish, sotib olish, sotish, o'g'irlash, tashish yoki so'rash; boshqa talaba o'rniga boshqa talaba yoki o'z-o'zini imtihon topshirish); test topshirilishi kerak bo'lgan testni olish uchun boshqa shaxsga pora berish yoki testdan oldin test yoki test javoblarini olish;(K–2: A–E) (Sinflar 3–5: A–F)
- A22 Plagiat (boshqaning ishini o'zlashtirib olish va undan kerakli iqtibos va atributsiz kredit olish uchun foydalanish, masalan, yozma ishni Internetdan yoki boshqa manbalardan nusxalash) (Faqat 4–5-sinflar uchun: A–F)
- A23 O'zaro til birlashtirish (kredit uchun yozma ishni tayyorlashda boshqa shaxs bilan firibgar hamkorlik qilish) (Faqat 4–5-sinflar uchun: A–F)
- A24 Elektron texnologiyalardan noto'g'ri foydalanish (masalan, ruxsatsiz audio/video yozib olish) (K–2 sinflar: A–E) (Sinflar 3–5: A–F)

Talabalarning yordami va aralashuvi intizomiy javoblar o'rniga yoki ular bilan birgalikda ishlatilishi mumkin.

Qo'llab-quvvatlash va Aralashuv

(betga qarang 13–15)

- Muammolarni hamkorlikda hal qilish
- Jamoat xizmati (ota-ona roziligi bilan)
- Konfliktni hal qilish
- Individual Xulq-atvor Shartnomasini ishlab chiqish
- Funktsional Xulq-atvorni Baholash (FBA)/ Xulq-atvorga Aralashuv Rejasi (BIP) (22-betga qarang)
- Yo'l-yo'riq konferentsiyasi
- Shaxsiy/guruhli maslahat
- Maslahatchi xodimlarning aralashuvi
- Mentorlik
- Ota-onalarga Yordam berish
- Tengdosh vositachiligi (betga qarang 17)
- Ijobiy xatti-harakatlarga aralashuvlar va yordamlar (PBIS)
- Jamoaga asoslangan tashkilotga (CBO) yuborish
- O'quvchilarni O'qitish Guruhiga (PPT) Yo'llanma
- Qayta tiklash amaliyotlari (16–17-betlarga qarang)
- Qisqa muddatli xulq-atvor rivojlanishi haqida hisobotlar
- Ijtimoiy emotsional o'rganish

Mumkin bo'lgan intizomiy javoblar doirasi*

(betga qarang 17 va 24-25)

- A. Noto'g'ri xatti-harakatlar va uning oqibatlarini bartaraf etish uchun pedagogika maktabi xodimlarining talaba bilan uchrashuvi
- B. Talabalar/o'qituvchilar konferentsiyasi
- C. Noto'g'ri xatti-harakatni bartaraf etish va uning ta'sirini tushunish uchun tegishli rahbar (masalan, direktor o'rinbosari, direktor) tomonidan talaba bilan rasmiy uchrashuv
- D. Ota-konferentsiya
- E. Maktab ichidagi intizomiy javob (masalan, rasmiy restorativ konferentsiya, darsdan tashqari tadbirlardan chetlashtirish yoki umumiy tushlik vaqti)
- F. K-2-sinf o'quvchilari uchun bir kungacha yoki 3-5-sinf o'quvchilari uchun to'rt o'quv kunigacha bo'lgan o'qituvchi tomonidan sinfdan olib tashlash (3-5-sinf o'quvchilari uchun 5 yoki undan ortiq semestrda yoki to'rt yoki undan ortiq trimestrda o'qishni to'xtatib qo'yishning minimal talabiga binoan)

***ESLATMA:** Batafsil ma'lumotlar haqida **Qo'llab-quvvatlash va aralashuvlar** da topish mumkin **sahifalar 13–15**. Batafsil ma'lumotlar haqida **intizomiy javoblar** da topish mumkin **sahifalar 23–24**.

3-darajali qoidabuzarliklar – buzg'unchi xatti-harakatlar

- A25 Maktab xodimlarining yoki maktab xavfsizligi agentlarining qonuniy vakolatlari yoki ko'rsatmalariga bo'ysunmaslik yoki bo'ysunmaslik, ta'lim jarayonini yoki o'qituvchining vakolatlarini sezilarli darajada buzadigan va/yoki maktab jamoasi uchun xavf tug'diradigan (K-3 sinflar: A–F) (Sinflar 4–5: A–F, G faqat ruxsat bilan)
ESLATMA: Bu xatti-harakat 1 yoki 2-darajani o'z ichiga olmaydi, hamkorlik qilmaydigan/mos kelmaydigan yoki tartibsiz xatti-harakatlar, masalan, nopok so'zlardan foydalanish, A13; yoki taqiqlangan kiyim kiyish, A08; yoki maktabga taqiqlangan narsalarni olib kelishni, A04 ni) o'z ichiga olmaydi. ESLATMA: Direktorlar A22 uchun direktorning to'xtatilishi ga ruxsat berishdan oldin Xavfsizlik va yoshlarni rivojlantirish boshqarmasining yozma roziligini olishlari kerak.
- A26 Haqiqiy yoki taxmin qilingan irqi, etnik kelib chiqishi, rangi, e'tiqodi, milliy kelib chiqishi, fuqaroligi/immigratsiya holati, vazni, dini, jinsi, jinsi ifodasi, jinsiy orientatsiyasi yoki nogironligiga asoslangan haqoratlardan foydalanish (K–2 sinflar: A–E) (sinf 3: A–F) (Sinflar 4–5: A–I)
- A27 Talabalar yoki maktab xodimlariga nisbatan itarish, itarish yoki kichik janjal qilish yoki shunga o'xshash jismoniy qarama-qarshilik qilish (masalan, boshqa odamni itarib yuborish) yoki biror narsa otish (masalan, bo'r) yoki boshqa odamga tupurish (Jismoniy tajovuzkor xatti-harakatlar uchun A33 ga qarang) (K-3 sinflar: A–F) (Sinflar 4–5: A–G)
- A28 Yozma maktab qoidalarini buzgan holda maktabga ruxsatsiz shaxslarni olib kelish yoki ruxsat etilmagan mehmonlarni maktabga kirishiga ruxsat berish (K-2 sinflar: A–E) (sinf 3: A–F) (Sinflar 4–5: A–I)
- A29 Birovga tegishli mol-mulkni ruxsatisiz bila turib egalik qilish (K–3-sinf: A–F) (Sinflar 4–5: A–I)

Talabalarning yordami va aralashuvi intizomiy javoblar o'rniga yoki ular bilan birgalikda ishlatilishi mumkin.

Qo'llab-quvvatlash va Aralashuv

(betga qarang 13–15)

- Muammolarni hamkorlikda hal qilish
- Jamoat xizmati (ota-ona roziligi bilan)
- Konfliktni hal qilish
- Individual Xulq-atvor Shartnomasini ishlab chiqish
- Funktsional Xulq-atvorni Baholash (FBA)/ Xulq-atvorga Aralashuv Rejasi (BIP) (22-betga qarang)
- Yo'l-yo'riq konferentsiyasi
- Shaxsiy/guruhli maslahat
- Individualized Support Plan (Shaxsiylashtirilgan qo'llab-quvvatlash rejasi) (ISP)
- Maslahatchi xodimlarning aralashuvi
- Mentorlik
- Ota-onalarga Yordam berish
- Tengdosh vositachiligi (betga qarang 17)
- Ijobiy xatti-harakatlarga aralashuvlar va yordamlar (PBIS)
- Jamoaga asoslangan tashkilotga (CBO) yuborish
- (Xorazmga asoslangan) bezorilik, qo'rqitish yoki ta'qib qilish uchun maslahat xizmatlariga yo'llanma
- O'quvchilarni O'qitish Guruhiga (PPT) Yo'llanma
- Qayta tiklash amaliyotlari (16–17-betlarga qarang)
- Qisqa muddatli xulq-atvor rivojlanishi haqida hisobotlar
- Ijtimoiy emotsional o'rganish

Mumkin bo'lgan intizomiy javoblar doirasi*

(betga qarang 17 va 24-25)

- A. Noto'g'ri xatti-harakatlar va uning oqibatlarini bartaraf etish uchun pedagogika maktabi xodimlarining talaba bilan uchrashuvi
- B. Talabalar/o'qituvchilar konferentsiyasi
- C. Noto'g'ri xatti-harakatni bartaraf etish va uning ta'sirini tushunish uchun tegishli rahbar (masalan, direktor o'rinbosari, direktor) tomonidan talaba bilan rasmiy uchrashuv
- D. Ota-konferentsiya
- E. Maktab ichidagi intizomiy javob (masalan, rasmiy restorativ konferentsiya, darsdan tashqari tadbirlardan chetlashtirish yoki umumiy tushlik vaqti)
- F. K-2-sinf o'quvchilari uchun bir kungacha yoki 3-5-sinf o'quvchilari uchun to'rt o'quv kunigacha bo'lgan o'qituvchi tomonidan sinfdan olib tashlash (3-5-sinf o'quvchilari uchun 5 yoki undan ortiq semestrda yoki to'rt yoki undan ortiq trimestrda o'qishni to'xtatib qo'yishning minimal talabiga binoan)
- G. Bir-besh maktab kuni uchun direktorning to'xtatilishi
- H. Qaytganda xush kelibsizlar davrasi bilan darhol qayta tiklash ga olib keladigan nazoratchining to'xtatilishi
- I. Qaytgandan so'ng xush kelibsizlar davrasi bilan olti dan o'n o'quv kunigacha belgilangan muddatga to'xtatib turishga olib keladigan nazoratchining To'xtatilishi

***ESLATMA:** Batafsil ma'lumotlar haqida **Qo'llab-quvvatlash va aralashuvlar** da topish mumkin **sahifalar 13–15**. Batafsil ma'lumotlar haqida **intizomiy javoblar** da topish mumkin **sahifalar 23–24**.

3-Darajali Huquqbuzarliklar - Buzg'unchi Xatti-harakatlar, Davomi

- A30 Maktab yozuvini yoki hujjatini har qanday usul bilan, shu jumladan, kompyuterga kirish yoki boshqa elektron vositalar bilan buzish, o'zgartirish yoki o'zgartirish (K-3 sinflar: A-E) (Sinflar 4-5: A-I)
- A31 Nomaqbul yoki istalmagan jismoniy aloqa qilish yoki tananing shaxsiy qismiga teginish. (Faqat 4-5-Sinflar uchun: A-I) (Surish, itarish va hokazo uchun A24 dan foydalaning.)
ESLATMA: Bu A-28 qoidabuzarligi K-3 sinflarga taalluqli emas.
- A32 Guruhga aloqador xatti-harakatlarda qatnashish (masalan, guruh kiyimlari va/yoki aksessuarlarini kiyish yoki namoyish qilish, graffiti yozish, imo-ishoralar yoki belgilar qilish) (Faqat 4-5-sinflar uchun: A-F)
ESLATMA: Xulqatvorning to'da bilan bog'liqligini aniqlashda maktab rasmiylari Xavfsizlik va yoshlarni rivojlantirish boshqarmasining to'dalar bo'limi bilan maslahatlashishi mumkin.
ESLATMA: Ushbu qoidabuzarlik K-3 sinflarga taalluqli emas, A18 qoidabuzarligiga qarang
- A33 Vandalizm, graffiti yoki maktab mulkiga yoki xodimlar, o'quvchilar yoki boshqalarga tegishli mulkka qasddan boshqa zarar etkazish (K-3 sinflar: A-F) (Sinflar 4-5: C-F, G-I faqat maktab mulkiga yoki boshqa shaxsga tegishli mulkka jiddiy zarar yetkazilgan taqdirdagina)
- A34 Tuhmatli materiallar yoki adabiyotlarni joylashtirish yoki tarqatish (jumladan, bunday materiallarni Internetda joylashtirish) (Faqat 4-5-sinflar uchun: C-I)
ESLATMA: Bu qoidabuzarlik K-3 sinflarga taalluqli emas.

Talabalarning yordami va aralashuvi intizomiy javoblar o'rniga yoki ular bilan birgalikda ishlatilishi mumkin.

Qo'llab-quvvatlash va Aralashuv

(betga qarang 13-15)

- Muammolarni hamkorlikda hal qilish
- Jamoat xizmati (ota-ona roziligi bilan)
- Konfliktni hal qilish
- Individual Xulq-atvor Shartnomasini ishlab chiqish
- Funktsional Xulq-atvorni Baholash (FBA)/Xulq-atvorga Aralashuv Rejasi (BIP) (22-betga qarang)
- Yo'l-yo'riq konferentsiyasi
- Shaxsiy/guruhli maslahat
- Individualized Support Plan (Shaxsiylashtirilgan qo'llab-quvvatlash rejasi) (ISP)
- Maslahatchi xodimlarning aralashuvi
- Mentorlik
- Ota-onalarga Yordam berish
- Tengdosh vositachiligi (betga qarang 17)
- Ijobiy xatti-harakatlarga aralashuvlar va yordamlar (PBIS)
- Jamoaga asoslangan tashkilotga (CBO) yuborish
- (Xorazmga asoslangan) bezorilik, qo'rqitish yoki ta'qib qilish uchun maslahat xizmatlariga yo'llanma
- O'quvchilarni O'qitish Guruhiga (PPT) Yo'llanma
- Qayta tiklash amaliyotlari (16-17-betlarga qarang)
- Qisqa muddatli xulq-atvor rivojlanishi haqida hisobotlar
- Ijtimoiy emotsional o'rganish

Mumkin bo'lgan intizomiy javoblar doirasi*

(betga qarang 17 va 24-25)

- A. Noto'g'ri xatti-harakatlar va uning oqibatlarini bartaraf etish uchun pedagogika maktabi xodimlarining talaba bilan uchrashuvi
- B. Talabalar/o'qituvchilar konferentsiyasi
- C. Noto'g'ri xatti-harakatni bartaraf etish va uning ta'sirini tushunish uchun tegishli rahbar (masalan, direktor o'rinbosari, direktor) tomonidan talaba bilan rasmiy uchrashuv
- D. Ota-konferentsiya
- E. Maktab ichidagi intizomiy javob (masalan, rasmiy restorativ konferentsiya, darsdan tashqari tadbirlardan chetlashtirish yoki umumiy tushlik vaqti)
- F. K-2-sinf o'quvchilari uchun bir kungacha yoki 3-5-sinf o'quvchilari uchun to'rt o'quv kunigacha bo'lgan o'qituvchi tomonidan sinfdan olib tashlash (3-5-sinf o'quvchilari uchun 5 yoki undan ortiq semestrda yoki to'rt yoki undan ortiq trimestrda o'qishni to'xtatib qo'yishning minimal talabiga binoan)
- G. Bir-besh maktab kuni uchun direktorning to'xtatilishi
- H. Qaytganda xush kelibsizlar davrasi bilan darhol qayta tiklash ga olib keladigan nazoratchining to'xtatilishi
- I. Qaytgandan so'ng xush kelibsizlar davrasi bilan olti dan o'n o'quv kunigacha belgilangan muddatga to'xtatib turishga olib keladigan nazoratchining To'xtatilishi

***ESLATMA:** Batafsil ma'lumotlar haqida **Qo'llab-quvvatlash va aralashuvlar** da topish mumkin **sahifalar 13-15**. Batafsil ma'lumotlar haqida **intizomiy javoblar** da topish mumkin **sahifalar 23-24**.

4 va 5 darajali xulq-atvorga murojaat qilish

Ushbu progressiv xulq-atvor qoidalari talabalarning noto'g'ri xatti-harakatlaridan saboq olishlari uchun talabalarning noto'g'ri xatti-harakatlarini bartaraf etish uchun intizomli javob bilan bir vaqtda qo'llab-quvvatlash/aralashuvlarga asoslanadi. Qo'llab-quvvatlash va intizomiy javoblarning ilg'or poydevori Barcha Talabalar Uchun Universal Oldini Olish va qo'shimcha va/yoki maxsus yordamga muhtoj bo'lgan talabalarni erta aniqlashni talab qiladi. barcha talabalar uchun universal profilaktikani va qo'shimcha va / yoki maxsus yordamga muhtoj bo'lgan talabalarni erta aniqlashni talab qiladi.

Maktablar 4 va 5-darajali xulq-atvorni Qo'llab-quvvatlash va intizomiy javoblarning ilg'or poydevori va ushbu Intizom kodeksida belgilangan intizomga progressiv yondashuvga muvofiq ko'rib chiqishi kerak. Intizom kodeksi tegishli javobni aniqlashda barcha tegishli omillar hisobga olinishini ta'minlash uchun ushbu turdagi xatti-harakatlar uchun bir qator intizomiy javoblar ni taqdim etadi.

20 kundan ortiq o'quv kunidan chetlatilishi faqat qonun talab qilgan hollarda yoki jiddiy xavfli va/yoki zo'ravonlik bilan bog'liq 5-darajali qoidabuzarliklar uchun, agar holatlar uzoqroq muddatga chetlatishni talab qilsa, qo'llanilishi mumkin. 20 o'quv kunidan ortiq bo'lgan barcha to'xtatib turishlar Xavfsizlik va yoshlarni rivojlantirish boshqarmasi katta ijrochi direktori yoki kansler yoki jamiyat boshlig'ining boshqa vakili tomonidan tasdiqlanishi kerak.

Batafsil ma'lumotlar haqida Qo'llab-quvvatlash va aralashuvlar da topish mumkin sahifalar 13–15. Intizomiy javoblar va jiddiy xavfli va/yoki zo'ravon xatti-harakatlar haqida batafsil ma'lumotni 21–25-betlarda topishingiz mumkin.

4-Daraja buzilishlar – Zo‘ravon yoki Shikastli/Xavfli Xulq-atvor

- A35 Talabalar yoki xodimlarning zo‘ravonlik, yaradorlik yoki zarar yetkazish tahdidi, zo‘ravonlik harakatlari yoki odobsiz, qo‘pol yoki behayo suratlarini o‘z ichiga olgan adabiyot yoki materialni joylashtirish yoki tarqatish, namoyish qilish yoki almashish (shu jumladan, bunday materiallarni Internetda joylashtirish bilan cheklanmagan holda) (K–2 sinflar: A–F) (Sinflar 3–5: D–I)
- A36 A24 ostida tavsiflangan kichik janjallardan tashqari jismoniy tajovuzkor xatti-harakatlar qilish, bu jiddiy xavf tug‘diradi yoki engil shikastlanishga olib keladi (K-2 darajalari: A–F) (Sinflar 3–5: D–J)
- A37 Zo‘ravonlik, jarohat yoki boshqalarga zarar yetkazishni majburlash, tahdid qilish, rejalashtirish yoki qo‘zg‘atish (K–2 sinflar: A–F) (Sinflar 3–5: D–J)
- A38 Maktab avtobusida jiddiy xavf tug‘diradigan yoki shikastlanishga olib keladigan xatti-harakatlar bilan shug‘ullanish (K-2 sinflar: A–F, G faqat xatti-harakatlar takrorlangan va jismoniy zo‘ravonlikni o‘z ichiga olgan hollarda) (3-sinf: D–G) (Sinflar 4-5: D–J)
ESLATMA: Talabalar Kansler Nizomi A-801 ga binoan avtobusdan chetlatilishi mumkin.
- A39 Ta‘qib qilish, qo‘rqitish va/yoki qo‘rqitish xatti-harakatlari bilan shug‘ullanish, shu jumladan bunday xatti-harakatlarni amalga oshirish uchun elektron aloqadan foydalanish (kiber-tahqirlash); bunday xulq-atvorga quyidagilar kiradi, lekin ular bilan cheklanmaydi: jismoniy zo‘ravonlik; ta‘qib qilish; boshqasiga zarar etkazish bilan tahdid qiladigan og‘zaki, yozma yoki jismoniy xatti-harakatlar; talaba yoki xodimni biror narsa qilishga majburlash yoki majburlashga intilish; bezovta qilish; masxara; kamsitish yoki izolyatsiya qilish uchun mo‘ljallangan tengdosh guruhlardan chiqarib tashlash; kamsituvchi so‘zlardan foydalanish yoki kamsituvchi hazillar qilish yoki kamsitish yoki bezovta qilish uchun ism qo‘yish (K–2 sinflar: A–F, G faqat xatti-harakatlar takrorlangan va jismoniy zo‘ravonlikni o‘z ichiga olgan hollarda) (3-sinf: D–G) (Sinflar 4-5: D–J)

Talabalarni qo‘llab-quvvatlash va aralashuvlar intizomiy javoblar bilan birgalikda ishlatilishi mumkin.

Qo‘llab-quvvatlash va Aralashuv

(betga qarang 13–15)

- Muammolarni hamkorlikda hal qilish
- Jamoat xizmati (ota-ona roziligi bilan)
- Konfliktni hal qilish
- Individual Xulq-atvor Shartnomasini ishlab chiqish
- Funktsional Xulq-atvorni Baholash (FBA)/ Xulq-atvorga Aralashuv Rejasi (BIP) (22-betga qarang)
- Yo‘l-yo‘riq konferentsiyasi
- Shaxsiy/guruhli maslahat
- Individualized Support Plan (Shaxsiylashtirilgan qo‘llab-quvvatlash rejasi) (ISP)
- Maslahatchi xodimlarning aralashuvi
- Mentorlik
- Ota-onalarga Yordam berish
- Tengdosh vositachiligi (betga qarang 17)
- Ijoiy xatti-harakatlarga aralashuvlar va yordamlar (PBIS)
- Jamoaga asoslangan tashkilotga (CBO) yuborish
- (Xorazmga asoslangan) bezorilik, qo‘rqitish yoki ta‘qib qilish uchun maslahat xizmatlariga yo‘llanma
- Yoshlar o‘rtasidagi munosabatlardagi zo‘ravonlik yoki jinsiy zo‘ravonlik bo‘yicha maslahat xizmatlariga yo‘llanma
- Ruhiy salomatlikni qo‘llab-quvvatlash xizmatlariga yo‘llanma
- O‘quvchilarni O‘qitish Guruhiga (PPT) Yo‘llanma
- Qayta tiklash amaliyotlari (16–17-betlarga qarang)
- Qisqa muddatli xulq-atvor rivojlanishi haqida hisobotlar
- Ijtimoiy emotsional o‘rganish

Mumkin bo‘lgan intizomiy javoblar doirasi*

(betga qarang 17 va 24-25)

- A. Noto‘g‘ri xatti-harakatlar va uning oqibatlarini bartaraf etish uchun pedagogika maktabi xodimlarining talaba bilan uchrashuvi
- B. Talabalar/o‘qituvchilar konferentsiyasi
- C. Noto‘g‘ri xatti-harakatni bartaraf etish va uning ta‘sirini tushunish uchun tegishli rahbar (masalan, direktor o‘rinbosari, direktor) tomonidan talaba bilan rasmiy uchrashuv
- D. Ota-konferentsiya
- E. Maktab ichidagi intizomiy javob (masalan, rasmiy restorativ konferentsiya, darsdan tashqari tadbirlardan chetlashtirish yoki umumiy tushlik vaqti)
- F. K-2-sinf o‘quvchilari uchun bir kungacha yoki 3-5-sinf o‘quvchilari uchun to‘rt o‘quv kunigacha bo‘lgan o‘qituvchi tomonidan sinfdan olib tashlash (3-5-sinf o‘quvchilari uchun 5 yoki undan ortiq semestrda yoki to‘rt yoki undan ortiq trimestrda o‘qishni to‘xtatib qo‘yishning minimal talabiga binoan)
- G. Bir-besh maktab kuni uchun direktorning to‘xtatilishi
- H. Qaytganda xush kelibsizlar davrasi bilan darhol qayta tiklash ga olib keladigan nazoratchining to‘xtatilishi
- I. Qaytgandan so‘ng xush kelibsizlar davrasi bilan olti dan o‘n o‘quv kunigacha belgilangan muddatga to‘xtatib turishga olib keladigan nazoratchining To‘xtatilishi
- J. Nazoratchining to‘xtatilishi, bu 11-15 maktab kunga to‘xtatilishiga olib keladi va qaytib kelganda kutib olish doirasi bilan

***ESLATMA:** Batafsil ma‘lumotlar haqida **Qo‘llab-quvvatlash va aralashuvlar** da topish mumkin **sahifalar 13–15**. Batafsil ma‘lumotlar haqida **intizomiy javoblar** da topish mumkin **sahifalar 23–24**.

4-Daraja buzilishlar – Zo‘ravon yoki Shikastli/Xavfli Xulq-atvor, Davom etmoqda

- A40 Shaxsning irqi, rangi, e'tiqodi, dini, diniy urf-odatlar, etnik kelib chiqishi, milliy kelib chiqishi, fuqaroligi/immigratsiya maqomi, jinsi, jinsi identifikatori, jinsi yoki vazni, jinsi yoki vazni namoyon bo'lishiga asoslangan bunday xatti-harakatni (kiber-tahqirlash) amalga oshirish uchun elektron aloqadan foydalanish, shu jumladan ta'qib qilish, qo'rqitish va/yoki haqorat qiluvchi xatti-harakatlar bilan shug'ullanish; bunday xulq-atvorga quyidagilar kiradi, lekin ular bilan cheklanmaydi: jismoniy zo'rvonlik; ta'qib qilish; boshqasiga zarar etkazish bilan tahdid qiladigan og'zaki, yozma yoki jismoniy xatti-harakatlar; talaba yoki xodimni biror narsa qilishga majburlash yoki majburlash; ta'qib qilish; masxara qilish; kamsitish yoki izolyatsiya qilish uchun mo'ljallangan tengdosh guruhlardan chiqarib tashlash; kamsituvchi so'zlardan foydalanish yoki haqoratli hazillar qilish yoki kamsitish yoki bezovta qilish uchun ism qo'yish (K-2 sinflar: A-F, G faqat xatti-harakatlar takrorlangan va jismoniy zo'rvonlikni o'z ichiga olgan hollarda) (3-sinf: D-G) (Sinflar 4-5: D-J)
- A41 Jinsiy xarakterga ega bo'lgan mulohazalar, da'volar, takliflar yoki shunga o'xshash mulohazalar yoki jinsiy xarakterdagi og'zaki bo'lmagan yoki jismoniy xulq-atvorda qatnashish (masalan, teginish, silash, chimchilash, nopok yoki nomaqbul xatti-harakatlar yoki shahvoniy mazmundagi xabarlar yoki rasmlarni yuborish yoki joylashtirish) (Faqat 4-5-sinflar uchun: D-J)
- A42 Tegishli ruxsatsiz nazorat ostida bo'lgan moddalar yoki retsept bo'yicha dori-darmonlar, noqonuniy giyohvand moddalar, sintetik gallyutsinogenlar, giyohvand moddalar va/yoki spirtli ichimliklarga ega bo'lish (K-2 sinflar: D-F) (Sinflar 3-5: D-J)

Talabalarni qo'llab-quvvatlash va aralashuvlar intizomiy javoblar bilan birgalikda ishlatilishi mumkin.

Qo'llab-quvvatlash va Aralashuv

(betga qarang 13-15)

- Muammolarni hamkorlikda hal qilish
- Jamoat xizmati (ota-ona roziligi bilan)
- Konfliktni hal qilish
- Individual Xulq-atvor Shartnomasini ishlab chiqish
- Funktsional Xulq-atvorni Baholash (FBA)/ Xulq-atvorga Aralashuv Rejasi (BIP) (22-betga qarang)
- Yo'l-yo'riq konferentsiyasi
- Shaxsiy/guruhli maslahat
- Individualized Support Plan (Shaxsiylashtirilgan qo'llab-quvvatlash rejasi) (ISP)
- Maslahatchi xodimlarning aralashuvi
- Mentorlik
- Ota-onalarga Yordam berish
- Tengdosh vositachiligi (betga qarang 17)
- Ijoiy xatti-harakatlarga aralashuvlar va yordamlar (PBIS)
- Tegishli giyohvand moddalarni suiiste'mol qilish bo'yicha maslahat xizmatiga murojaat qilish
- Jamoaga asoslangan tashkilotga (CBO) yuborish
- (Xorazmga asoslangan) bezorilik, qo'rqitish yoki ta'qib qilish uchun maslahat xizmatlariga yo'llanma
- Yoshlar o'rtasidagi munosabatlardagi zo'rvonlik yoki jinsiy zo'rvonlik bo'yicha maslahat xizmatlariga yo'llanma
- Ruhiy salomatlikni qo'llab-quvvatlash xizmatlariga yo'llanma
- O'quvchilarni O'qitish Guruhiga (PPT) Yo'llanma
- Giyohvand Moddalarni Suiiste'mol Qilishning Oldini olish va Aralashuv Bo'yicha mutaxassislar (SAPIS) Dasturiga murojaat qilish
- Qayta tiklash amaliyotlari (16-17-betlarga qarang)
- Qisqa muddatli xulq-atvor rivojlanishi haqida hisobotlar
- Ijtimoiy emotsional o'rganish

Mumkin bo'lgan intizomiy javoblar doirasi*

(betga qarang 17 va 24-25)

- A. Noto'g'ri xatti-harakatlar va uning oqibatlarini bartaraf etish uchun pedagogika maktabi xodimlarining talaba bilan uchrashuvi
- B. Talabalar/o'qituvchilar konferentsiyasi
- C. Noto'g'ri xatti-harakatni bartaraf etish va uning ta'sirini tushunish uchun tegishli rahbar (masalan, direktor o'rinbosari, direktor) tomonidan talaba bilan rasmiy uchrashuv
- D. Ota-konferentsiya
- E. Maktab ichidagi intizomiy javob (masalan, rasmiy restorativ konferentsiya, darsdan tashqari tadbirlardan chetlashtirish yoki umumiy tushlik vaqti)
- F. K-2-sinf o'quvchilari uchun bir kungacha yoki 3-5-sinf o'quvchilari uchun to'rt o'quv kunigacha bo'lgan o'qituvchi tomonidan sinfdan olib tashlash (3-5-sinf o'quvchilari uchun 5 yoki undan ortiq semestrda yoki to'rt yoki undan ortiq trimestrda o'qishni to'xtatib qo'yishning minimal talabiga binoan)
- G. Bir-besh maktab kuni uchun direktorning to'xtatilishi
- H. Qaytganda xush kelibsizlar davrasi bilan darhol qayta tiklash ga olib keladigan nazoratchining to'xtatilishi
- I. Qaytgandan so'ng xush kelibsizlar davrasi bilan olti dan o'n o'quv kunigacha belgilangan muddatga to'xtatib turishga olib keladigan nazoratchining To'xtatilishi
- J. Nazoratchining to'xtatilishi, bu 11-15 maktab kunga to'xtatilishiga olib keladi va qaytib kelganda kutib olish doirasi bilan

***ESLATMA:** Batafsil ma'lumotlar haqida **Qo'llab-quvvatlash va aralashuvlar** da topish mumkin **sahifalar 13-15**. Batafsil ma'lumotlar haqida **intizomiy javoblar** da topish mumkin **sahifalar 23-24**.

4-Daraja buzilishlar – Zo‘ravon yoki Shikastli/Xavfli Xulq-atvor, Davom etmoqda

- A43 Boshqa yoki maktabga tegishli bo'lgan mulkni ruxsatsiz, kuch ishlatmasdan yoki qo'rqituvchi xatti-harakatlarsiz egallab olish yoki olishga urinish (K-2 sinflar: A–F), (Sinflar 3–5: D–J)
- A44 Yong'in signalini yoki boshqa ofat signalini noto'g'ri yoqish (K-2 Sinflar: A–F) (Sinflar 3–5: D–I)
- A45 Bomba tahdidi qilish (K-2 sinflar: A–F) (Sinflar 3–5: D–I)
- A46 Ehtiyotsizlik bilan xatti-harakatlar qilish va/yoki jismoniy shikastlanishga olib kelishi mumkin bo'lgan narsadan (masalan, zanjigalka, kamar qisqichi, soyabon yoki lazer ko'rsatkichi) foydalanish orqali jiddiy shikastlanish xavfini yaratish (K-2 Sinflar: A–F) (Sinflar 3–5: D–J)
- A47 Ehtiyotsiz xatti-harakat va/yoki jismoniy shikastlanishga olib kelishi mumkin bo'lgan narsadan (masalan, zanjigalka, kamar bog'ich, soyabon yoki lazer ko'rsatkich) foydalanish orqali jiddiy shikast yetkazish (K-2 Sinflar: D-F, G faqat xatti-harakatlar takrorlangan va jismoniy zo'rvonlikni o'z ichiga olgan hollarda) (3-5-sinflar: D–J)
- A48 Isyon qo'zg'atish/qo'zg'atish (K-2 sinflar: D–F) (Sinflar 3– 5: D–J)
- A49 Il toifada belgilangan har qanday qurolga ega bo'lish, ko'rsatish yoki sotish (K-2 Sinf: D–F) (Sinflar 3– 5: D–J)
ESLATMA: Il toifada ko'rsatilgan va jismoniy zarar yetkazishdan boshqa maqsadda qo'llaniladigan buyumni, masalan, tirnoq arrasini saqlashni to'xtatib turishni so'rashdan oldin, direktor yengillashtiruvchi omillar mavjudligini ko'rib chiqishi kerak. Bundan tashqari, direktor uning rangi, o'lchami, shakli, tashqi ko'rinishi va vazni kabi omillarni hisobga olgan holda taqld qurolining haqiqiy ko'rinishini hisobga olishi kerak.
- A50 Tegishli ruxsatnomsiz nazorat ostidagi moddalar yoki retsept bo'yicha beriladigan dori-darmonlarni iste'mol qilish yoki noqonuniy giyohvand moddalar, sintetik gallyutsinatsiyalar va/yoki spirtli ichimliklarni iste'mol qilish (K-2 Sinflar: D) (Sinflar 3–5: D–J)

Talabalarni qo'llab-quvvatlash va aralashuvlar intizomiy javoblar bilan birgalikda ishlatilishi mumkin.

Qo'llab-quvvatlash va Aralashuv

(betga qarang 13–15)

- Muammolarni hamkorlikda hal qilish
- Jamoat xizmati (ota-ona roziligi bilan)
- Konfliktni hal qilish
- Individual Xulq-atvor Shartnomasini ishlab chiqish
- Funktsional Xulq-atvorni Baholash (FBA)/ Xulq-atvorga Aralashuv Rejasi (BIP) (22-betga qarang)
- Yo'l-yo'riq konferentsiyasi
- Shaxsiy/guruhli maslahat
- Individualized Support Plan (Shaxsiylashtirilgan qo'llab-quvvatlash rejasi) (ISP)
- Maslahatchi xodimlarning aralashuvi
- Mentorlik
- Ota-onalarga Yordam berish
- Tengdosh vositachiligi (betga qarang 17)
- Ijoiy xatti-harakatlarga aralashuvlar va yordamlar (PBIS)
- Tegishli giyohvand moddalar yoki suiiste'mol qilish bo'yicha maslahat xizmatiga murojaat qilish
- Jamoaga asoslangan tashkilotga (CBO) yuborish
- (Xorazmga asoslangan) bezorilik, qo'rqitish yoki ta'qib qilish uchun maslahat xizmatlariga yo'llanma
- Yoshlar Ruhiy salomatlikni qo'llab-quvvatlash xizmatlariga yo'llanma bo'yicha maslahat xizmatlariga yo'naltirish
- Ruhiy salomatlikni qo'llab-quvvatlash xizmatlariga yo'llanma
- O'quvchilarni O'qitish Guruhiga (PPT) Yo'llanma
- Giyohvand Moddalar Suiiste'mol Qilishning Oldini olish va Aralashuv Bo'yicha mutaxassislar (SAPIS) Dasturiga murojaat qilish
- Qayta tiklash amaliyotlari (16–17-betlarga qarang)
- Qisqa muddatli xulq-atvor rivojlanishi haqida hisobotlar
- Ijtimoiy emotsional o'rganish

Mumkin bo'lgan intizomiy javoblar doirasi*

(betga qarang 17 va 24-25)

- A. Noto'g'ri xatti-harakatlar va uning oqibatlarini bartaraf etish uchun pedagogika maktabi xodimlarining talaba bilan uchrashuvi
- B. Talabalar/o'qituvchilar konferentsiyasi
- C. Noto'g'ri xatti-harakatni bartaraf etish va uning ta'sirini tushunish uchun tegishli rahbar (masalan, direktor o'rinbosari, direktor) tomonidan talaba bilan rasmiy uchrashuv
- D. Ota-konferentsiya
- E. Maktab ichidagi intizomiy javob (masalan, rasmiy restorativ konferentsiya, darsdan tashqari tadbirlardan chetlashtirish yoki umumiy tushlik vaqti)
- F. K-2-sinf o'quvchilari uchun bir kungacha yoki 3-5-sinf o'quvchilari uchun to'rt o'quv kunigacha bo'lgan o'qituvchi tomonidan sinfdan olib tashlash (3-5-sinf o'quvchilari uchun 5 yoki undan ortiq semestrda yoki to'rt yoki undan ortiq trimestrda o'qishni to'xtatib qo'yishning minimal talabiga binoan)
- G. Bir-besh maktab kuni uchun direktorning to'xtatilishi
- H. Qaytganda xush kelibsizlar davrasi bilan darhol qayta tiklash ga olib keladigan nazoratchining to'xtatilishi
- I. Qaytgandan so'ng xush kelibsizlar davrasi bilan olti dan o'n o'quv kunigacha belgilangan muddatga to'xtatib turishga olib keladigan nazoratchining To'xtatilishi
- J. Nazoratchining to'xtatilishi, bu 11-15 maktab kunga to'xtatilishiga olib keladi va qaytib kelganda kutib olish doirasi bilan

***ESLATMA:** Batafsil ma'lumotlar haqida **Qo'llab-quvvatlash va aralashuvlar** da topish mumkin **sahifalar 13–15**. Batafsil ma'lumotlar haqida **intizomiy javoblar** da topish mumkin **sahifalar 23–24**.

5-Darajali Qonunbuzarliklar – Jiddiy xavfli yoki Zo‘ravon Xatti-harakatlar

- A51 Yong'inni boshlash (K-2 sinflar: D–F, G faqat xatti-harakat takrorlanganda) (3-sinf: D–J) (Sinflar 4–5: D–K)
- A52 Birovning mulkini kuch bilan tortib olish yoki olishga urinish (K–2 sinflar: D–F, G faqat xatti-harakatlar takrorlangan va jismoniy zo'ravonlikni o'z ichiga olgan hollarda) (3-sinf: D–J, G–J faqat xatti-harakatlar jismoniy zo'ravonlikni o'z ichiga olgan hollarda) (4–5-Sinflar: D–K)
- A53 Maktab xodimlariga yoki maktab xavfsizligi xodimlariga nisbatan kuch ishlatish yoki ularga jiddiy shikast yetkazish yoki ularga jiddiy shikast yetkazishga urinish (K–2 Sinflar: D–F, G faqat xatti-harakatlar takrorlangan va jismoniy zo'ravonlikni o'z ichiga olgan hollarda) (3-sinf: D–J) (Sinflar 4–5: E–K)
- A54 O'quvchilarga yoki boshqalarga nisbatan haddan tashqari kuch ishlatish yoki ularga jiddiy shikast etkazish yoki jiddiy shikast etkazishga urinish (K-2 Sinflar: D-F, G faqat xatti-harakatlar takrorlangan va jismoniy zo'ravonlikni o'z ichiga olgan hollarda) (3-5-sinflar: D–K)

Talabalarni qo'llab-quvvatlash va aralashuvlar intizomiy javoblar bilan birgalikda ishlatilishi mumkin.

Qo'llab-quvvatlash va Aralashuv

(betga qarang 13–15)

- Muammolarni hamkorlikda hal qilish
- Jamoat xizmati (ota-ona roziligi bilan)
- Konfliktni hal qilish
- Individual Xulq-atvor Shartnomasini ishlab chiqish
- Funktsional xulq-atvorni baholash (FBA)/Xulq-atvorga aralashuv rejasi (BIP) (22-bet)
- Yo'l-yo'riq konferentsiyasi
- Shaxsiy/guruhli maslahat
- Individualized Support Plan (Shaxsiylashtirilgan qo'llab-quvvatlash rejasi) (ISP)
- Maslahatchi xodimlarning aralashuvi
- Mentorlik
- Ota-onalarga Yordam berish
- Tengdosh vositachiligi (betga qarang 17)
- Ijroiy xatti-harakatlar aralashuvi va yordami
- Giyohvand moddalarni suiiste'mol qilish bo'yicha tegishli maslahat xizmatlariga murojaat qilish
- Jamoaga asoslangan tashkilotga murojaat qilish
- (Xorazmga asoslangan) bezorilik, qo'rqitish yoki ta'qib qilish uchun maslahat xizmatlariga yo'llanma
- Yoshlar o'rtasidagi munosabatlardagi zo'ravonlik yoki jinsiy zo'ravonlik bo'yicha maslahat xizmatlariga yo'llanma
- Ruhiy salomatlikni qo'llab-quvvatlash xizmatlariga yo'llanma
- O'quvchilarni O'qitish Guruhiga (PPT) Yo'llanma
- Giyohvand Moddalarni Suiiste'mol Qilishning Oldini olish va Aralashuv Bo'yicha mutaxassislar (SAPIS) Dasturiga murojaat qilish
- Qayta tiklash amaliyotlari (16–17-betlarga qarang)
- Qisqa muddatli xulq-atvor rivojlanishi haqida hisobotlar
- Ijtimoiy emotsional o'rganish

Mumkin bo'lgan intizomiy javoblar doirasi*

(betga qarang 17 va 24–25)

- D. Ota-konferentsiya
- E. Maktab ichidagi intizomiy javob (masalan, rasmiy restorativ konferentsiya, darsdan tashqari tadbirlardan chetlashtirish yoki umumiy tushlik vaqti)
- F. K-2-sinf o'quvchilari uchun bir kungacha yoki 3-5-sinf o'quvchilari uchun to'rt o'quv kunigacha bo'lgan o'qituvchi tomonidan sinfdan olib tashlash (3-5-sinf o'quvchilari uchun 5 yoki undan ortiq semestrda yoki to'rt yoki undan ortiq trimestrda o'qishni to'xtatib qo'yishning minimal talabiga binoan)
- G. Bir-besh maktab kuni uchun direktorning to'xtatilishi
- H. Qaytganda xush kelibsizlar davrasi bilan darhol qayta tiklash ga olib keladigan nazoratchining to'xtatilishi
- I. Qaytgandan so'ng xush kelibsizlar davrasi bilan olti dan o'n o'quv kunigacha belgilangan muddatga to'xtatib turishga olib keladigan nazoratchining To'xtatilishi
- J. Nazoratchining to'xtatilishi, bu 11-15 maktab kunga to'xtatilishiga olib keladi va qaytib kelganda kutib olish doirasi bilan
- K. Nazoratchining to'xtatilishi, bu 16-20 maktab kunga to'xtatilishiga olib keladi va qaytib kelganda kutib olish doirasi bilan
- L. Qonun 20 kundan ortiq to'xtatib turish muddatini qo'yishni talab qilgan yoki sharoitlar taqozo qilgan holatlar uchun 24–25-betlarga qarang.

***ESLATMA:** Batafsil ma'lumotlar haqida **Qo'llab-quvvatlash va aralashuvlar** da topish mumkin **sahifalar 13–15**. Batafsil ma'lumotlar haqida **intizomiy javoblar** da topish mumkin **sahifalar 23–24**.

5-Daraja Buzg'unchiliklar – Jiddiy xavfli yoki Zo'ravon Xatti-harakatlar, Davom etishi

- A55 Guruhdagi zo'ravonlik hodisasini qo'zg'atish yoki boshqa yoki boshqalar bilan qatnashish (K–2 sinflar: D–F, G faqat xatti-harakatlar takrorlangan va jismoniy zo'ravonlikni o'z ichiga olgan hollarda) (3-sinf: D–J, G–J faqat xatti-harakatlar jismoniy zo'ravonlikni o'z ichiga olgan hollarda) (4–5-Sinflar: D–K)
- A56 Guruh bilan bog'liq xavfli yoki zo'ravon xatti-harakatlarda qatnashish (3-sinf: A–F) (Sinflar 4–5: A–H) ESLATMA: Xulq-atvorning to'da bilan bog'liqligini aniqlashda maktab rasmiylari Xavfsizlik va yoshlarni rivojlantirish boshqarmasining to'dalar bo'limi bilan maslahatlashishi mumkin. ESLATMA: Bu qoidabuzarlik K–2 sinflarga taalluqli emas.
- A57 Jismoniy jinsiy tajovuzda qatnashish/boshqalarni jinsiy faoliyatga majburlash (faqat 4–5-sinflar uchun: H–L)
- A58 Noqonuniy giyohvandlik vositalari yoki nazorat qilinadigan moddalar va/yoki alkogol mahsulotlarini sotish yoki tarqatish (K–2 sinflar: D–F) (Sinf 3: D–K) (Sinflar 4–5: E–K)

Talabalarni qo'llab-quvvatlash va aralashuvlar intizomiy javoblar bilan birgalikda ishlatilishi mumkin.

Qo'llab-quvvatlash va Aralashuv

(betga qarang 13–15)

- Muammolarni hamkorlikda hal qilish
- Jamoat xizmati (ota-ona roziligi bilan)
- Konfliktni hal qilish
- Individual Xulq-atvor Shartnomasini ishlab chiqish
- Funktsional Xulq-atvorni Baholash (FBA)/Xulq-atvorga Aralashuv Rejasi (BIP) (22-betga qarang)
- Yo'l-yo'riq konferentsiyasi
- Shaxsiy/guruhli maslahat
- Individualized Support Plan (Shaxsiylashtirilgan qo'llab-quvvatlash rejasi) (ISP)
- Maslahatchi xodimlarning aralashuvi
- Mentorlik
- Ota-onalarga Yordam berish
- Tengdosh vositachiligi (betga qarang 17)
- Ijobiy xatti-harakatlarga aralashuvlar va yordamlar (PBIS)
- Giyohvand moddalarni suiiste'mol qilish bo'yicha tegishli maslahat xizmatlariga murojaat qilish
- Jamoaga asoslangan tashkilotga (CBO) yuborish
- (Xorazmga asoslangan) bezorilik, qo'rqitish yoki ta'qib qilish uchun maslahat xizmatlariga yo'llanma
- Yoshlar o'rtasidagi munosabatlardagi zo'ravonlik yoki jinsiy zo'ravonlik bo'yicha maslahat xizmatlariga yo'llanma
- Ruhiy salomatlikni qo'llab-quvvatlash xizmatlariga yo'llanma
- O'quvchilarni O'qitish Guruhiga (PPT) Yo'llanma
- Giyohvand Moddalarni Suiiste'mol Qilishning Oldini olish va Aralashuv Bo'yicha mutaxassislar (SAPIS) Dasturiga murojaat qilish
- Qayta tiklash amaliyotlari (16–17-betlarga qarang)
- Qisqa muddatli xulq-atvor rivojlanishi haqida hisobotlar
- Ijtimoiy emotsional o'rganish

Mumkin bo'lgan intizomiy javoblar doirasi*

(betga qarang 17 va 24–25)

- D. Ota-konferentsiya
- E. Maktab ichidagi intizomiy javob (masalan, rasmiy restorativ konferentsiya, darsdan tashqari tadbirlardan chetlashtirish yoki umumiy tushlik vaqti)
- F. K-2-sinf o'quvchilari uchun bir kungacha yoki 3-5-sinf o'quvchilari uchun to'rt o'quv kunigacha bo'lgan o'qituvchi tomonidan sinfdan olib tashlash (3-5-sinf o'quvchilari uchun 5 yoki undan ortiq semestrda yoki to'rt yoki undan ortiq trimestrda o'qishni to'xtatib qo'yishning minimal talabiga binoan)
- G. Bir-besh maktab kuni uchun direktorning to'xtatilishi
- H. Qaytganda xush kelibsizlar davrasi bilan darhol qayta tiklash ga olib keladigan nazoratchining to'xtatilishi
- I. Qaytgandan so'ng xush kelibsizlar davrasi bilan olti dan o'n o'quv kunigacha belgilangan muddatga to'xtatib turishga olib keladigan nazoratchining To'xtatilishi
- J. Nazoratchining to'xtatilishi, bu 11-15 maktab kunga to'xtatilishiga olib keladi va qaytib kelganda kutib olish doirasi bilan
- K. Nazoratchining to'xtatilishi, bu 16-20 maktab kunga to'xtatilishiga olib keladi va qaytib kelganda kutib olish doirasi bilan
- L. Qonun 20 kundan ortiq to'xtatib turish muddatini qo'yishni talab qilgan yoki sharoitlar taqozo qilgan holatlar uchun 24–25-betlarga qarang.

***ESLATMA:** Batafsil ma'lumotlar haqida **Qo'llab-quvvatlash va aralashuvlar** da topish mumkin **sahifalar 13–15**. Batafsil ma'lumotlar haqida **intizomiy javoblar** da topish mumkin **sahifalar 23–24**.

5-Daraja Buzg'unchiliklar – Jiddiy xavfli yoki Zo'ravon Xatti-harakatlar, Davom etishi

- A59 O'qotar qurol, bomba yoki boshqa portlovchi moddadan tashqari, I toifadagi har qanday qurolga ega bo'lish yoki sotish (K-2 Sinflari: D-F, G qayta-qayta qurol olib kelgani uchun) (3-Sinf: D–K) (Sinflar 4-5: E–K)
- A60 Maktab xodimlariga, o'quvchilariga yoki boshqalarga shikast yetkazishga urinish uchun II toifadagi quroldan foydalanish bilan tahdid qilish (K-2 sinflar: D–F) (Sinflar 3: D–K) (Sinflar 4-5: E–K) ESLATMA: Qo'shimcha ma'lumot uchun 25-betga qarang.
- A61 Maktab xodimlariga, o'quvchilariga yoki boshqalarga shikast yetkazishga urinish uchun o'qotar qurol, bomba yoki boshqa portlovchi moddadan tashqari, I toifadagi quroldan foydalanish bilan tahdid qilish (K-2 Sinflar: D–F) (Sinflar 3: D–K) (Sinflar 4-5: E–K)
- A62 Maktab xodimlariga, o'quvchilariga yoki boshqalarga shikast yetkazish uchun o'qotar qurol, bomba yoki boshqa portlovchi moddadan tashqari I yoki II toifadagi har qanday quroldan foydalanish (K-2 sinflar: D-G) (Sinf 3: D–L) (Sinflar 4-5: H–L)
- A63 I toifada belgilangan o'qotar qurol, bomba yoki portlovchi moddaga ega bo'lish yoki undan foydalanish. ESLATMA: A60 uchun Xavfsizlik va yoshlarni rivojlantirish boshqarmasining katta ijrochi direktori yoki boshqa tayinlangan shaxs yoki jamiyat boshlig'i har bir holatda to'xtatib turishni yozma ravishda o'zgartirishi mumkin. (L)

Talabalarni qo'llab-quvvatlash va aralashuvlar intizomiy javoblar bilan birgalikda ishlatilishi mumkin.

Qo'llab-quvvatlash va Aralashuv

(betga qarang 13–15)

- Muammolarni hamkorlikda hal qilish
- Jamoat xizmati (ota-ona roziligi bilan)
- Konfliktni hal qilish
- Individual Xulq-atvor Shartnomasini ishlab chiqish
- Funktsional Xulq-atvorni Baholash (FBA)/Xulq-atvorga Aralashuv Rejasi (BIP) (22-betga qarang)
- Yo'l-yo'riq konferentsiyasi
- Shaxsiy/guruhli maslahat
- Individualized Support Plan (Shaxsiylashtirilgan qo'llab-quvvatlash rejasi) (ISP)
- Maslahatchi xodimlarning aralashuvi
- Mentorlik
- Ota-onalarga Yordam berish
- Tengdosh vositachiligi (betga qarang 17)
- Ijroiy xatti-harakatlarga aralashuvlar va yordamlar (PBIS)
- Giyohvand moddalarni suiiste'mol qilish bo'yicha tegishli maslahat xizmatlariga murojaat qilish
- Jamoaga asoslangan tashkilotga (CBO) yuborish
- (Xorazmga asoslangan) bezorilik, qo'rqitish yoki ta'qib qilish uchun maslahat xizmatlariga yo'llanma
- Yoshlar o'rtasidagi munosabatlardagi zo'ravonlik yoki jinsiy zo'ravonlik bo'yicha maslahat xizmatlariga yo'llanma
- Ruhiiy salomatlikni qo'llab-quvvatlash xizmatlariga yo'llanma
- O'quvchilarni O'qitish Guruhiga (PPT) Yo'llanma
- Giyohvand Moddalarni Suiiste'mol Qilishning Oldini olish va Aralashuv Bo'yicha mutaxassislar (SAPIS) Dasturiga murojaat qilish
- Qayta tiklash amaliyotlari (16–17-betlarga qarang)
- Qisqa muddatli xulq-atvor rivojlanishi haqida hisobotlar
- Ijtimoiy emotsional o'rganish

Mumkin bo'lgan intizomiy javoblar doirasi*

(betga qarang 17 va 24-25)

- D. Ota-konferentsiya
- E. Maktab ichidagi intizomiy javob (masalan, rasmiy restorativ konferentsiya, darsdan tashqari tadbirlardan chetlashtirish yoki umumiy tushlik vaqti)
- F. K-2-sinf o'quvchilari uchun bir kungacha yoki 3-5-sinf o'quvchilari uchun to'rt o'quv kunigacha bo'lgan o'qituvchi tomonidan sinfdan olib tashlash (3-5-sinf o'quvchilari uchun 5 yoki undan ortiq semestrda yoki to'rt yoki undan ortiq trimestrda o'qishni to'xtatib qo'yishning minimal talabiga binoan)
- G. Bir-besh maktab kuni uchun direktorning to'xtatilishi
- H. Qaytganda xush kelibsizlar davrasi bilan darhol qayta tiklash ga olib keladigan nazoratchining to'xtatilishi
- I. Qaytgandan so'ng xush kelibsizlar davrasi bilan olti dan o'n o'quv kunigacha belgilangan muddatga to'xtatib turishga olib keladigan nazoratchining To'xtatilishi
- J. Nazoratchining to'xtatilishi, bu 11-15 maktab kunga to'xtatilishiga olib keladi va qaytib kelganda kutib olish doirasi bilan
- K. Nazoratchining to'xtatilishi, bu 16-20 maktab kunga to'xtatilishiga olib keladi va qaytib kelganda kutib olish doirasi bilan
- L. Qonun 20 kundan ortiq to'xtatib turish muddatini qo'yishni talab qilgan yoki sharoitlar taqozo qilgan holatlar uchun 24–25-betlarga qarang.

***ESLATMA:** Batafsil ma'lumotlar haqida **Qo'llab-quvvatlash va aralashuvlar** da topish mumkin **sahifalar 13–15**. Batafsil ma'lumotlar haqida **intizomiy javoblar** da topish mumkin **sahifalar 23–24**.